

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΕΡΙ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Γενικό Μέρος

Άρθρο 1 Η φύση της δικηγορίας.

1. Ο δικηγόρος είναι δημόσιος λειτουργός και συλλειτουργός στην απονομή της δικαιοσύνης. Το λειτούργημά του αποτελεί θεμέλιο του κράτους δικαίου.
2. Περιεχόμενο του λειτουργήματος είναι η εκπροσώπηση και υπεράσπιση του εντολέα του σε κάθε δικαστήριο ή αρχή, η συμμετοχή του σε θεσμοθετημένα όργανα ελληνικά ή διεθνή, καθώς και η παροχή νομικών συμβουλών και γνωμοδοτήσεων.

Άρθρο 2 Η θέση του δικηγόρου στην απονομή της Δικαιοσύνης.

Η θέση του δικηγόρου στην απονομή της Δικαιοσύνης είναι θεμελιώδης, ισότιμη με τους άλλους συλλειτουργούς και ανεξάρτητη.

Άρθρο 3 Το επάγγελμα του δικηγόρου.

1. Ο δικηγόρος ασκεί ελεύθερο επάγγελμα στο οποίο προέχει το στοιχείο της εμπιστοσύνης του εντολέα του προς αυτόν.
2. Για τις υπηρεσίες του αμείβεται από τους εντολείς του είτε κατ' αποκοπή ανά υπόθεση είτε με πάγια αμοιβή ή με μισθό.
3. Η άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος δεν συνιστά εμπορική δραστηριότητα.

Άρθρο 4 Απόκτηση της δικηγορικής ιδιότητας.

Τη δικηγορική ιδιότητα αποκτά εκείνος:

- (α) ο οποίος έχει επαρκείς γνώσεις για να ασκεί το λειτούργημά του μετά από επιτυχή συμμετοχή του σε πανελλήνιες εξετάσεις και αφού προηγηθεί άσκηση όπως παρακάτω ορίζεται
- (β) για τον οποίο έχει εκδοθεί απόφαση διορισμού από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (στο εξής Υπουργός Δικαιοσύνης), η οποία έχει δημοσιευθεί στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης,
- (γ) έχει δώσει τον προβλεπόμενο στον παρόντα Κώδικα νόμιμο όρκο ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου, στον οποίο προτίθεται να εγγραφεί, και εν συνεχεία εγγραφεί στο μητρώο του συλλόγου αυτού.

Άρθρο 5 Θεμελιώδεις αρχές και αξίες στην άσκηση της δικηγορίας.

Ο δικηγόρος κατά την άσκηση των καθηκόντων του:

- (α) υπερασπίζεται τις θεμελιώδεις διατάξεις του Συντάγματος και τους νόμους, τη Χάρτα των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις για τα δικαιώματα του ανθρώπου,

- (β) ακολουθεί τις παραδόσεις του υπερασπιστικού λειτουργήματος και τους κανόνες δεοντολογίας, όπως έχουν διαμορφωθεί ιστορικά κατά την άσκηση της δικηγορίας και διατυπώνονται στο παρόντα νόμο,
- (γ) τηρεί εχεμύθεια, απαραβίαστη υπέρ του εντολέα του, για όσα αυτός του εμπιστεύθηκε με αφορμή την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος ή αντιλήφθηκε κατά την ενασχόληση με την υπόθεσή του,
- (δ) δεσμεύεται από το περιεχόμενο της εντολής που αποδέχτηκε, εκτός εάν συγκεκριμένη ενέργεια ή παράλειψη στο πλαίσιο της εντολής έρχεται σε αντίθεση με τα νόμιμα καθήκοντά του,
- (ε) δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε καθοδήγηση, υποδείξεις και εντολές αντίθετες προς τον παρόντα νόμο ή μη συμβατές με τη φύση του λειτουργήματός του.

Άρθρο 6 Προϋποθέσεις δικηγορικής ιδιότητας – Κωλύματα.

Ο δικηγόρος πρέπει:

1. Να είναι Έλληνας πολίτης ή πολίτης κράτους – μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έλληνας το γένος μπορεί να διορισθεί δικηγόρος μετά από άδεια του Υπουργού Δικαιοσύνης, που εκδίδεται μετά τη διατύπωση γνώμης του οικείου δικηγορικού συλλόγου.
2. Να είναι κάτοχος πτυχίου Τμήματος Νομικής σχολής Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος στην Ελλάδα ή ισότιμου και αντίστοιχου πτυχίου άλλης χώρας, εφόσον αυτό έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διαδικασίες.
3. Να μην έχει καταδικαστεί αμετάκλητα:
  - (α) σε κάθειρξη για οποιοδήποτε έγκλημα,
  - (β) σε ποινή φυλάκισης άνω των 12 μηνών για τα εγκλήματα της κλοπής, υπεξαίρεσης, εκβίασης, πλαστογραφίας, νόθευσης, δωροδοκίας, τοκογλυφίας και ψευδορκίας,
4. Σε κάθε περίπτωση να μην έχει στερηθεί αμετάκλητα των πολιτικών δικαιωμάτων του, αποκλεισμένου του διορισμού του για όσο χρόνο διαρκεί η στέρηση αυτή.
  5. Να μην έχει τεθεί σε δικαστική πλήρη ή μερική συμπαράσταση κατά το άρθρο 1676 του Αστικού Κώδικα αποκλεισμένου του διορισμού του για όσο χρόνο διαρκεί η κατάσταση αυτή.
6. Να μη φέρει την ιδιότητα του κληρικού ή μοναχού. Γενόμενος δε κληρικός ή μοναχός αποβάλλει αυτοδικαίως τη δικηγορική ιδιότητα.

Άρθρο 7 Αυτοδίκαιη απώλεια και αποβολή της ιδιότητας του δικηγόρου.

1. Αποβάλλει αυτοδίκαια την ιδιότητα του δικηγόρου και διαγράφεται από το μητρώο του συλλόγου του οποίου ήταν μέλος:
  - α) εκείνος που στο πρόσωπό του συντρέχει περίπτωση από αυτές που αποκλείουν τη δυνατότητα διορισμού του ως δικηγόρου κατά τις διατάξεις των άρθρων του παρόντος ή αν διαπράξει απιστία και τιμωρηθεί όπως παραπάνω κατά την άσκηση του επαγγέλματός του
  - β) εκείνος που μετά το διορισμό του στερείται για οποιονδήποτε λόγο της ελληνικής υπηκοότητας ή της υπηκοότητας κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- γ) εκείνος που διορίζεται ή κατέχει οποιαδήποτε έμμισθη θέση με σύμβαση εργασιακής ή υπαλληλικής σχέσης σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή υπηρεσία δημόσια (πολιτική ή στρατιωτική), δικαστική, δημοτική, κοινοτική ή νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- δ) εκείνος που αποκτά την εμπορική ιδιότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του Εμπορικού νόμου.
- ε) εκείνος που ασκεί άλλη επιστήμη, τέχνη, εμπόριο και ιδιαίτερα μεσιτεία καθώς και κάθε άλλη εργασία, υπηρεσία ή απασχόληση που δεν συνάδει με το δικηγορικό λειτούργημα.
2. Δικηγόρος που στο πρόσωπό του συντρέχει μία από τις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούται να προβεί σε σχετική δήλωση χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο σύλλογο που ανήκει, να υποβάλλει την παραίτησή του.
3. Η απώλεια της ιδιότητας του δικηγόρου επέρχεται αυτοδίκαια μόλις συντρέξει μία από τις περιπτώσεις της παραγράφου 1. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης αυτεπάγγελτα ή ύστερα από αίτηση του οικείου δικηγορικού συλλόγου βεβαιώνει την αποστέρηση του δικηγόρου από την ιδιότητά του και αφ'ότου επήλθε το γεγονός που την προκάλεσε. Η απόφαση αυτή, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ανακοινώνεται προς τον οικείο δικηγορικό σύλλογο. Το κύρος των διαδικαστικών πράξεων που διενήργησε ο δικηγόρος μέχρι την έκδοση της πιο πάνω απόφασης δεν θίγεται.

Άρθρο 8 Έργα που επιτρέπονται στον δικηγόρο.

Επιτρέπεται στο δικηγόρο, ύστερα από έγγραφη γνωστοποίηση στο δικηγορικό σύλλογο στον οποίο ανήκει:

- (α) να παρέχει σε εντολέα με ετήσια ή μηνιαία αμοιβή καθαρά νομικές υπηρεσίες είτε ως δικαστικός ή νομικός σύμβουλος είτε ως δικηγόρος με έμμισθη εντολή, είτε αυτός ανήκει στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, καθώς και να αναλαμβάνει ταυτόχρονα υποθέσεις από οποιονδήποτε άλλον εντολέα με αμοιβή είτε για κάθε υπόθεση ξεχωριστά, είτε με ετήσια ή περιοδική αμοιβή,
- (β) να διδάσκει μαθήματα νομικών, οικονομικών, κοινωνικών ή πολιτικών επιστημών, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης ή κατάρτισης
- (γ) να προσφέρει ερευνητικές υπηρεσίες με οποιαδήποτε σχέση σε ερευνητικούς φορείς και ερευνητικά προγράμματα ή υπηρεσίες,
- (δ) η έκδοση βιβλίων συγγραφής του, περιοδικών και εφημερίδων, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7 παράγραφος 1δ,
- (ε) να είναι βουλευτής ή ευρωβουλευτής, περιφερειάρχης, δήμαρχος ή σύμβουλος ή με οποιαδήποτε άλλη αιρετή ιδιότητα
- (στ) να είναι διορισμένος σε θέση μετακλητή σε γραφεία υπουργών, υφυπουργών, γενικών γραμματέων και βουλευτών,
- (ζ) να είναι εκκαθαριστής σε νομικά πρόσωπα ή περιουσίες,
- (η) να εκτελεί έργα πραγματογνώμονα ή τεχνικού συμβούλου,
- (θ) να είναι μέλος ή να ασκεί καθήκοντα διαχειριστή σε αστική μη κερδοσκοπική εταιρία.

Άρθρο 9 Αντιποίηση της δικηγορίας.

1. Όποιος, χωρίς να έχει την ιδιότητα του δικηγόρου, εμφανίζεται με αυτήν και διενεργεί πράξεις που ανάγονται στο δικηγορικό λειτούργημα ή υπόσχεται τη διενέργεια τέτοιων πράξεων, τιμωρείται κατά το άρθρο 175 του Ποινικού Κώδικα, όπως εκάστοτε ισχύει, εκτός εάν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.
2. Σε περίπτωση που φυσικό ή νομικό πρόσωπο αντιποιείται την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος, ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος μπορεί να ζητήσει, με αίτηση που υποβάλλεται στο Ειρηνοδικείο κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, τη σφράγιση του γραφείου ή του καταστήματος, όπου ασκούνται οι παράνομες ενέργειες καθώς και την απαγόρευση της χρήσης (έντυπης, ηλεκτρονικής) κάθε διακριτικού γνωρίσματος που προσιδιάζει στην άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος. Ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος δικαιούται να παρίσταται ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου, ως πολιτικός ενάγων για την υποστήριξη της κατηγορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Απόκτηση δικηγορικής Ιδιότητας - Άσκηση – Εξετάσεις.

Τμήμα Α- Μαθητεία Φοιτητών - Άσκηση

Άρθρο 10 Μαθητεία φοιτητών σε Δικηγορικά Γραφεία

1. Φοιτητές ή φοιτήτριες των Τμημάτων Νομικής των Κρατικών Πανεπιστημίων της Ελλάδας καθώς και των νομικών σχολών ισότιμων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της αλλοδαπής μπορούν κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους να απασχολούνται για λόγους μαθητείας, χωρίς αντάλλαγμα, για αόριστο ή ορισμένο χρόνο σε δικηγορικά γραφεία.
2. Σκοπός της μαθητείας είναι η απόκτηση ορθού επαγγελματικού προσανατολισμού στα νομικά επαγγέλματα και η διεύρυνση των γνώσεων και ικανοτήτων των νέων σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.
3. Στους οικείους δικηγορικούς συλλόγους τηρούνται κατάλογοι δικηγορικών γραφείων όπου απασχολούνται φοιτητές για λόγους μαθητείας.

Άρθρο 11 Γενικές προϋποθέσεις για την έναρξη της άσκησης.

1. Ο ενδιαφερόμενος, για να εγγραφεί ως ασκούμενος δικηγόρος πρέπει, μέσα σε εύλογο χρόνο από τη λήψη του πτυχίου του ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, να καταθέσει αίτηση για την εγγραφή του, ως ασκούμενου δικηγόρου. Την αίτηση αυτή απευθύνει προς τον Πρόεδρο του δικηγορικού συλλόγου, στον οποίο επιθυμεί να ασκηθεί και συνυποβάλλει βεβαίωση έναρξης άσκησης από τον δικηγόρο στον οποίο ασκείται. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου, μπορεί να επιτραπεί στον ενδιαφερόμενο να προσκομίσει αντί του πτυχίου αναλυτική βαθμολογία επιτυχίας σε όλα τα μαθήματα.
2. Καθυστερήση στην υποβολή αίτησης εγγραφής συγχωρείται για σπουδαίο λόγο. Σπουδαίοι λόγοι είναι ιδίως:
  - (α) η εκπλήρωση στρατιωτικών υποχρεώσεων του ενδιαφερόμενου,
  - (β) η απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου από τον ενδιαφερόμενο,
  - (γ) οι λόγοι υγείας.

3. Σε κάθε περίπτωση μετά την πάροδο πενταετίας από τη λήψη πτυχίου, η εγγραφή στο ειδικό βιβλίο ασκουμένων δικηγόρων επιτρέπεται, εφόσον ο πτυχιούχος επικαλεσθεί και αποδείξει με συγκεκριμένα στοιχεία, ότι δεν αποξενώθηκε από τη νομική επιστήμη.

Η παροχή εξαρτημένης εργασίας με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα ή η άσκηση επαγγέλματος ή έργου ή δραστηριότητας μη συναφούς προς τη νομική επιστήμη δεν συμπεριλαμβάνονται μεταξύ των σπουδαίων λόγων.

Ως συναφής με τη νομική επιστήμη δραστηριότητα ή εργασία νοείται μόνο η παροχή αμιγώς νομικών εργασιών, έργων ή δραστηριοτήτων όπως αυτές ορίζονται στον παρόντα Κώδικα.

4. Η άσκηση αρχίζει με την εγγραφή του ενδιαφερόμενου στο ειδικό μητρώο ασκουμένων του Δικηγορικού Συλλόγου του τόπου άσκησης. Η ιδιότητα του ασκουμένου διατηρείται για όσο χρόνο είναι αναγκαίος για την ολοκλήρωση της άσκησης και την επιτυχή συμμετοχή του στις σχετικές δοκιμασίες και μέχρι τον επακόλουθο διορισμό του ως δικηγόρου.

Άρθρο 12 Προϋποθέσεις της ιδιότητας του ασκούμενου δικηγόρου – Κωλύματα.

1. Ο ασκούμενος δικηγόρος πρέπει να πληροί όλες τις προϋποθέσεις της δικηγορικής ιδιότητας.
2. Τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα που ορίζονται για το δικηγόρο, ισχύουν και για τον ασκούμενο δικηγόρο.
3. Ο ασκούμενος δικηγόρος υπάγεται στη δικαιοδοσία των Πειθαρχικών Συμβουλίων των δικηγορικών συλλόγων του τόπου άσκησης σε πρώτο βαθμό και στο Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο σε δεύτερο βαθμό. Σε βάρος του επιβάλλονται οι ίδιες πειθαρχικές ποινές, όπως στο δικηγόρο, πλην της οριστικής ή πρόσκαιρης παύσης. Αντί των τελευταίων ποινών μπορεί να του επιβληθούν οι ποινές της διαγραφής από το μητρώο ασκουμένων και η παράταση του χρόνου της άσκησης μέχρι δύο (2) έτη, αντίστοιχα.
4. Σε περίπτωση διαγραφής ασκούμενου δικηγόρου ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις του παρόντος σχετικά με τον επαναδιορισμό του δικηγόρου που έχει παυθεί οριστικά.

Άρθρο 13 Δικαίωμα παράστασης του ασκούμενου δικηγόρου.

1. Ο ασκούμενος δικηγόρος έχει τη δυνατότητα να παρίσταται στα Πταισματοδικεία, στις προανακριτικές αρχές, στα Ειρηνοδικεία για παράσταση στις ένορκες βεβαιώσεις και για τη συζήτηση μικροδιαφορών, καθώς και ενώπιον οποιασδήποτε διοικητικής αρχής.
2. Ο ασκούμενος δικηγόρος μπορεί να συμπαρίσταται και να συνυπογράφει τις προτάσεις με τον δικηγόρο, στον οποίο ασκείται σε όλα τα δικαστήρια του πρώτου και δεύτερου βαθμού.
3. Ομοίως μπορεί να συμπαρίσταται στα ποινικά δικαστήρια πρώτου και δεύτερου βαθμού και να συνυπογράφει σχετικά υπομνήματα.

Άρθρο 14 Διάρκεια της άσκησης – Περιεχόμενο.

1. Η άσκηση διαρκεί δεκαοκτώ (18) μήνες.

2. Η άσκηση γίνεται σε δικηγόρο με ικανότητα παράστασης στον Άρειο Πάγο ή στο Εφετείο καθώς και σε δικηγορικές εταιρείες, στις οποίες συμμετέχουν δικηγόροι με την προηγούμενη ικανότητα παράστασης. Κατ' εξαίρεση, σε δικηγορικούς συλλόγους που δεν εδρεύουν στην έδρα Εφετείων, η άσκηση μπορεί να γίνει και σε δικηγόρο στο Πρωτοδικείο, ο οποίος έχει υπηρεσία τουλάχιστον πέντε (5) ετών. Ο αριθμός των ασκουμένων δεν μπορεί να υπερβεί τους τρεις (3) ανά δικηγόρο. Στις δικηγορικές εταιρείες επιτρέπεται ανάλογη αύξηση για κάθε δικηγόρο – εταίρο που έχει την απαραίτητη ικανότητα παράστασης.
3. Η άσκηση μπορεί να γίνει και στην κεντρική υπηρεσία ή σε γραφείο νομικού συμβούλου ή σε δικαστικό γραφείο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.). Ο αριθμός των ασκούμενων δικηγόρων καθορίζεται από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η άσκηση μπορεί επίσης να γίνει στις νομικές υπηρεσίες των ΝΠΔΔ και Οργανισμών και γενικά σε δημόσιες υπηρεσίες, στις οποίες κύριο έργο είναι η αντιμετώπιση και επίλυση νομικών προβλημάτων, καθώς και σε δικηγόρους της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου που είναι διορισμένοι σε ανώτερα και ανώτατα δικαστήρια.
4. Μέρος της άσκησης, διάρκειας έως έξι μηνών, μπορεί να γίνει στη γραμματεία του πολιτικού και διοικητικού εφετείου ή πρωτοδικείου ή της αντίστοιχης εισαγγελίας ή του ειρηνοδικείου της έδρας του Δικηγορικού Συλλόγου που είναι εγγεγραμμένος ο ασκούμενος. Ο συνολικός αριθμός, η κατανομή των ασκούμενων δικηγόρων στα δικαστήρια και τις εισαγγελίες, η διαδικασία, ο τρόπος επιλογής, ο καθορισμός της έναρξης, ο ακριβής χρόνος άσκησης, η εξειδίκευση των καθηκόντων που οι ασκούμενοι επιτελούν, ο τρόπος καταβολής της αμοιβής, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικά με την άσκηση καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Η περαιτέρω τοποθέτηση των ασκούμενων δικηγόρων ανά εφετείο, πρωτοδικείο, εισαγγελία ή ειρηνοδικείο καθορίζονται από τα όργανα διοίκησης του εφετείου, πρωτοδικείου, της εισαγγελίας ή του ειρηνοδικείου αντιστοίχως, μετά γνώμης του οικείου δικηγορικού συλλόγου. Ο ασκούμενος λαμβάνει αμοιβή που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μπορεί να παραταθεί ο χρόνος άσκησης των ασκούμενων δικηγόρων για ένα εξάμηνο ακόμη και για μία μόνο φορά για κάθε ασκούμενο και μόνον για όσες θέσεις δεν καλύφθηκαν κατά το τρέχον εξάμηνο.
5. Μέρος της άσκησης διάρκειας έως έξι μηνών μπορεί, επίσης, να γίνει στο Συμβούλιο της Επικρατείας, στον Άρειο Πάγο ή στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Η επιλογή των ασκούμενων δικηγόρων, καθώς και η κατανομή τους στις υπηρεσίες των δικαστηρίων αυτών γίνεται κάθε φορά με απόφαση του Προέδρου τους. Ο αριθμός των ασκούμενων στα δικαστήρια αυτά, η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής τους, ο καθορισμός της έναρξης και λήξης της περιόδου άσκησης, ο τρόπος καταβολής της αμοιβής, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Η αμοιβή των ασκούμενων δικηγόρων καθορίζεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο.
6. Η άσκηση μπορεί επίσης να γίνει ολικά ή μερικά στις υπηρεσίες των Δικηγορικών Συλλόγων και στην ειδική νομική υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η σχετική δε αμοιβή των ασκούμενων βαρύνει τους οικείους φορείς. Τη βεβαίωση άσκησης χορηγεί αντίστοιχα ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν στο φάκελο του ασκούμενου ή αυτός προσκομίζει.
7. Ο χρόνος, τόπος, λοιπές περιστάσεις, καθώς και η αμοιβή των ασκούμενων δικηγόρων καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του οικείου δικηγορικού συλλόγου.
8. Σε περίπτωση αδυναμίας εξεύρεσης θέσης για την άσκηση, μεριμνά ο Πρόεδρος του οικείου δικηγορικού συλλόγου.

9. Επιτρέπεται, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, η μεταγραφή του ασκουμένου από τα μητρώα ασκουμένων ενός δικηγορικού συλλόγου στα μητρώα ασκουμένων άλλου δικηγορικού συλλόγου.

Άρθρο 15 Ειδική επιτροπή εποπτείας κατά την άσκηση.

1. Σε κάθε δικηγορικό σύλλογο συνίσταται πενταμελής επιτροπή εποπτείας ασκουμένων.
2. Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ο Πρόεδρος του οικείου δικηγορικού συλλόγου ή ο νόμιμος αναπληρωτής του και μέλη της είναι, μετά από κλήρωση, δύο μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου καθώς και δύο δικηγόροι, οι οποίοι έχουν υπηρεσία τουλάχιστον πέντε (5) ετών.
3. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, που εκδίδεται μετά από διατύπωση γνώμης της Συντονιστικής Επιτροπής των δικηγορικών συλλόγων καθορίζονται ό, τι δεν καθορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος κώδικα, τα σχετικά με την διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης, ο τρόπος ελέγχου της άσκησης από τον οικείο δικηγορικό σύλλογο και τα δικαιώματα καθώς και οι υποχρεώσεις των ασκουμένων και των δικηγόρων στους οποίους αυτοί ασκούνται.

Τμήμα Β - Προϋποθέσεις άσκησης των κατόχων τίτλων Πανεπιστημίων της Αλλοδαπής και ασκουμένων δικηγόρων της αλλοδαπής.

Άρθρο 16 Ειδικές προϋποθέσεις

1. Πτυχιούχοι νομικής ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής μπορούν να πραγματοποιούν άσκηση στην Ελλάδα, εφόσον πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:
  - (α) είναι πολίτες κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλου συμβαλλόμενου Κράτους της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.
  - (β) είναι κάτοχοι πτυχίου Τμήματος Νομικής Σχολής από πανεπιστημιακή σχολή των πιο πάνω Κρατών
  - (γ) το πτυχίο τους δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν άσκηση για την απόκτηση άδειας άσκησης δικηγορίας στο κράτος λήψης του πτυχίου τους.
  - (δ) έχουν συμμετάσχει επιτυχώς σε δοκιμασία επάρκειας, η οποία πιστοποιεί ότι οι γνώσεις και τα προσόντα τους αντιστοιχούν στις γνώσεις και τα προσόντα που απαιτούνται από την ελληνική νομοθεσία για την εγγραφή κάποιου ως ασκουμένου και περιλαμβάνουν γνώση του εθνικού δικαίου, ανάλογη με αυτή που πιστοποιείται από το πτυχίο Τμήματος Νομικής Σχολής ελληνικού Πανεπιστημίου.
2. Τις ίδιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούν και όσοι θέλουν να ασκηθούν στην Ελλάδα και έχουν ήδη εγγραφεί ως ασκούμενοι δικηγόροι στο μητρώο Δικηγορικού Συλλόγου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
3. Πτυχιούχοι νομικών σχολών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης που αιτούνται να εγγραφούν στα μητρώα ασκουμένων δικηγόρων, οφείλουν, προηγουμένως, να αναγνωρίσουν το πτυχίο τους ως ισότιμο και αντίστοιχο με αυτό των ελληνικών νομικών σχολών.

Άρθρο 17 Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας.

1. Στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθήνας συνιστάται πενταμελής Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης.
2. Η Επιτροπή αυτή:
  - (α) έχει έδρα την Αθήνα και λειτουργεί στα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών
  - (β) ορίζεται για τρία (3) έτη.
  - (γ) αποτελείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ως Πρόεδρο ή τον αναπληρωτή του, ένα καθηγητή Νομικού Τμήματος Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος ή τον αναπληρωτή του, και τους Προέδρους των Δικηγορικών Συλλόγων Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πειραιώς και τους αναπληρωτές τους. Οι αναπληρωτές των Προέδρων των Συλλόγων ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου και είναι είτε δικηγόροι δεκαπενταετούς τουλάχιστον υπηρεσίας, είτε μέλη Διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού των Νομικών Σχολών της χώρας, με εξειδίκευση σε καθέναν από τους εξεταζόμενους κλάδους δικαίου. Γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται υπάλληλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, πτυχιούχος νομικής ή έμμισθος δικηγόρος του Συλλόγου αυτών. Στην Επιτροπή παρέχεται γραμματειακή υποστήριξη και υλικοτεχνική υποδομή από τις υπηρεσίες του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

Άρθρο 18 Δοκιμασία Επάρκειας

Η δοκιμασία επάρκειας από τη Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας, περιλαμβάνει:

- (α) γραπτές εξετάσεις στην ελληνική γλώσσα και αφορούν στις αναγκαίες γνώσεις του ελληνικού δικαίου.
- (β) διενεργείται δύο φορές το χρόνο κατά τους μήνες Οκτώβριο και Απρίλιο σε ημέρα της δοκιμασίας που ορίζεται με απόφαση της Επιτροπής

Άρθρο 19 Περιεχόμενο της δοκιμασίας επάρκειας.

1. Η δοκιμασία περιλαμβάνει την εξέταση στο ελληνικό Σύνταγμα, αστικό, ποινικό, και διοικητικό δίκαιο καθώς και στα αντίστοιχα δικονομικά δίκαια.
2. Επιτυχών θεωρείται αυτός που συγκέντρωσε βαθμολογία τουλάχιστον 5 με άριστα το 10 σε κάθε μάθημα.
3. Ο ενδιαφερόμενος δύναται να επιλέγει σε ποιό ή ποιά από τα εξεταζόμενα μαθήματα επιθυμεί να εξεταστεί σε κάθε εξεταστική περίοδο και δικαιούται να κατοχυρώσει τη βαθμολογία του σε περίπτωση επιτυχίας του.
4. Ο ενδιαφερόμενος δύναται να συμμετάσχει μόνο τρεις φορές στις εξετάσεις κάθε μαθήματος.
5. Οι λεπτομέρειες της εξέτασης, όπως η εξεταστέα ύλη, ο τόπος και ο τρόπος διενέργειας των εξετάσεων και το ύψος των εξετάστρων που καταβάλλονται στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, ορίζονται με απόφαση της Επιτροπής Επάρκειας.
6. Για τη συμμετοχή του στη δοκιμασία επάρκειας ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου ή μέχρι το τέλος Μαρτίου αίτηση που συνοδεύεται από τα εξής δικαιολογητικά, νομίμως μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα.
  - (α) Έγγραφο δημόσιας ή δημοτικής αρχής από το οποίο να αποδεικνύεται η ιδιότητα του ως πολίτη κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- (β) Πιστοποιητικό ποινικού μητρώου.
- (γ) Αντίγραφο τίτλου εκπαίδευσης, πρόγραμμα σπουδών και αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων και, εφόσον διαθέτει, μεταπτυχιακή ή διδακτορική εργασία.
- (δ) Πιστοποιητικά που αφορούν την απόκτηση προσόντων και τη συναφή επαγγελματική εμπειρία, η οποία έχει αποκτηθεί στο μεταξύ.

Τα ανωτέρω υπό α και β δικαιολογητικά δεν λαμβάνονται υπόψη αν παρέλθει διάστημα τριών μηνών από την έκδοσή τους.

- 7. Αυτός που επιτυγχάνει στη δοκιμασία επάρκειας εγγράφεται, μετά από αίτησή του, στο μητρώο ασκουμένων δικηγόρων του Δικηγορικού Συλλόγου, όπου επιθυμεί να ασκηθεί, και συνυποβάλλει υπεύθυνη δήλωση, ότι δεν ασκεί ασυμβίβαστη δραστηριότητα.
- 8. Για τη συμπλήρωση του χρόνου άσκησης όσων είχαν ήδη εγγραφεί ως ασκούμενοι δικηγόροι στο μητρώο Δικηγορικού Συλλόγου κράτους μέλους της Ε.Ε., η Επιτροπή αναγνωρίζει, εφόσον ο ενδιαφερόμενος επιτύχει στη δοκιμασία, και το χρόνο άσκησης στο κράτος – μέλος.

Τμήμα Γ - Πανελλήνιος διαγωνισμός υποψηφίων δικηγόρων.

Άρθρο 20 Συμμετοχή στο διαγωνισμό

- 1. Δικαίωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό δικηγόρων έχει ο ασκούμενος δικηγόρος που συμπλήρωσε το νόμιμο χρόνο άσκησης.
- 2. Δεν έχουν δικαίωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό, όσοι κωλύονται να διορισθούν δικηγόροι ή συντρέχει στο πρόσωπό τους ασυμβίβαστη ιδιότητα.
- 3. Κάθε ασκούμενος δικηγόρος εξετάζεται στην έδρα της αρμόδιας εφετειακής επιτροπής.
- 4. Ο ασκούμενος δικηγόρος υποχρεούται να συμμετάσχει στον προσεχή ή τον επόμενο διαγωνισμό υποψηφίων δικηγόρων μετά τη συμπλήρωση του νόμιμου χρόνου άσκησης. Με απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου στον οποίο ασκήθηκε, ο ασκούμενος δικηγόρος εφόσον δεν συμμετείχε στον παραπάνω διαγωνισμό, μπορεί να γίνει δεκτός και σε μεταγενέστερο διαγωνισμό, εφόσον αποδεικνύεται σοβαρός λόγος που δικαιολογεί τη μη συμμετοχή στον προηγούμενο.
- 5. Για τη συμμετοχή του στο διαγωνισμό ο ασκούμενος δικηγόρος υποβάλλει αίτηση σύμφωνα με την προκήρυξη του διαγωνισμού.

Άρθρο 21 Μορφή και διαδικασία του διαγωνισμού

- 1. Ο διαγωνισμός των υποψηφίων δικηγόρων είναι πανελλήνιος και διεξάγεται ταυτόχρονα σε όλες τις έδρες των εφετειακών επιτροπών.
- 2. Ο διαγωνισμός διενεργείται σε δύο εξεταστικές περιόδους κατ' έτος, κατά τους μήνες Μάρτιο και Οκτώβριο, προκηρύσσεται δε με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και κοινοποιείται στους Δικηγορικούς Συλλόγους της Χώρας τουλάχιστον 40 ημέρες πριν την ακριβή ημερομηνία διεξαγωγής του.
- 3. Η εξέταση είναι γραπτή. Στους υποψηφίους δίδονται πρακτικά θέματα με περισσότερα ερωτήματα στους κλάδους (α) Αστικού Δικαίου και Πολιτικής Δικονομίας (β) Ποινικού Δικαίου και Ποινικής Δικονομίας (γ) Εμπορικού Δικαίου (δ) Δημοσίου

Δικαίου, Διοικητικής Διαδικασίας και Διοικητικής Δικονομίας και (ε) Κώδικα Δικηγόρων και Κώδικα Δεοντολογίας. Κατά την εξέταση μπορεί να επιτραπεί μόνο η χρήση κειμένων νομοθετημάτων, χωρίς σχολιασμό ή σημειώσεις.

4. Κατά τη διενέργεια του διαγωνισμού λαμβάνεται ιδιαίτερη πρόνοια για την αντικειμενικότητα και το αδιάβλητο των εξετάσεων και των αποτελεσμάτων. Δίδεται ξεχωριστή προσοχή στην αποτελεσματική κάλυψη των στοιχείων των εξεταζομένων, ώστε το πρόσωπο αυτών να μην είναι γνωστό κατά τη βαθμολόγηση.
5. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν την προκήρυξη του διαγωνισμού, τα απαιτούμενα για τη συμμετοχή σ' αυτόν δικαιολογητικά, τον τρόπο ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, τη λειτουργία της Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων, των Οργανωτικών Επιτροπών και των Ομάδων Βαθμολόγησης, τις αμοιβές των μελών τους, την τήρηση της ευταξίας κατά την εξέταση, τη βαθμολόγηση των γραπτών δοκιμίων, τη σύνταξη των πινάκων επιτυχόντων και αποτυχόντων και καθορίζονται γενικότερα οι διαδικασίες για την ομαλή και αδιάβλητη διεξαγωγή του διαγωνισμού.

Άρθρο 22   Επιτροπές Εξετάσεων.

Για την διεξαγωγή του διαγωνισμού κάθε περιόδου συγκροτούνται οι ακόλουθες Επιτροπές και Ομάδες με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης :

1. Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων με έδρα το Υπουργείο Δικαιοσύνης, η οποία αποτελείται από έναν (1) αρεοπαγίτη ως πρόεδρο, ο οποίος ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, έναν (1) Καθηγητή Νομικού Τμήματος των Νομικών Τμημάτων των Σχολών των Α.Ε.Ι. της χώρας, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και τους εκάστοτε Προέδρους των Δικηγορικών Συλλόγων Αθηνών, Πειραιά και Θεσσαλονίκης, οι οποίοι ορίζουν από έναν αναπληρωτή τους δικηγόρο διορισμένο στον Άρειο Πάγο με εξειδίκευση στα εξεταζόμενα μαθήματα. Η Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων έχει την ευθύνη επιλογής των θεμάτων στα εξεταζόμενα μαθήματα και της ασφαλούς μετάδοσής τους προς τα εξεταστικά κέντρα κατά τρόπο που διασφαλίζει το αδιάβλητο του διαγωνισμού.
2. Οργανωτικές Επιτροπές ανά Εφετείο, οι οποίες αποτελούνται από έναν (1) Πρόεδρο των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, έναν (1) Εισαγγελέα Πρωτοδικών και τον Πρόεδρο ή τους Προέδρους των οικείων Δικηγορικών Συλλόγων με τους αναπληρωτές τους. Προκειμένου για τους Δικηγορικούς Συλλόγους Αθηνών, Πειραιά και Θεσσαλονίκης, αντί του Προέδρου μετέχει άλλο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που ορίζεται με απόφαση του τελευταίου. Οι Οργανωτικές Επιτροπές έχουν την ευθύνη του ελέγχου των δικαιολογητικών των υποψηφίων, του αποκλεισμού από το διαγωνισμό υποψηφίου που δεν συγκεντρώνει τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις, του ορισμού επαρκούς αριθμού επιτηρητών (δικηγόρων ή υπαλλήλων του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή των οικείων Δικηγορικών Συλλόγων) και γενικά της διεξαγωγής του διαγωνισμού στο οικείο Εφετείο.
3. Με απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής δύνανται να καθορισθούν Εξεταστικά Κέντρα σε μικρότερο αριθμό από τα υφιστάμενα Εφετεία ανάλογα με τον αριθμό των υποψηφίων. Σε τέτοια περίπτωση επιλαμβάνονται οι Οργανωτικές Επιτροπές που αντιστοιχούν στα Εξεταστικά Κέντρα που έχουν καθορισθεί.
4. Ομάδες Βαθμολόγησης στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, οι οποίες είναι τριμελείς και αποτελούνται από ένα (1) Πρόεδρο Εφετών ή Εφέτη των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, ένα (1) Πρόεδρο Πρωτοδικών και ένα (1) δικηγόρο με δεκαπενταετή τουλάχιστον άσκηση δικηγορίας και ο οποίος να μην έχει

την ιδιότητα αιρετού εκπροσώπου δικηγορικού συλλόγου. Οι Ομάδες Βαθμολόγησης έχουν την ευθύνη της βαθμολόγησης των γραπτών δοκιμών των υποψηφίων και ο αριθμός τους καθορίζεται με την προκήρυξη του διαγωνισμού.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζεται η αποζημίωση των μελών των ανωτέρω Επιτροπών και Ομάδων.

Άρθρο 23 Διαδικασία και μέθοδοι βαθμολόγησης.

1. Τα γραπτά των υποψηφίων όλης της Χώρας βαθμολογούνται σε κλίμακα από μηδέν (0) έως δέκα (10) από τρεις (3) βαθμολογητές χωριστά.
2. Επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος, ο οποίος έλαβε μέσο όρο βαθμολογίας σε όλα τα μαθήματα τουλάχιστον έξι (6). Δεν θεωρείται επιτυχών, όποιος έλαβε βαθμό τρία ή μικρότερο σε οποιοδήποτε μάθημα ή τέσσερα σε περισσότερα από ένα μαθήματα.
3. Βαθμός του υποψηφίου για κάθε μάθημα είναι ο μέσος όρος των τριών (3) βαθμών των βαθμολογητών, εφόσον η απόκλιση από τη μεγαλύτερη μέχρι τη μικρότερη βαθμολογία δεν είναι μεγαλύτερη των τριών (3) μονάδων. Αν η απόκλιση είναι μεγαλύτερη, το γραπτό αναβαθμολογείται από τα μέλη της Κεντρική Επιτροπής Εξετάσεων και βαθμός του υποψηφίου στο μάθημα είναι ο μέσος όρος των βαθμών των αρχικών βαθμολογητών και των αναβαθμολογητών, αφού αφαιρεθούν ο μικρότερος και ο μεγαλύτερος βαθμός.
4. Οι υποψήφιοι έχουν δικαίωμα να λάβουν γνώση των γραπτών τους εντός είκοσι (20) ημερών από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων.

Άρθρο 24 Έκδοση των αποτελεσμάτων.

1. Για τα αποτελέσματα καταρτίζονται πίνακες επιτυχόντων και αποτυχόντων, οι οποίοι συντάσσονται ανά έδρα Εφετείου εξέτασης και οι επιτυχόντες κατατάσσονται κατ' απόλυτη βαθμολογική σειρά.
2. Οι πίνακες δημοσιεύονται στις έδρες των Εφετείων της χώρας με ευθύνη των Οργανωτικών Επιτροπών και αναρτώνται στο διαδίκτυο στους διαδικτυακούς τόπους των οικείων Δικηγορικών Συλλόγων.
3. Αντίγραφα των πινάκων κοινοποιούνται από την Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων στο αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και από τις Οργανωτικές Επιτροπές στους οικείους δικηγορικούς Συλλόγους.
4. Όποιος αποτύχει στον διαγωνισμό υποχρεούται εντός δύο (2) μηνών από την έκδοση των αποτελεσμάτων να δηλώσει τη συνέχιση της άσκησής του, ώστε να δικαιούται να μετάσχει στον προσεχή διαγωνισμό, άλλως διαγράφεται από το Μητρώο Ασκουμένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Διορισμός, εξέλιξη και παύση δικηγόρων

Άρθρο 25 Διορισμός δικηγόρων.

1. Αυτός που επιτυγχάνει στις πανελλήνιες εξετάσεις μπορεί να ζητήσει το διορισμό του ως δικηγόρου στο Δικηγορικό Σύλλογο του Πρωτοδικείου, που εκείνος επιθυμεί, με

αίτησή του που απευθύνει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Δεν επιτρέπεται να εγγραφεί σε περισσότερους από ένα Δικηγορικούς Συλλόγους.

2. Στην αίτηση διορισμού επισυνάπτονται τα ακόλουθα έγγραφα:
  - (α) Πιστοποιητικό γέννησης από την αρμόδια δημοτική αρχή. Στην περίπτωση που ο αιτών είναι πολίτης χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης πιστοποιητικό της αντίστοιχης δημόσιας αρχής. Στην περίπτωση που ο αιτών είναι Έλληνας το γένος και δεν έχει την ιδιότητα του Έλληνα πολίτη, οφείλει να προσκομίσει σχετική άδεια του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
  - (β) Πτυχίο Τμήματος Νομικής σχολής Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος στην Ελλάδα ή ισότιμου και αντίστοιχου πτυχίου άλλης χώρας, εφόσον αυτό έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διαδικασίες.
  - (γ) Αντίγραφο Ποινικού Μητρώου, από το οποίο βεβαιώνεται ότι δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 7 του παρόντος .
  - (δ) Διπλότυπο του αρμόδιου Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης
  - (ε) Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 και άρθρου 3 παρ. 3 του ν. 2690/1999 ότι δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις των άρθρων 8 και 9 του παρόντος.
3. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης εκδίδει την σχετική διαπιστωτική πράξη διορισμού, που δημοσιεύεται σε περίληψη σε φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.
4. Η ευθύνη κοινοποίησης της πράξης αυτής, όπου απαιτείται, ανήκει στον ενδιαφερόμενο.

Άρθρο 26 Ορκοδοσία.

1. Ο ενδιαφερόμενος δικηγόρος οφείλει μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα να δώσει ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου, στον οποίο θα εγγραφεί, τον όρκο εκτέλεσης των καθηκόντων του.
2. Ο όρκος δύναται να είναι θρησκευτικός ή πολιτικός.
3. Ο τύπος του χριστιανικού όρκου έχει ως εξής: *«Ορκίζομαι ενώπιον του Θεού να είμαι πιστός στην πατρίδα και το δημοκρατικό πολίτευμα να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους που συμφωνούν με αυτό, να ακολουθώ τις παραδόσεις του δικηγορικού λειτουργήματος, να εκπληρώνω τα καθήκοντα μου έναντι των εντολέων μου ευσυνείδητα, να υπερασπίζομαι τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των πολιτών και κατοίκων της χώρας και να αντιστέκομαι με κάθε μέσο εναντίον οποιουδήποτε επιχειρεί να καταλύσει το Σύνταγμα με τη βία».*
4. Αν ο δικηγόρος πιστεύει σε θρησκεία ή δόγμα που ορίζει άλλο τύπο όρκου, δίνει τον όρκο σύμφωνα με αυτόν τον τύπο, στον οποίο όμως περιέχεται το υπόλοιπο, εκτός του θρησκευτικού στοιχείου, μέρος του όρκου της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.
5. Αν ο δικηγόρος προτιμά να δώσει πολιτικό όρκο, αντικαθίσταται από τον τύπο της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου το θρησκευτικό στοιχείο και τίθενται οι λέξεις *«Δηλώνω επικαλούμενος την τιμή και τη συνείδησή μου».*
6. Σε περίπτωση που απουσιάζει στο εξωτερικό για χρονικό διάστημα πάνω από τρεις (3) μήνες, δύναται να δώσει τον όρκο ενώπιον ελληνικής προξενικής αρχής.

Άρθρο 27 Μετάθεση Δικηγόρου.

1. Ο δικηγόρος δύναται να ζητήσει την μετάθεσή του από τον δικηγορικό σύλλογο που είναι εγγεγραμμένος, σε άλλο. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζεται το ύψος του τέλους μετάθεσης.
2. Η σχετική απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης έχει διαπιστωτικό χαρακτήρα.

Άρθρο 28 Τήρηση Βιβλίου Διοριζομένων Δικηγόρων - Μητρώου - Ατομικού Φακέλου.

1. Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης τηρείται Βιβλίο των δικηγόρων, κατά τη σειρά διορισμού τους.
2. Στο βιβλίο αυτό σημειώνονται :
  - (α) η Υπουργική Απόφαση διορισμού,
  - (β) οι προαγωγές και μεταθέσεις των δικηγόρων
  - (γ) οι ενδεχόμενοι λόγοι αποβολής ή παύσης ή λύσης της δικηγορικής ιδιότητας
3. Κάθε δικηγορικός σύλλογος τηρεί για τα μέλη του Μητρώο μελών στο οποίο σημειώνονται:
  - (α) η Υπουργική Απόφαση διορισμού,
  - (β) η πράξη ορκοδοσίας του δικηγόρου
  - (γ) οι προαγωγές και μεταθέσεις των δικηγόρων
  - (δ) οι πράξεις αναστολής ή προσωρινής παύσης ή λύσης της δικηγορικής ιδιότητας
4. Κάθε σύλλογος τηρεί φάκελο για κάθε δικηγόρο, στον οποίο περιέχονται έγγραφα που τον αφορούν και συνδέονται με την άσκηση του λειτουργήματός του.
5. Για τις δικηγορικές εταιρίες περιέχονται σε φάκελο οι πράξεις σύστασης ή ενδεχόμενης τροποποίησης ή λύσης τους.

Άρθρο 29 Επαναδιορισμός Δικηγόρου.

1. Δικηγόρος, που παραιτήθηκε από το δικηγορικό λειτούργημα, δύναται να επαναδιορισθεί, εφόσον δεν έχουν παρέλθει πέντε (5) χρόνια από την παραίτησή του, ή και μετά την πάροδο της 5ετίας εφόσον αποδείξει ότι ασκούσε καθήκοντα συναφή με τη νομική επιστήμη και πρακτική.
2. Δημόσιοι διοικητικοί υπάλληλοι, στρατιωτικοί υπάλληλοι, υπάλληλοι των σωμάτων ασφαλείας, των οργανισμών αυτοδιοίκησης όλων των βαθμών και των ν.π.δ.δ., οι οποίοι είχαν αποκτήσει προηγουμένως την ιδιότητα του δικηγόρου, δύναται να ζητήσουν να επαναδιορισθούν ως δικηγόροι μέσα σε πέντε έτη από την παραίτησή τους ή και μετά την πάροδο της 5ετίας, εφόσον αποδείξουν ότι ασκούσαν καθήκοντα συναφή με τη νομική επιστήμη και πρακτική, όπως προκύπτει από τον Οργανισμό της Υπηρεσίας ή του νομικού προσώπου ή το καθηκοντολόγιο ή πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών.
3. Δεν επιτρέπεται επαναδιορισμός δικηγόρου που καταδικάστηκε αμετάκλητα από ποινικό δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 3 και 4 του παρόντος ή απώλεσε τη δικηγορική ιδιότητα με την επιβολή ποινής οριστικής παύσης από το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Ειδικότερα, για δικαστικούς λειτουργούς ή συμβολαιογράφους δεν επιτρέπεται να επαναδιοριστούν εφόσον έχουν απολυθεί εξαιτίας πειθαρχικού παραπτώματος ή εξέρχονται από την υπηρεσία λόγω πνευματικής ανικανότητας. Αναφορικά με δικαστικούς λειτουργούς, δημόσιους

διοικητικούς υπαλλήλους, στρατιωτικούς υπαλλήλους, υπαλλήλους των σωμάτων ασφαλείας, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης όλων των βαθμών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, απαγορεύεται για μία πενταετία η άσκηση δικηγορίας εντός της εφετειακής περιφέρειας όπου ασκούσαν τα καθήκοντά τους κατά το χρόνο εξόδου τους από την υπηρεσία.

Άρθρο 30 Προαγωγή Δικηγόρου.

1. Ο δικηγόρος που είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο δικαιούται να παρίσταται και να ενεργεί τις σχετικές διαδικαστικές πράξεις ενώπιον όλων των Πρωτοδικείων, πολιτικών, ποινικών και διοικητικών καθώς και όλων των Ειρηνοδικείων της Χώρας. Κατ' εξαίρεση δικηγόρος, που είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο, δικαιούται να συμπαρίσταται στο Εφετείο, με δικηγόρο που έχει την ικανότητα παράστασης σε αυτό, για τη συζήτηση έφεσης κατά απόφασης Πρωτοδικείου, στην οποία είχε παρασταθεί. Επίσης δικηγόρος που είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο, εφόσον έχει συμπληρώσει δεκαετή δικηγορική υπηρεσία, δικαιούται να παρίσταται στο Εφετείο για τη συζήτηση έφεσης κατά απόφασης Πρωτοδικείου στην οποία είχε παρασταθεί. Ο δικηγόρος έχει έδρα στην περιφέρεια του Πρωτοδικείου που είναι διορισμένος.
2. Ο δικηγόρος που είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο έχει το δικαίωμα να παρίσταται σε οποιαδήποτε προανακριτική ή ανακριτική αρχή καθώς και σε οποιοδήποτε ποινικό δικαστήριο πρώτου ή δευτέρου βαθμού ή και ενώπιον του Αρείου Πάγου. Στην τελευταία περίπτωση απαιτείται να συμπαρίσταται με δικηγόρο που έχει την ικανότητα παράστασης στα Ανώτατα Δικαστήρια της χώρας.
3. Δικηγόρος, που έχει διορισθεί στο Πρωτοδικείο, μπορεί να ζητήσει με αίτησή του στον Δικηγορικό Σύλλογο του οποίου είναι μέλος την προαγωγή του σε δικηγόρο που έχει το δικαίωμα παράστασης σε οποιοδήποτε Εφετείο της χώρας για τις αστικές, ποινικές και διοικητικές υποθέσεις, εφόσον αποδεικνύει είτε με την προσκόμιση ικανού αριθμού αποφάσεων, στις οποίες έχει παραστεί είτε με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο, ότι έχει συμπληρώσει 4ετή άσκηση του λειτουργήματός του.
4. Μετά την πιο πάνω προαγωγή του και την πάροδο πέντε (5) επιπλέον ετών άσκησης δικηγορίας μπορεί να ζητήσει την προαγωγή του σε δικηγόρο που έχει το δικαίωμα παράστασης σε οποιοδήποτε ανώτατο δικαστήριο της χώρας για όλες τις υποθέσεις.
5. Ο δικηγόρος που είναι διορισμένος στο Εφετείο δικαιούται να παρίσταται και να ενεργεί τις σχετικές διαδικαστικές πράξεις σε όλα τα Πρωτοδικεία και Εφετεία, πολιτικά και διοικητικά καθώς και σε όλα τα Ειρηνοδικεία της χώρας.
6. Ο δικηγόρος που είναι διορισμένος στο Εφετείο δικαιούται, εφόσον έχει συμπληρώσει δεκαετή δικηγορική υπηρεσία με έξι χρόνια σε Εφετείο, να συμπαρίσταται στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στον Άρειο Πάγο, με δικηγόρο που έχει την ικανότητα παράστασης στα Ανώτατα Δικαστήρια της χώρας, σε ανáιρεση κατά απόφασης η οποία εκδόθηκε σε υπόθεση που χειρίσθηκε σε πρώτο βαθμό ή ύστερα από έφεση.
7. Ο δικηγόρος που είναι διορισμένος στον Άρειο Πάγο δικαιούται να παρίσταται και να ενεργεί τις σχετικές διαδικαστικές πράξεις στο Συμβούλιο της Επικρατείας, στον Άρειο Πάγο, στο Ελεγκτικό Συνέδριο και στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, καθώς επίσης και σε όλα τα Πρωτοδικεία και Εφετεία, πολιτικά και διοικητικά και σε όλα τα Ειρηνοδικεία της χώρας.
8. Για τις παραπάνω προαγωγές ή μη αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο του οικείου Συλλόγου, αφού οριστεί ένα μέλος του ως Εισηγητής. Η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου γνωστοποιείται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και δημοσιεύεται στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης

προαγωγής ο δικηγόρος μπορεί να υποβάλει νέα αίτηση ύστερα από την πάροδο ενός έτους από τη δημοσίευση της απόφασης απόρριψης. Εάν και αυτή η αίτησή του απορριφθεί δικαιούται να προσφύγει στο Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο.

Άρθρο 31 Ταυτότητα Δικηγόρου.

1. Κάθε Δικηγορικός Σύλλογος εφοδιάζει τον δικηγόρο, που είναι μέλος του, με ειδική ταυτότητα που μπορεί να είναι ηλεκτρονικού τύπου. Στην ταυτότητα, η οποία φέρει φωτογραφία του δικηγόρου, αναγράφονται το όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, ο αριθμός μητρώου του και τίθεται η υπογραφή και η σφραγίδα του Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου.
2. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές διασφάλισης της γνησιότητας της ταυτότητας.
3. Όλες οι δικαστικές και άλλες αρχές οφείλουν να δέχονται και να διευκολύνουν κάθε δικηγόρο κατά την άσκηση του λειτουργήματός του, με την επίδειξη της δικηγορικής ταυτότητας.

Άρθρο 32 Υποβολή Ετησίων Δηλώσεων.

1. Μέχρι την 31^η Ιανουαρίου κάθε ημερολογιακού έτους ο δικηγόρος οφείλει να υποβάλει δήλωση, σε ενιαίο τύπο δηλώσεων, στην οποία αναφέρει (α) τα πλήρη στοιχεία του (β) το ΑΜΚΑ, ΑΦΜ, ΔΟΥ, (γ) τη διεύθυνση κατοικίας και επαγγελματικής του δραστηριότητας, (δ) την ηλεκτρονική του διεύθυνση αλληλογραφίας και να δηλώνει αν:
  - (α) ασκεί το λειτούργημα του δικηγόρου ή αν τελεί σε ολική ή μερική αναστολή
  - (β) διαμένει και παρέχει τις υπηρεσίες του εκτός Ελλάδας,
  - (γ) είναι μέλος άλλου δικηγορικού συλλόγου εντός ή εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
  - (δ) συμμετέχει σε δικηγορική εταιρία,
  - (ε) ασκεί το λειτούργημα του δικηγόρου μόνος ή σε συνεργασία με άλλο δικηγόρο και αμείβεται με πάγια αντιμισθία
  - (στ) έχει έμμισθη εντολή ή σχέση εργασίας από φυσικό ή νομικό πρόσωπο
  - (ζ) λαμβάνει σύνταξη από ασφαλιστικό φορέα.
  - (η) διατηρεί ιστοσελίδα.
2. Με την δήλωσή του αυτή ο δικηγόρος οφείλει επίσης να βεβαιώνει ότι δεν είναι διαχειριστής ΕΠΕ ή διευθύνων σύμβουλος ΑΕ, ούτε εκπρόσωπος άλλης εταιρίας εμπορικής ή πιστωτικής μορφής, ούτε έχει κώλυμα ή ασυμβίβαστο από αυτά που προβλέπονται στο παρόντα κώδικα.
3. Με την ετήσια δήλωση συνυποβάλεται απόδειξη καταβολής της ετήσιας εισφοράς υπέρ του δικηγορικού συλλόγου.
4. Ο ενιαίος τύπος της ετήσιας δήλωσης καθορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του οικείου Συλλόγου και δύναται να περιλαμβάνει και άλλα επιπρόσθετα στοιχεία με την προϋπόθεση τήρησης της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Με απόφαση της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων δύναται να προβλεφθεί ενιαίος τύπος δήλωσης για όλους τους Δικηγορικούς Συλλόγους της χώρας.
5. Αν ο δικηγόρος δεν υποβάλλει την ετήσια δήλωση και την εισφορά του μέχρι την 30 Ιουνίου του τρέχοντος δικαστικού έτους, ειδοποιείται από το σύλλογο εγγράφως και

εάν δεν εκπληρώσει την υποχρέωσή του αυτή εντός δύο μηνών διαγράφεται από το μητρώο του οικείου δικηγορικού συλλόγου, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου. Σε περίπτωση υποβολής αίτησης επανεγγραφής το Διοικητικό Συμβούλιο εκτιμά με αιτιολογημένη απόφασή του τους επικαλούμενους από τον ενδιαφερόμενο λόγους.

6. Η αξίωση του οικείου δικηγορικού συλλόγου για την καταβολή της ετήσιας εισφοράς μπορεί να συμψηφισθεί με την αξίωση του δικηγόρου να λάβει το μέρος από τους διανεμητικούς λογαριασμούς που τηρεί και διαχειρίζεται κάθε σύλλογος.

Άρθρο 33 Αναστολή της δικηγορικής ιδιότητας

1. Αναστέλλεται η δικηγορική ιδιότητα:
  - (α) σε εκείνους που διορίζονται, υπουργοί, υφυπουργοί, γραμματείς του υπουργικού συμβουλίου, γενικοί ή ειδικοί γραμματείς και ειδικοί γραμματείς της Βουλής, υπουργείων, καθώς και των συμβούλων αυτών, πλην των ειδικών συνεργατών,
  - (β) στους γενικούς γραμματείς της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στους αιρετούς περιφερειάρχες, στους δημάρχους και στους γενικούς γραμματείς των δήμων,
  - (γ) στους κατέχοντες έμμισθες θέσεις σε διεθνείς οργανισμούς ή υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
  - (δ) στους διευθυντές νομικών προσώπων που εντάσσονται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως ορίζεται αυτός από το νόμο,
  - (ε) στους προέδρους ανεξαρτήτων αρχών,
  - (στ) σε κάθε άλλη περίπτωση που προβλέπεται από ειδική διάταξη τυπικού νόμου.
- 2.- Η έναρξη και η λήξη της αναστολής του λειτουργήματος του δικηγόρου συμπίπτει με το χρονικό σημείο έναρξης και λήξης των πιο πάνω ιδιοτήτων.

Άρθρο 34 Μερική αναστολή της δικηγορικής ιδιότητας.

1. Οι τακτικοί καθηγητές των σχολών των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τελούν σε μερική αναστολή του δικηγορικού λειτουργήματος. Σ' αυτούς επιτρέπεται η έκδοση γνωμοδοτήσεων και η παράσταση ενώπιον του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, του Αρείου Πάγου, του Συμβουλίου Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις παράστασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.
2. Δικηγόροι που έχουν εκλεγεί Βουλευτές ή Ευρωβουλευτές κατά τη διάρκεια της θητείας τους δεν επιτρέπεται να αναλαμβάνουν άμεσα οι ίδιοι ή έμμεσα με συνεργάτη τους και να παρίστανται είτε στην προδικασία είτε στην κυρία διαδικασία για υποθέσεις (α) ναρκωτικών, (β) αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και (γ) οποιουδήποτε άλλου εγκλήματος, η φύση ή ο τρόπος εκτέλεσής του προκαλούν τις ευαισθησίες της κοινής γνώμης.
3. Ο χρόνος της μερικής ή ολικής αναστολής της δικηγορικής υπηρεσίας θεωρείται για την προαγωγή των δικηγόρων και τα ασφαλιστικά τους δικαιώματα ή υποχρεώσεις ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας.

Άρθρο 35 Παύση Δικηγόρων

1. Ο δικηγόρος παύει να ασκεί τα καθήκοντά του μετά την αμετάκλητη καταδίκη του σε οριστική ή προσωρινή παύση για όσο χρόνο η τελευταία διαρκεί.

2. Σε περίπτωση που ο δικηγόρος έχει τιμωρηθεί με προσωρινή παύση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και υποπέσει μέσα σε πέντε (5) χρόνια από την τέλεση της πράξης σε άλλο πειθαρχικό αδίκημα που επισύρει ποινή προσωρινής παύσης, μπορεί να διαγραφεί οριστικά από το μητρώο του συλλόγου, εφόσον ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου ζητήσει την οριστική παύση του από το αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

Δικαιώματα και Υποχρεώσεις του Δικηγόρου

Άρθρο 36 Υποχρέωση σεβασμού και τιμής στο λειτούργημα του δικηγόρου.

1. Ο δικηγόρος κατά την άσκηση των καθηκόντων του δικαιούται και απολαμβάνει τον σεβασμό και την τιμή που οφείλεται στο λειτούργημά του από τους δικαστικούς λειτουργούς και από κάθε άλλο πρόσωπο ή Αρχή που ενεργεί στο πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης, τηρώντας τις αρχές του κράτους δικαίου.
2. Η είσοδος στα Υπουργεία και στα δημόσια καταστήματα επιτρέπεται ελεύθερα στους δικηγόρους με επίδειξη της επαγγελματικής τους ταυτότητας, κάθε εργάσιμη ημέρα και ώρα χωρίς κανένα χρονικό ή άλλο περιορισμό.
3. Η παράβαση των πιο πάνω αρχών και κανόνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και 2 του παρόντος άρθρου αποτελούν πειθαρχικό παράπτωμα για τον υπαίτιο.

Άρθρο 37 Θεμελιώδεις υποχρεώσεις του δικηγόρου.

1. Ο δικηγόρος απευθύνεται προς τα δικαστήρια, τους δικαστές και τους γραμματείς, καθώς και σε κάθε άλλη Αρχή, που ενεργεί στο πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης, με υπευθυνότητα και σεβασμό, αναδεικνύοντας το ήθος του δικηγόρου τηρώντας τη δικονομική και διαδικαστική τάξη.
2. Ο δικηγόρος τηρεί τους κανόνες ευπρέπειας, αβρότητας και κοσμιότητας προς τους συναδέλφους του και δεν δικαιούται να διατυπώνει υβριστικές, προσβλητικές ή υπαινιχτικές εκφράσεις προσωπικά εναντίον των συναδέλφων του που υπερασπίζονται ή εκπροσωπούν αντιδίκους.
3. Ο δικηγόρος οφείλει να ενημερώνει τον εντολέα του για τις δυνατότητες εξωδικαστικής επίλυσης της υπόθεσης που του έχει ανατεθεί και γενικά να συμβάλει στη συμβιβαστική ολοκλήρωση της εντολής.

Άρθρο 38 Περιγραφή του έργου του δικηγόρου

1. Έργο του δικηγόρου είναι να αντιπροσωπεύει και να υπερασπίζεται τον εντολέα του σε κάθε δικαστήριο ή αρχή στην Ελληνική Δημοκρατία ή σε οποιαδήποτε άλλη χώρα, καθώς επίσης στα δικαστήρια τις υπηρεσίες και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως και στα διεθνή δικαστήρια. Πέραν των όσων προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του παρόντος, ο Δικηγόρος εκπροσωπεί τον εντολέα του και στα πειθαρχικά και υπηρεσιακά συμβούλια, οποιασδήποτε γενικής ή ειδικής δωσιδικίας και δικαιοδοσίας καθώς και στη κατάθεση σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Επίσης έργο του δικηγόρου είναι η παροχή νομικών συμβουλών προς οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και η σύνταξη, με αμοιβή, γνωμοδοτήσεων νομικού περιεχομένου προς οποιοδήποτε νομικό ή φυσικό πρόσωπο, καθώς και Αρχή. Στο έργο του δικηγόρου περιλαμβάνεται και η διαμεσολάβηση για την αναζήτηση συμβιβαστικής λύσης μέσω κοινά αποδεκτής διαδικασίας.

Η παράσταση ενώπιον των δικαστηρίων με ή δια δικηγόρου είναι υποχρεωτική για όλες τις υποθέσεις, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο.

2. Επιπρόσθετα στο έργο του δικηγόρου περιλαμβάνεται :
  - (α) κατ' αποκλειστικότητα η έρευνα των βιβλίων των υποθηκοφυλακείων και κτηματολογικών γραφείων, καθώς και η σύνταξη των σχετικών εγγράφων ελέγχου τίτλων. Η αίτηση και η λήψη των πιστοποιητικών και αντιγράφων δεν απαιτεί παράσταση ή διαμεσολάβηση δικηγόρου.
  - (β) η έκδοση επικυρωμένων αντιγράφων κάθε είδους εγγράφων. Τα αντίγραφα αυτά έχουν πλήρη ισχύ ενώπιον οποιασδήποτε Δικαστικής ή άλλης Αρχής καθώς και έναντι ιδιωτών, φυσικών ή νομικών προσώπων.
  - (γ) η μετάφραση εγγράφων που έχουν συνταχθεί σε ξένη γλώσσα. Η μετάφραση έχει πλήρη ισχύ έναντι οποιασδήποτε δικαστικής ή άλλης Αρχής, εφόσον συνοδεύεται από επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου που μεταφράστηκε και ο δικηγόρος βεβαιώνει ότι έχει επαρκή γνώση της γλώσσας από την οποία μετέφρασε.

Άρθρο 39 Απόδοχή εντολής. Τήρηση επιμέλειας και ευπρέπειας.

1. Ο δικηγόρος έχει υποχρέωση να αναλαμβάνει κάθε υπόθεση που του ζητείται, εκτός αν αυτή είναι προδήλως αβάσιμη, δεν είναι δεκτική υπεράσπισης και χειρισμού, έρχεται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα άλλων εντολέων του ή θίγει τα αποδεκτά από τον ίδιο ιδεώδη και ιδανικά του.
2. Ο δικηγόρος οφείλει να αναλαμβάνει την υπεράσπιση οποιουδήποτε κατηγορούμενου, εφόσον αυτό του ζητηθεί από τις δικαστικές αρχές, με την επιφύλαξη της παραγράφου 1.
3. Ο δικηγόρος οφείλει να:
  - (α) εκτελεί τα καθήκοντά του με ευσυνειδησία και επιμέλεια.
  - (β) επιχειρεί τον συμβιβασμό υποθέσεων που είναι δεκτικές συμβιβασμού.
  - (γ) μην παρελκύει τις δίκες.

Άρθρο 40 Απόρρητο και Εχεμύθεια

Ο δικηγόρος οφείλει να τηρεί αυστηρά εχεμύθεια για όσα του εμπιστεύεται ο εντολέας του κατά την ανάθεση και εκτέλεση της εντολής ή πληροφορείται κατά τη διάρκεια χειρισμού της υπόθεσης.

Άρθρο 41 Δικονομική Αντιμετώπιση του Δικηγόρου.

1. **Απαγόρευση έρευνας και κατάσχεσης.** Δεν επιτρέπεται η διεξαγωγή έρευνας για την αναζήτηση εγγράφων ή άλλων στοιχείων και κατάσχεση τους στο σπίτι ή στο γραφείο ή στην κατοχή δικηγόρου για υπόθεση που χειρίζεται ως πληρεξούσιος δικηγόρος.
2. **Ειδική Δωσιδικία.** Οι κατηγορούμενοι για πλημμέλημα δικηγόροι δικάζονται από το Τριμελές Εφετείο σε πρώτο βαθμό και από το Πενταμελές Εφετείο σε δεύτερο βαθμό.
3. **Αυτόφωρη διαδικασία.** Δεν ακολουθείται η αυτόφωρη διαδικασία στα πλημμελήματα που φέρεται να έχει διαπράξει δικηγόρος. Δικηγόρος που συλλαμβάνεται οποιαδήποτε μέρα και ώρα οδηγείται άμεσα και χωρίς την ελάχιστη καθυστέρηση ενώπιον του αρμοδίου Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.

4. **Απαγόρευση σύλληψης δικηγόρου κατά τη διάρκεια δίκης.** (α) Δεν επιτρέπεται η σύλληψη δικηγόρου, για οποιαδήποτε αιτία, όταν χειρίζεται υπόθεση στο ακροατήριο και μέχρι την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας ή στο στάδιο της ανακριτικής διαδικασίας και μέχρι το πέρας αυτής. (β) Στην περίπτωση, που δικηγόρος κατηγορείται για εξύβριση και δυσφήμιση του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου εκτελεί τα καθήκοντά του, ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 2 του άρθρου 117 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν η πράξη εκδικαστεί αμέσως η απόφαση, που εκδίδεται σε βάρος του δικηγόρου, εκτελείται μόνο όταν αυτός εκπληρώσει όλα τα καθήκοντά του στη δίκη κατά τη διάρκεια της οποίας κατηγορήθηκε κατά το προηγούμενο εδάφιο.
5. **Άρνηση μαρτυρίας.** (α) Όταν ο δικηγόρος καλείται με απόφαση του δικαστηρίου ή διάταξη του εισαγγελέα να προσέλθει να καταθέσει ως μάρτυρας είτε κατά την προδικασία είτε κατά την κυρία διαδικασία οφείλει να αρνηθεί να καταθέσει για όσα του έχει εμπιστευθεί ο εντολέας του, ανεξάρτητα αν στο μεταξύ έχει λυθεί η εντολή. (β) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανήκει στο δικηγόρο η απόφαση να καταθέσει και μέχρι ποιο βαθμό και μέτρο για πράγματα που του εμπιστεύθηκε ο εντολέας του ή προέκυψαν κατά το χειρισμό της υπόθεσης αφού σταθμίσει ότι η τήρηση του απορρήτου είναι θεμελιώδης υποχρέωση του κατά την άσκηση του υπερασπιστικού λειτουργήματος του.

Άρθρο 42 Επαγγελματική προβολή

1. Επιτρέπεται η προβολή, δημοσιοποίηση και προώθηση των τομέων της επαγγελματικής δραστηριότητας δικηγόρου ή δικηγορικής εταιρίας, τόσο εντός της Ελλάδας όσο και στο εξωτερικό, στο μέτρο και βαθμό που καθορίζεται στο παρόν και με τρόπο που να προσιδιάζει στο δικηγορικό λειτούργημα.
2. Επιτρέπεται ιδίως η δημοσίευση και κυκλοφορία επαγγελματικών καταχωρήσεων, εντύπων ή ηλεκτρονικών, στις εφημερίδες ή στα περιοδικά, με στοιχεία επικοινωνίας και αναφορά είτε σε τίτλους σπουδών που αφορούν σε επιστημονική ειδίκευση δικηγόρου – φυσικού προσώπου, είτε σε τομέα δραστηριότητας, σύμφωνα και με τον Κώδικα Δεοντολογίας Άσκησης του Δικηγορικού Λειτουργήματος.
3. Οποιαδήποτε προβολή ή δημοσιοποίηση δικηγόρου ή δικηγορικής εταιρίας δεν πρέπει:
  - (α) να είναι αθέμιτη.
  - (β) να είναι αναληθής ή παραπλανητική.
  - (γ) να περιέχει αναφορά σε αριθμό υποθέσεων ή ποσοστά επιτυχίας του δικηγόρου σε δικαστηριακές ή άλλες υποθέσεις.
  - (δ) να περιλαμβάνει αναφορές ή συγκρίσεις με άλλους δικηγόρους ή δικηγορικές εταιρίες σε σχέση με την ποιότητα των υπηρεσιών ή την αμοιβή σε ωριαία βάση ή οποιαδήποτε άλλη μέθοδο χρέωσης.
  - (ε) να περιέχει ονόματα πελατών, εκτός αν υπάρχει η συναίνεσή τους και εφόσον πρόκειται για καταλόγους δικηγόρων ή για εκδόσεις που αφορούν δικηγόρους.
  - (στ) να προκαλεί απαξιωτικές εντυπώσεις και σχόλια στην κοινή γνώμη για το δικηγορικό λειτούργημα.
4. Δεν επιτρέπεται σε δικηγόρο είτε ατομικά είτε ως μέλος δικηγορικής εταιρίας να δίνει συνεντεύξεις στον Τύπο, έντυπο και ηλεκτρονικό, αναπαράγοντας τη δημοσίευση στοιχείων ή πληροφοριών σε σχέση με εκκρεμούσα ενώπιον της Δικαιοσύνης υπόθεση.

5. Κάθε δικηγόρος ή δικηγορική εταιρία που διατηρεί ή δημιουργεί επαγγελματική ιστοσελίδα, οφείλει να το γνωστοποιεί στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο με την υποβολή της ετήσιας δήλωσης εγγραφής.
6. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου συνιστά και πειθαρχικό παράπτωμα που τιμωρείται με πρόστιμο από 1.000€ έως 10.000€ για κάθε παράβαση, καταβάλλεται στο Ταμείο του οικείου Συλλόγου και εισπράττεται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Σε περίπτωση υποτροπής δικηγόρου επιβάλλεται η ποινή της προσωρινής παύσης από δύο ως έξι μήνες και πρόστιμο μέχρι το διπλάσιο του ανωτάτου ορίου. Σε περίπτωση υποτροπής δικηγορικής εταιρίας η ποινή του προηγούμενου εδαφίου επιβάλλεται στο νόμιμο εκπρόσωπο αυτής ή στους νομίμους εκπροσώπους της ευθυνομένων αλληλεγγύως και εις ολόκληρον.
7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης τα πιο πάνω πρόστιμα μπορούν να αναπροσαρμόζονται.

Άρθρο 43 Τήρηση των Αρχών Δεοντολογίας.

Ο δικηγόρος τηρεί:

- (α) τον ελληνικό Κώδικα Δεοντολογίας Δικηγορικού λειτουργήματος, όπως αυτός θα καταρτιστεί και εγκριθεί από την Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδος με αυξημένη πλειοψηφία. Μέχρι την κατάρτιση και έγκρισή του, ισχύει σε όλη την Επικράτεια ο Κώδικας Δεοντολογίας Δικηγορικού Λειτουργήματος όπως εγκρίθηκε με την από 04.01.1980 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και δημοσιεύτηκε στον Κώδικα Νομικού Βήματος 1986 σελ. 481, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο.
- (β) τον «καταστατικό χάρτη θεμελιωδών αρχών του ευρωπαϊκού νομικού επαγγέλματος και κώδικα δεοντολογίας για τους ευρωπαίους δικηγόρους» του Συμβουλίου των Δικηγορικών Συλλόγων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως εκάστοτε ισχύει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

Ειδικές μορφές άσκησης δικηγορίας

Τμήμα Α - Έμμισθη Εντολή

Άρθρο 44 Έμμισθη εντολή.

Έμμισθος δικηγόρος είναι αυτός που προσφέρει αποκλειστικά νομικές υπηρεσίες είτε ως δικαστικός, είτε ως νομικός σύμβουλος, είτε ως δικηγόρος σε συγκεκριμένο εντολέα σταθερά και μόνιμα, αμειβόμενος με πάγια ετήσια ή μηνιαία αμοιβή. Ο ίδιος μπορεί επίσης να αναλαμβάνει ταυτόχρονα υποθέσεις από οποιονδήποτε άλλον, αμειβόμενος είτε ανά υπόθεση, είτε με ετήσια ή περιοδική αμοιβή.

Άρθρο 45 Πρόσληψη εμμίσθου δικηγόρου.

1. Η πρόσληψη δικηγόρων με έμμισθη εντολή στον ιδιωτικό τομέα γίνεται με έγγραφη σύμβαση που καταρτίζεται μεταξύ αυτού και του εντολέα.
2. Η πρόσληψη δικηγόρων στους φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά με νόμο, γίνεται με επιλογή ύστερα από προκήρυξη, με βάση όσα

παρακάτω ορίζονται εκτός αν πρόκειται για πρόσληψη του προϊσταμένου νομικής ή δικαστικής υπηρεσίας ή νομικού συμβούλου στους φορείς αυτούς, ο οποίος προσλαμβάνεται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του φορέα. Ειδικότερα για τους εμμίσθους δικηγόρους:

- (α) Η προκήρυξη πρέπει να περιέχει το αντικείμενο της απασχόλησης του δικηγόρου, τις τυχόν ειδικές ανάγκες του νομικού προσώπου, την έδρα και τους όρους αμοιβής και υπηρεσιακής εξέλιξης του δικηγόρου και απευθύνεται προς τα μέλη συγκεκριμένου δικηγορικού συλλόγου. Η προκήρυξη καθορίζει προθεσμία για την υποβολή των υποψηφιοτήτων, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 30 ούτε μεγαλύτερη από 60 ημέρες από την τελευταία δημοσίευση της.
- (β) Η επιλογή γίνεται από πενταμελή επιτροπή που συνέρχεται στην έδρα του δικηγορικού συλλόγου και αποτελείται από: αα) δικαστικό αντιπρόσωπο α' του νομικού συμβουλίου του κράτους ή το νόμιμο αναπληρωτή του, που ορίζει ο Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ββ) τρεις δικηγόρους, από τους οποίους ο ένας με 15ετή τουλάχιστον δικηγορική υπηρεσία, που ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο του οικείου δικηγορικού συλλόγου για κάθε συγκεκριμένη προκήρυξη, γγ) έναν εκπρόσωπο του ενδιαφερόμενου νομικού προσώπου.

Πρόεδρος της επιτροπής είναι ο δικαστικός αντιπρόσωπος α' του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ή ο νόμιμος αναπληρωτής του και καθήκοντα γραμματέα ασκεί υπάλληλος του νομικού προσώπου.

- (γ) Η προκήρυξη για την πρόσληψη δικηγόρου κοινοποιείται με επιμέλεια του ενδιαφερόμενου νομικού προσώπου στο δικαστικό αντιπρόσωπο α' του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, της περιοχής του δικηγόρου που θα προσληφθεί και στον πρόεδρο του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, οι οποίοι επιμελούνται για την τοιχοκόλλησή της στο κατάστημα του πρωτοδικείου και στα γραφεία του δικηγορικού συλλόγου αντίστοιχα. Επίσης η προκήρυξη δημοσιεύεται με πρόσκληση για την υποβολή υποψηφιοτήτων σε μία τουλάχιστον εφημερίδα, που εκδίδεται στην έδρα του οικείου δικηγορικού συλλόγου, κατά προτίμηση ημερήσια. Μαζί με τις κοινοποιήσεις γνωστοποιείται και ο εκπρόσωπος του νομικού προσώπου που θα μετέχει στην επιτροπή επιλογής. Ο δικαστικός αντιπρόσωπος α' του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή ο νόμιμος αναπληρωτής του συγκαλεί την επιτροπή μέσα σε πέντε ημέρες από την κοινοποίηση της προκήρυξης. Η επιτροπή με απόφασή της ορίζει τον τόπο και το χρόνο και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία της επιλογής και μπορεί κατά την κρίση της, να ορίσει συμπληρωματικές δημοσιεύσεις για τη γνωστοποίηση της προκήρυξης με δαπάνη του ενδιαφερόμενου νομικού προσώπου.
- (δ) Οι υποψήφιοι υποβάλλουν στο ενδιαφερόμενο φορέα, μέσα στην προθεσμία που ορίζει η προκήρυξη, αίτηση συνοδευόμενη από: αα) πιστοποιητικό ποινικού μητρώου, ββ) πιστοποιητικό του οικείου δικηγορικού συλλόγου από το οποίο να προκύπτει ότι ο υποψήφιος δεν έχει τιμωρηθεί πειθαρχικά και ότι δεν κατέχει άλλη έμμισθη θέση, γγ) υπεύθυνη δήλωση ότι δεν είναι έμμισθος κατά την έννοια του άρθρου 45 του παρόντος και δδ) βιογραφικό σημείωμα με τα στοιχεία της επιστημονικής και επαγγελματικής του δράσης.
- (ε) Δικηγόροι που κατέχουν άλλη έμμισθη θέση κατά την έννοια των σχετικών διατάξεων του παρόντος, μπορούν να εμφανιστούν ως υποψήφιοι, αν συνυποβάλλουν, μαζί με την αίτηση και τα σχετικά δικαιολογητικά της προηγούμενης παραγράφου, υπεύθυνη δήλωση, ότι εφόσον προσληφθούν στη νέα θέση που προκηρύσσεται, θα παραιτηθούν από την άλλη έμμισθη θέση. Στην περίπτωση αυτή δεν μπορούν να αναλάβουν υπηρεσία, αν δεν προσκομίσουν βεβαίωση του εντολέα, στον οποίο παρέχουν τις υπηρεσίες τους, ότι παραιτήθηκαν

από την έμμισθη θέση τους, ή έπαψαν να αναλαμβάνουν υποθέσεις ή να λαμβάνουν περιοδική αμοιβή.

- (στ) Με την αίτησή τους οι υποψήφιοι υποβάλλουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την απόδειξη των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων τους.
- (ζ) Η επιτροπή εξετάζει τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά των υποψηφίων και τους καλεί σε ατομική συνέντευξη. Μέσα σε ένα μήνα το πολύ από την τελευταία ατομική συνέντευξη εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση με τη σειρά αξιολόγησης των υποψηφίων.
- (η) Για την επιλογή και πρόσληψη λαμβάνονται υπόψη η προσωπικότητα του υποψηφίου, η επιστημονική του κατάρτιση, η εξειδίκευσή του στο αντικείμενο της απασχόλησης, η επαγγελματική του πείρα και επάρκεια και η γνώση ξένων γλωσσών, που συνεκτιμώνται με την οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση, τις βιοτικές του ανάγκες, την ηλικία του και την πρόβλεψη της εξέλιξής του. Κρίσιμος χρόνος για τον έλεγχο της συνδρομής των πιο πάνω τυπικών προσόντων είναι ο χρόνος λήξης της προθεσμίας για την υποβολή των αιτήσεων. Στην προκήρυξη δύναται να προβλέπεται συντελεστής βαρύτητας στα πιο πάνω επιστημονικά κριτήρια, ανάλογα με τις ανάγκες του φορέα.
- (θ) Η απόφαση της επιτροπής είναι υποχρεωτική και ισχύει μόνο για την κατάληψη θέσης που προκηρύχθηκε. Ο φορέας του δημοσίου που προκήρυξε τη θέση οφείλει μέσα σε ένα μήνα από τη δημοσίευση της απόφασης να προσλάβει στις κενές θέσεις τους επιτυχόντες και να γνωστοποιήσει στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο την ανάληψη υπηρεσίας ή την έναρξη της συνεργασίας με αμοιβή καθ' υπόθεση μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου δεν θίγουν τις διατάξεις του παρόντος που ρυθμίζουν τις μεταθέσεις των δικηγόρων.
- (ι) Προσλήψεις στο δημόσιο τομέα κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος είναι άκυρες και συνεπάγονται την ποινική δίωξη των μελών του οργάνου που ενέργησε την πρόσληψη σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 259 Π.Κ. και την πειθαρχική δίωξη των εμπλεκόμενων δικηγόρων.

Άρθρο 46 Περιορισμοί στους έμμισθους δικηγόρους.

1. Δικηγόρος που έχει συμπληρώσει α) το 67^ο έτος της ηλικίας του ή β) τις προϋποθέσεις για να λάβει πλήρη σύνταξη από το Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (ΕΤΑΑ), δεν επιτρέπεται εφεξής να προσληφθεί με πάγια περιοδική αμοιβή σε οποιοδήποτε εντολέα. Το 67^ο έτος θεωρείται ότι έχει συμπληρωθεί στην 31η Δεκεμβρίου του αντίστοιχου έτους.
2. Δικηγόροι που προσφέρουν τις νομικές ή δικηγορικές υπηρεσίες τους με πάγια περιοδική αμοιβή σε υπηρεσίες, οργανισμούς, επιχειρήσεις και κάθε είδους νομικά πρόσωπα και υπάγονται ή θα υπαχθούν για τις υπηρεσίες τους αυτές στην ασφάλιση του ασφαλιστικού οργανισμού που καλύπτει το προσωπικό του εντολέα τους, είτε βάσει του Κανονισμού ή Οργανισμού του ασφαλιστικού φορέα είτε από τις κείμενες διατάξεις, αποχωρούν υποχρεωτικά και η σύμβασή τους λύεται αυτοδικαίως, αφότου θεμελιώσουν από τις παραπάνω υπηρεσίες τους δικαίωμα για πλήρη σύνταξη κατά τη νομοθεσία που διέπει τον Οργανισμό αυτόν. Στις περιπτώσεις αυτές οι αποχωρούντες δικαιούνται να λάβουν καθ' επιλογήν τους, είτε την προβλεπόμενη εξαιτίας της αποχώρησής τους εφάπαξ πλήρη παροχή από τον ασφαλιστικό οργανισμό, είτε την προβλεπόμενη αποζημίωση από το άρθρο 49 του παρόντος.
3. Εντολείς που προσλαμβάνουν έμμισθο δικηγόρο είναι υποχρεωμένοι, ανεξάρτητα από την εγκυρότητα ή μη της σύμβασης πρόσληψης να αναγγείλουν στους οικείους δικηγορικούς συλλόγους του τόπου που παρέχονται οι δικηγορικές ή νομικές υπηρεσίες κάθε τέτοια σύμβαση μέσα σε τριάντα ημέρες από την υπογραφή της

σύμβασης ή το διορισμό. Η αναγγελία πρέπει να περιέχει ονομαστική κατάσταση των δικηγόρων και νομικών συμβούλων που προσλαμβάνονται, ημερομηνία σύναψης της σχετικής σύμβασης, το ποσό της αντιμισθίας και το δικηγορικό σύλλογο που είναι μέλος του ο προσλαμβανόμενος. Την ίδια υποχρέωση έχουν οι εντολείς αυτοί να παρέχουν τις πιο πάνω πληροφορίες, μέσα στην ίδια προθεσμία των τριάντα ημερών, όταν τους ζητηθεί από το δικηγορικό σύλλογο της έδρας τους ή του τόπου όπου απασχολούν τους δικηγόρους ή νομικούς συμβούλους.

4. Ο δικηγόρος που συνταξιοδοτείται από το δημόσιο ή άλλο οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης υποχρεούται μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την συνταξιοδότησή του, να υποβάλλει στον οικείο δικηγορικό σύλλογο δήλωση, στην οποία θα ανακοινώσει τη συνταξιοδότησή του, το φορέα από τον οποίο συνταξιοδοτείται, τη χρονολογία έναρξης καταβολής της σύνταξης και το ποσό της.

Άρθρο 47 Διάρκεια και λήξη έμμισθης εντολής - Αποζημίωση.

1. Η σύμβαση μεταξύ εμμίσθου δικηγόρου και εντολέα είναι πάντοτε αορίστου χρόνου και λύνεται μόνο: α) με το θάνατο ή τη θέση σε πλήρη ή και μερική δικαστική συμπαράσταση του εντολοδόχου ή του εντολέα, β) τη λύση καθ' οιονδήποτε τρόπο του οποιασδήποτε μορφής νομικού προσώπου εντολέως του δικηγόρου, γ) την πτώχευση του εντολέα, και δ) με καταγγελία της σύμβασης από τον εντολέα ή εντολοδόχο. Αν για το προσωπικό του εντολέα ισχύει κανονισμός εργασίας που προβλέπει μονιμότητα στην υπηρεσία, η καταγγελία της σύμβασης από τον εντολέα γίνεται μόνο για σπουδαίο λόγο. Η καταγγελία γίνεται πάντοτε με έγγραφο, στο οποίο αναφέρεται ο λόγος της απόλυσης και επιδίδεται στον εντολέα με δικαστικό επιμελητή.
2. Οι διατάξεις για τη χορήγηση ετήσιας άδειας και επιδόματος αδείας που ισχύουν για τους υπαλλήλους στον ιδιωτικό τομέα, ισχύουν και για τους έμμισθους δικηγόρους. Σε περίπτωση ύπαρξης Κανονισμού εργασίας για τους εργαζόμενους, στον εντολέα εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κανονισμού, εφόσον είναι ευνοϊκότερες. Εφαρμόζονται επίσης στους έμμισθους δικηγόρους όλες οι κείμενες διατάξεις για χορήγηση αδείας λόγω ασθένειας, αναρρωτικής αδείας και προστασίας της κύησης και της λοχείας.
3. Καταγγελία συμβάσεων εμμίσθων δικηγόρων για όσο χρόνο αυτοί είναι μέλη διοικητικών συμβουλίων δικηγορικών συλλόγων δεν επιτρέπεται και αν γίνει είναι άκυρη, εκτός αν συντρέχουν άλλοι λόγοι για την απώλεια της δικηγορικής αδείας ή χορηγηθεί πριν την επίδοση του εγγράφου της καταγγελίας ειδική και ονομαστική άδεια για την καταγγελία αυτή από το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου που υπηρετεί ο έμμισθος.

Τμήμα Β – Άλλες Μορφές Παροχής Δικηγορικών Υπηρεσιών

Άρθρο 48 Παροχή υπηρεσιών από δικηγόρους συνταξιούχους άλλων κλάδων.

1. Δικηγόροι που ως άμεσα ασφαλισμένοι λαμβάνουν από το δημόσιο ή οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό σύνταξη, κύρια ή επικουρική, βοήθημα ταμείου αρωγής ή μέρισμα μετοχικού ταμείου, που το άθροισμα τους υπερβαίνει την καταβαλλόμενη κατά μήνα κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού σύνταξη δικηγόρου με σαράντα συντάξιμα χρόνια από το Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (ΕΤΑΑ) και τον κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης, οφείλουν με δήλωσή τους προς το Δικηγορικό Σύλλογο που ανήκουν, μέσα σε έξι μήνες από την έναρξη της ισχύος του παρόντος και εφεξής, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών

από την έναρξη καταβολής της σύνταξης ή βοηθήματος, μερίσματος ή άλλης παροχής, να επιλέξουν την άσκηση της δικηγορίας ή την απόληψη των παροχών αυτών. Σε περίπτωση που θα επιλέξουν την άσκηση της δικηγορίας αναστέλλεται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, η καταβολή σ' αυτούς της σύνταξης και κάθε άλλης παροχής για το όλο ποσό ή για το προβλεπόμενο ποσοστό.

2. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζεται:
  - (α) Στους δικηγόρους που λαμβάνουν σύνταξη αναπηρίας ή θύματος πολέμου, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι τυφλοί, παραπληγικοί, τετραπληγικοί που αναφέρονται στο Ν. 612/1977.
  - (β) Στους συνταξιούχους που είναι αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης ή πολεμιστές της γραμμής των πρόσω του πολέμου 1940-41 και σε εκείνους που λαμβάνουν ή επαύξησαν σύνταξη λόγω αποκατάστασής τους σε θέσεις του δημόσιου τομέα, από τις οποίες είχαν απολυθεί ή εξαναγκασθεί σε παραίτηση κατά την από 21.4.1967 έως 24.7.1974 περίοδο της δικτατορίας.
  - (γ) Στους δικηγόρους που λαμβάνουν σύνταξη ή άλλη παροχή για υπηρεσίες που πρόσφεραν ή καθήκοντα που άσκησαν και δεν ήταν, κατά τον χρόνο παροχής ή άσκησής τους, ασυμβίβαστα με το λειτούργημα του δικηγόρου, ανεξάρτητα αν οι υπηρεσίες αυτές παρασχέθηκαν ή τα καθήκοντα ασκήθηκαν πριν ή μετά το διορισμό τους ως δικηγόρων. Στην εξαίρεση του εδαφίου αυτού δεν περιλαμβάνονται οι δικηγόροι των οποίων το ασυμβίβαστο έχει αρθεί με τα άρθρα 5 και 7 του Ν.Δ. 410/1974, όπως αυτά αντικαταστάθηκαν με τα άρθρα 1 και 2 του Ν.Δ. 484/1974.
  - (δ) Στους πολυτέκνους.
3. Η δήλωση επιλογής της παρ. 1 κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή στο Δικηγορικό Σύλλογο, στον οποίο ο δικηγόρος είναι μέλος και στους φορείς που οφείλουν τη σύνταξη ή τις άλλες παροχές. Αν ο υπόχρεος επιλέξει τη σύνταξη, θεωρείται ότι παραιτήθηκε από το δικηγορικό λειτούργημα από την επομένη της κοινοποίησης της δήλωσης αυτής στο Δικηγορικό Σύλλογο.
4. Αν δεν κοινοποιηθεί εμπρόθεσμα δήλωση επιλογής, ο υπόχρεος σε δήλωση επιλογής διαγράφεται υποχρεωτικά από τα μητρώα του Δικηγορικού Συλλόγου στον οποίο ανήκει, ύστερα από απόφαση του διοικητικού του συμβουλίου. Τα αποτελέσματα της διαγραφής επέρχονται από την κοινοποίηση της απόφασης στον ενδιαφερόμενο.
5. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας, ο δικηγόρος που με οποιονδήποτε τρόπο και για οποιονδήποτε λόγο διαγράφηκε από τα μητρώα του Δικηγορικού Συλλόγου δικαιούται στην απόληψη της σύνταξης και των άλλων παροχών από τον οφειλέτη ασφαλιστικό φορέα. Η απόληψη αρχίζει από την ημέρα που θα υποβάλει στον οικείο ασφαλιστικό φορέα του βεβαίωση του Δικηγορικού Συλλόγου στον οποίο ανήκει ότι διαγράφηκε από τα μητρώα του συλλόγου.
6. Η Επιτροπή Μητρώου οφείλει μόλις διαπιστώσει την πιο πάνω υπέρβαση του αθροίσματος των παροχών από τη μηνιαία σύνταξη, να ειδοποιήσει εγγράφως χωρίς υπαίτια καθυστέρηση τον πρόεδρο του δικηγορικού συλλόγου για την εφαρμογή του παρόντος και τη λήψη της σχετικής απόφασης περί διαγραφής.
7. Κάθε άλλη διάταξη ουσιαστικού ή τυπικού νόμου, απόφασης αντίθετη με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, καταργείται.

Άρθρο 49 Παροχή Υπηρεσιών προς Δικηγόρους και Δικηγορικές Εταιρίες

1. Δικηγόροι μπορούν να απασχολούνται από άλλους δικηγόρους ή από δικηγορικές εταιρίες για ορισμένη ή ορισμένες υποθέσεις ή αποκλειστικά. Η σχετική συμφωνία δεν θίγει την επιστημονική ανεξαρτησία τους κατά την άσκηση του λειτουργήματός

τους ακόμη κι όταν ενεργούν συντονισμένα με άλλους δικηγόρους ή στην περίπτωση συνεργασίας με δικηγορική εταιρεία με τους εταίρους και λοιπούς συνεργάτες της εταιρείας.

2. Όταν η συνεργασία του δικηγόρου με άλλο δικηγόρο ή με δικηγορική εταιρεία είναι αποκλειστική, η σχετική συμφωνία είναι έγγραφη και πρέπει να κατατεθεί μέσα σε τρεις μήνες από την υπογραφή της στο Δικηγορικό Σύλλογο του απασχολούντος δικηγόρου ή στο Δικηγορικό Σύλλογο της έδρας της εταιρείας. Διαφορετικά η ρύθμιση της σχέσης δεν υπάγεται στο παρόν άρθρο.
3. Η έγγραφη συμφωνία πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον :
  - (α) τη διάρκεια της συνεργασίας,
  - (β) την συμφωνούμενη αμοιβή που θα πρέπει να είναι τουλάχιστον ίση με την αμοιβή δικηγόρου, ο οποίος με αντίστοιχο χρόνο δικηγορίας προσφέρει τις υπηρεσίες του στο Δημόσιο,
  - (γ) τον τρόπο καταβολής της αμοιβής,
  - (δ) τον τρόπο λύσης της συνεργασίας και την οφειλόμενη αποζημίωση, όπως αυτή θα συμφωνείται ελεύθερα από τους συμβαλλόμενους.
4. Η εντολή χειρισμού υπόθεσης στο πλαίσιο της ρύθμισης της παραγράφου 1 λογίζεται ότι έχει δοθεί στον εντολέα δικηγόρο ή στην εντολέα δικηγορική εταιρεία.
5. Κάθε άλλη διάταξη ουσιαστικού ή τυπικού νόμου, αντίθετη με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, καταργείται.

Τμήμα Γ – Δικηγορικές Εταιρίες

Άρθρο 50 Ίδρυση Δικηγορικής Εταιρίας – Έδρα – Υποκαταστήματα – Νομική προσωπικότητα – Εταιρική Επωνυμία.

1. Αστική Επαγγελματική Δικηγορική Εταιρεία (εφεξής η «Δικηγορική Εταιρεία» ή η «Εταιρεία») επιτρέπεται να συσταθεί μόνον μεταξύ εν ενεργεία δικηγόρων (εφεξής οι «Εταίροι») με αποκλειστικό σκοπό την παροχή δικηγορικών υπηρεσιών (οπουδήποτε, εντός ή εκτός Ελλάδος) και τη διανομή αποκλειστικά μεταξύ των εταίρων (κατά τη μέθοδο, που θα συμφωνούν κατά την αδέσμευτη κρίση τους) των συνολικών κερδών, που θα προκύπτουν από τη δραστηριότητα της Εταιρείας.
2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του άρθρου 55 του παρόντος, εταίρος Δικηγορικής Εταιρείας απαγορεύεται να συμμετέχει σε άλλη Δικηγορική Εταιρεία ή να ασκεί ατομική δικηγορία ή να απασχολείται με πάγια αντιμισθία και γενικά να ενεργεί για δικό του ή για λογαριασμό άλλου πράξεις αντίθετες με τα συμφέροντα της Εταιρείας,.
3. Η έδρα της Εταιρίας ορίζεται με το Καταστατικό στην περιφέρεια του Δικηγορικού Συλλόγου, στον οποίο είναι εγγεγραμμένος ένας από τους εταίρους και καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο (Μητρώο Εταιριών), που τηρείται για το σκοπό αυτό από τον Δικηγορικό Σύλλογο της έδρας της Εταιρίας.
4. Η Δικηγορική Εταιρία δύναται να ιδρύει υποκαταστήματα στην Ελλάδα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και στο εξωτερικό σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας της Ε.Ε. και της νομοθεσίας του εκάστοτε κράτους υποδοχής. Προϋπόθεση για την σύννομη λειτουργία του υποκαταστήματος είναι ο διορισμός υπευθύνου για το υποκατάστημα εκπροσώπου της εταιρίας, ο οποίος δύναται να είναι είτε εταίρος της εταιρίας είτε συνεργάτης της δικηγόρος που συνδέεται με την Εταιρία με σταθερή σχέση. Η απόφαση της Δικηγορικής Εταιρίας για ίδρυση υποκαταστήματος γνωστοποιείται εντός δέκα (10) ημερών στο Δικηγορικό Σύλλογο της έδρας της Εταιρείας και του Υποκαταστήματος και καταχωρείται στα βιβλία εταιρειών αυτών των Δικηγορικών Συλλόγων.

5. Η Δικηγορική Εταιρεία δύναται να απασχολεί δικηγόρους μη εταίρους και με σχέση αποκλειστικής παροχής υπηρεσιών κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 51 του παρόντος. Ασκούμενοι δικηγόροι μπορούν να ασκούνται σε Δικηγορικές Εταιρείες και να κάνουν παραστάσεις στα δικαστήρια με οποιοδήποτε από τους Εταίρους ή τους συνεργάτες της Δικηγορικής Εταιρείας. Κάθε εταιρεία μπορεί να έχει τόσους ασκούμενους δικηγόρους όσους ατομικά έχουν δικαίωμα οι εταίροι της, σύμφωνα με τον παρόντα Κώδικα.
6. Η Δικηγορική Εταιρεία αποκτά νομική προσωπικότητα από την εγγραφή της στο Μητρώο Εταιριών του Δικηγορικού Συλλόγου της έδρας της ή από την πάροδο άπρακτης της κατά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 53 προθεσμίας.
7. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό, σε περίπτωση θανάτου, δικαστικής συμπαράστασης, παραίτησης ή παύσης από το λειτούργημα κάποιου από τους εταίρους, εάν οι εναπομείναντες εταίροι είναι τουλάχιστον δύο (2), η Εταιρεία συνεχίζεται μεταξύ αυτών.
8. Η εταιρική επωνυμία, στην οποία περιέχεται ο τίτλος «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», περιλαμβάνει υποχρεωτικά κατά το στάδιο της ίδρυσής της τα ονοματεπώνυμα ή μόνον τα επώνυμα ενός ή περισσοτέρων εταίρων. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στο Καταστατικό, η επωνυμία της Εταιρείας διατηρείται και μετά την αποχώρηση ή το θάνατο εκείνου του εταίρου, το όνομα του οποίου περιλαμβάνεται στην επωνυμία, εκτός αν ο ίδιος ή τα τέκνα του ή ο επιζών σύζυγος ζητήσουν τη διαγραφή του ονόματός του. Σε περίπτωση που εταίρος τελεί σε αναστολή από τη δικηγορία, το όνομά του απαλείφεται από την επωνυμία της Εταιρείας για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή.

Άρθρο 51 Καταστατικό δικηγορικής εταιρείας και διαδικασία έγκρισής του.

1. Για τη σύσταση της Δικηγορικής Εταιρείας απαιτείται έγγραφο (Καταστατικό), το οποίο υπογράφεται από όλους τους ιδρυτές εταίρους. Το Καταστατικό περιλαμβάνει τουλάχιστον: 1) το σκοπό, την επωνυμία και την έδρα της Εταιρείας, 2) τα ονόματα και τις διευθύνσεις των εταίρων· 3) τους όρους της εισόδου, της αποχώρησης και της αποβολής των εταίρων· 4) τον αριθμό των μεριδίων εκάστου εταίρου και τη μέθοδο διανομής των καθαρών κερδών· 5) τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταίρων· 6) τον τρόπο διοίκησης της Εταιρείας· 7) τον τρόπο εκπροσώπησης της εταιρείας δικαστικώς και εξωδίκως· 8) την απαιτούμενη απαρτία και πλειοψηφία για τη λήψη αποφάσεων από τους εταίρους· 9) τους λόγους λύσης της Εταιρείας και την εκκαθάρισή της μετά τη λύση.
2. Το Καταστατικό της Εταιρείας, καθώς και οι τροποποιήσεις αυτού υποβάλλονται για έγκριση στο Δικηγορικό Σύλλογο της έδρας της Εταιρείας. Αν το Καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά, για την τροποποίησή του απαιτείται απόφαση των Εταίρων που εκπροσωπούν τα 3/4 των εταιρικών μεριδίων.
3. Η έγκριση του Καταστατικού και κάθε τροποποίησή του γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου της έδρας της Εταιρείας, το οποίο ελέγχει αν οι διατάξεις του Καταστατικού συνάδουν με τις διατάξεις του νόμου.
4. Αν παρέλθει άπρακτο διάστημα ενός μηνός από την υποβολή προς έγκριση του Καταστατικού ή της τροποποίησής του, θεωρείται ότι η έγκριση έχει παρασχεθεί.
5. Η απόφαση που δεν εγκρίνει το Καταστατικό της Εταιρείας ή τις τροποποιήσεις του πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη.
6. Η απόφαση του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου, με την οποία εγκρίνεται ή τροποποιείται το Καταστατικό ή λύεται η Εταιρεία εγγράφεται στα βιβλία εταιριών

του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου και δημοσιεύεται στο περιοδικό που εκδίδει ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος και σε περίπτωση που δεν εκδίδει τέτοιο, στο Νομικό Βήμα.

7. Στο Δικηγορικό Σύλλογο της έδρας της Εταιρείας και στους Δικηγορικούς Συλλόγους, που υπάγονται τυχόν υποκαταστήματα της Εταιρείας, τηρείται φάκελος, τον οποίο η Εταιρεία υποχρεούται να ενημερώνει μέσα σε 15 μέρες από κάθε μεταβολή που αφορά στην εκπροσώπηση, διοίκηση ή διαχείρισή της, την μεταβολή των μεριδίων, την είσοδο ή αποχώρηση εταίρων καθώς και κάθε στοιχείο που αφορά στην ταυτότητα ή στην επωνυμία της Εταιρείας.
8. Οι Εταιρείες υποχρεούνται να τηρούν βιβλίο πρακτικών των αποφάσεων της Συνέλευσης των εταίρων και των πράξεων των διαχειριστών, καθώς και τα φορολογικά βιβλία και στοιχεία που προβλέπονται από το νόμο.

Άρθρο 52 Είσοδος, Έξοδος και Αποβολή Εταίρου.

1. Η είσοδος νέων εταίρων επιτρέπεται πάντοτε με απόφαση των εταίρων με την απαρτία και πλειοψηφία που προβλέπεται στο Καταστατικό.
2. Η αποχώρηση εταίρου επιτρέπεται εφόσον προηγηθεί έγγραφη προ εξαμήνου γνωστοποίησή του στην Εταιρεία. Το Καταστατικό μπορεί να ορίζει διαφορετική προθεσμία.
3. Η αποβολή εταίρου επιτρέπεται, μόνο για σπουδαίο λόγο. Με απόφαση των εταίρων και με την απαρτία και πλειοψηφία που προβλέπεται στο Καταστατικό. Σπουδαίος λόγος θεωρείται ιδίως η βαριά παράβαση καθηκόντων, η αδυναμία ή η πρόδηλη ανεπάρκεια για την εκτέλεσή τους, καθώς και κάθε βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα όπως αυτό προβλέπεται στο νόμο και στους Κώδικες Δεοντολογίας και μπορεί να πλήξει το κύρος και τη φήμη της Εταιρείας.
4. Η είσοδος, η αποχώρηση καθώς και η αποβολή εταίρου συνιστούν τροποποιήσεις του Καταστατικού και συνεπάγονται υποχρεωτικά την ανακατανομή των εταιρικών μεριδίων και των ποσοστών συμμετοχής στα κέρδη και στις ζημίες των εταίρων κατόπιν απόφασης της Γενικής Συνέλευσης που συγκαλείται για το σκοπό αυτό.

Άρθρο 53 Εισφορές – Εταιρική Περιουσία – Εταιρικές Μερίδες.

1. Οι Εταίροι εισφέρουν υποχρεωτικά στην Εταιρεία την εργασία τους. Συμπληρωματικά επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο για την εξυπηρέτηση των αναγκών της Εταιρείας η εισφορά σε χρήμα ή σε κινητά πράγματα και η χρήση κινητών και ακινήτων πραγμάτων. Επιτρέπεται επίσης η κτήση κυριότητας ακινήτου από την Εταιρεία για την επαγγελματική της εγκατάσταση και μόνον. Η αποτίμηση των εισφορών καθώς και οι τυχόν απολείψεις και επιστροφές οποιωνδήποτε ποσών στους εταίρους λόγω αποχώρησης ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο, αποφασίζονται από τους εταίρους της Δικηγορικής Εταιρείας.
2. Οι εισφορές των εταίρων και κάθε τι άλλο, που αποκτάται με οποιονδήποτε τρόπο στο όνομα ή για λογαριασμό της Εταιρείας, ανήκει στην Εταιρεία.
3. Τα μερίδια κάθε εταίρου ορίζονται ελεύθερα από τη Γενική Συνέλευση σε εκατοστιαία ποσοστά και δεν συνδέονται με την εισφορά του εταίρου.
4. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που λαμβάνεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Καταστατικό με την απαιτούμενη απαρτία και πλειοψηφία, τα μερίδια ανακατανέμονται είτε με την είσοδο ή αποχώρηση εταίρου, είτε με την αποβολή αυτού για σπουδαίο λόγο, είτε για οποιοδήποτε άλλο λόγο. Αν δεν ορίζεται σχετικά στο Καταστατικό, απαιτείται απόφαση των εταίρων που εκπροσωπούν τα $\frac{3}{4}$ των

μεριδίων. Η μεταβολή των μεριδίων για οποιονδήποτε λόγο συνιστά τροποποίηση του Καταστατικού.

5. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των εταίρων μπορεί να προβλεφθεί, ότι αμοιβές από συμμετοχή σε Διοικητικά Συμβούλια ή από έμμισθη εντολή μπορούν να εισπραχθούν από τον εταίρο απευθείας εφόσον η είσπραξη αυτή δεν γίνεται από την Εταιρεία αλλά ατομικά από τον εταίρο.

Άρθρο 54 Διοίκηση, Διαχείριση και Εκπροσώπηση της Εταιρείας.

1. Ανώτατο όργανο της εταιρείας είναι η Γενική Συνέλευση των εταίρων.
2. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης λαμβάνονται με την απαρτία και πλειοψηφία που προβλέπεται για κάθε θέμα στο Καταστατικό της Εταιρείας. Για την ύπαρξη απαρτίας απαιτείται η παρουσία τουλάχιστον δύο (2) εταίρων. Για την λήψη της απόφασης απαιτείται πλειοψηφία τουλάχιστον πάνω από το μισό του συνόλου των μεριδίων.
3. Οι εταίροι καλούνται εγγράφως από το διαχειριστή της Εταιρείας ή από το 1/3 του αριθμού των εταίρων με πρόσκληση στην οποία αναγράφονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, τρεις (3) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης διαφορετικά η απόφαση είναι άκυρη. Στην προθεσμία αυτή δεν υπολογίζονται η ημέρα της κοινοποίησης και της συνεδρίασης.

Στην περίπτωση που δεν τηρηθούν οι πιο πάνω προϋποθέσεις και προθεσμία και παρίστανται όλοι οι εταίροι, χωρίς να προβάλλεται αντίρρηση, είτε για τη σύγκληση και συζήτηση είτε για την λήψη απόφασης, η Γενική Συνέλευση συνεδριάζει και λαμβάνει έγκυρα απόφαση επί των θεμάτων που συζητήθηκαν.

4. Η Εταιρεία διοικείται από έναν ή περισσότερους διαχειριστές. Διαχειριστής ή διαχειριστές πρέπει να είναι εταίρος ή εταίροι. Οι διαχειριστές ορίζονται από το Καταστατικό ή εκλέγονται, ή επιλέγονται, ανακαλούνται ή παύονται από τη Γενική Συνέλευση των Εταίρων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Καταστατικό.
5. Οι διαχειριστές διοικούν, διαχειρίζονται και εκπροσωπούν την Εταιρεία δικαστικά και εξώδικα από κοινού ή μεμονωμένα, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Καταστατικό και στην απόφαση εκλογής ή επιλογής τους.
6. Οι διαχειριστές δεν δικαιούνται ιδιαίτερη αμοιβή για τη διοίκηση, διαχείριση και εκπροσώπηση της Εταιρείας, εκτός αν στο Καταστατικό και στην απόφαση εκλογής ή επιλογής τους ορίζεται διαφορετικά.
7. Δικαιοπραξίες ή ενέργειες που επιχείρησε ο διαχειριστής στο πλαίσιο των νομίμων, καταστατικών και συμβατικών αρμοδιοτήτων του δεσμεύουν την Εταιρεία.
8. Ο διαχειριστής ευθύνεται απέναντι στην Εταιρεία και τους άλλους Εταίρους για κάθε ζημία που προκάλεσε με τις ενέργειες ή παραλείψεις του σε αυτούς από δική του υπαιτιότητα. Περισσότεροι του ενός διαχειριστές ευθύνονται αλληλέγγυα και σε ολόκληρο.
9. Ο διαχειριστής έχει υποχρέωση στο τέλος εκάστου διαχειριστικού έτους και το αργότερο εντός τριμήνου να λογοδοτήσει γραπτά στους λοιπούς Εταίρους.
10. Εταιρεία οφείλει να αποκαταστήσει κάθε ζημία που ο διαχειριστής της ανυπαίτια υπέστη, κατά την άσκηση της διοίκησης και τη διαχείριση της Εταιρείας.
11. Ο διαχειριστής μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε με απόφαση των εταίρων που λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία των μεριδίων. Εάν ο διαχειριστής έχει διοριστεί απευθείας από το Καταστατικό και για ορισμένο χρόνο, η αντικατάστασή του ή ο διορισμός και άλλου ή άλλων διαχειριστών επιτρέπεται μόνο για σπουδαίο λόγο.

Σπουδαίος λόγος θεωρείται ιδίως η βαριά παράβαση ή η αδυναμία ή η ανεπάρκεια στο πλαίσιο εκτέλεσης των καθηκόντων του. Η ανάκληση για σπουδαίο λόγο απαιτεί πλειοψηφία τουλάχιστον των 4/5 του συνολικού αριθμού των μεριδίων.

Άρθρο 55 Δικαιώματα - Διανομή Εσόδων – Ευθύνη των Εταίρων – Διαφορές μεταξύ των Εταίρων – Σχέσεις με Εντολείς.

1. Κάθε εταίρος έχει δικαίωμα να πληροφορείται αυτοπροσώπως για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων, να εξετάζει τα βιβλία και τα έγγραφα σχετικά με τη διαχείριση. Αντίθετη συμφωνία είναι άκυρη.
2. Η ετήσια διανομή καθαρών εσόδων γίνεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από το κλείσιμο της διαχειριστικής περιόδου όπως ορίζεται στο Καταστατικό.
3. Οι εταίροι μετέχουν στα κέρδη και τις ζημιές της εταιρείας με βάση τα ποσοστά των μεριδίων τους. Το Καταστατικό δύναται να προβλέπει διαφορετική μέθοδο διανομής των κερδών, καθώς και η καταβολή εκτάκτων αμοιβών για τους εταίρους, που θα επιδεικνύουν ιδιαίτερη δραστηριότητα, ζήλο, απόδοση και συνεργασία. Κατά τα ποσά αυτά μειώνονται ανάλογα τα έσοδα των λοιπών εταίρων.
4. Ο εταίρος που δεν είναι διαχειριστής, ευθύνεται έναντι στους λοιπούς εταίρους και στην εταιρεία μόνο για την επιμέλεια που επιδεικνύει στις δικές του υποθέσεις, όπως αυτή οριοθετείται, ερμηνεύεται και εφαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 746 του Αστικού Κώδικα.
5. Η Εταιρεία ευθύνεται έναντι τρίτων, κατά τις διατάξεις για την ευθύνη των δικηγόρων, για πράξεις ή παραλείψεις των εταίρων ή συνεργατών δικηγόρων, εφόσον αυτές έγιναν κατά τη διαχείριση ή την αντιπροσώπευση της Εταιρείας. Ο υπαίτιος για την πράξη ή παράλειψη εταίρος ευθύνεται σε ολόκληρο.
6. Η Εταιρεία έχει δικαίωμα αναγωγής κατά του υπαιτίου εταίρου κατά το ποσό που η Εταιρεία θα ικανοποιήσει τον τρίτο. Στην περίπτωση που η Εταιρεία έχει ασφαλιστεί για την αστική ευθύνη έναντι τρίτων, δικαίωμα αναγωγής κατά του υπαιτίου εταίρου έχει η Εταιρεία μόνο για το ποσό που δεν καλύφθηκε από την ασφαλιστική εταιρεία και την ασφαλιστική αποζημίωση.
7. Κάθε διαφορά που προκύπτει από την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του νόμου ή του Καταστατικού της Εταιρείας, είτε μεταξύ των Εταίρων, είτε μεταξύ αυτών και της Εταιρείας, επιλύεται από τη Διαιτησία του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου μετά από προσφυγή εκείνου ή εκείνων που έχουν έννομο συμφέρον, μέσα σε αποσβεστική προθεσμία τριών (3) μηνών από τη γέννηση της διαφοράς. Οι διαιτητές ορίζονται για τρία (3) χρόνια από το Διοικητικό Συμβούλιο του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Συνεχίζουν πάντως την άσκηση των καθηκόντων τους για όσες υποθέσεις έχουν αναλάβει κατά τη διάρκεια της θητείας τους.

Άρθρο 56 Σχέσεις Εταιρίας προς τρίτους.

1. Οι έγγραφες εντολές των εντολέων-πελατών λογίζεται ότι παρέχονται προς την Εταιρεία ακόμα και αν αυτές απευθύνονται προς Εταίρο ή συνεργάτη της Εταιρείας.
2. Η Εταιρεία δεν επιτρέπεται να δέχεται εντολές υπεράσπισης ή εκπροσώπησης από φυσικά ή νομικά πρόσωπα με αντικρουόμενα μεταξύ τους συμφέροντα.
3. Οι αμοιβές για δικαστικές ή εξώδικες υπηρεσίες που παρέχονται από τους δικηγόρους της Εταιρείας και η μέθοδος υπολογισμού τους συμφωνούνται από το διαχειριστή της Εταιρείας ή από πρόσωπα που έχουν εξουσιοδοτηθεί από αυτόν.

Άρθρο 57 Διάρκεια - Λύση και Εκκαθάριση.

1. Η Εταιρεία μπορεί να έχει αόριστη διάρκεια ή η διάρκειά της να είναι ορισμένου χρόνου. Πάντως σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η αρχική διάρκεια να ορισθεί βραχύτερη των πέντε (5) ετών. Το Καταστατικό μπορεί να προβλέπει τον τρόπο μεταβολής της διάρκειας της Εταιρείας από ορισμένη σε αόριστη και από αόριστη σε ορισμένη, καθώς και την παράταση ή τη σύντμηση της διάρκειας της Εταιρείας.
2. Εφόσον δεν παραταθεί η διάρκεια της Εταιρείας ή αποφασισθεί η πρόωρη λύση της σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού, η Εταιρεία λύεται και τίθεται υπό εκκαθάριση. Η λύση και εκκαθάριση διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 779 έως και 783 του Αστικού Κώδικα, των διατάξεων του Καταστατικού και τη σχετική απόφαση των εταίρων, με την οποία και ορίζεται ένας ή περισσότεροι εκκαθαριστές. Η Εταιρεία εξακολουθεί να έχει νομική προσωπικότητα μέχρι την περάτωση της εκκαθάρισης και για τις ανάγκες αυτής.
3. Εκκρεμείς υποθέσεις εντολέων-πελατών παραδίδονται στους εκκαθαριστές, οι οποίοι αποφασίζουν για την ανάθεση του περαιτέρω χειρισμού τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

Αμοιβές και Θεσμοί Κοινωνικής Αλληλεγγύης μεταξύ Δικηγόρων

Άρθρο 58 Δικαίωμα σε αμοιβή – Ανάλογη Προκαταβολή.

Ο δικηγόρος δικαιούται να λάβει αμοιβή από τον εντολέα του για κάθε εργασία του, δικαστική ή εξώδικη, καθώς και για κάθε δαπάνη δικαστηριακή ή άλλη που κατέβαλε για την εκτέλεση της εντολής που του ανατέθηκε. Δικαιούται επίσης να εισπράξει από τον εντολέα του προκαταβολή έναντι της αμοιβής ή των δαπανών του, κατά την έναρξη ή την πρόοδο της εργασίας.

Άρθρο 59 Αμοιβή δικηγόρου – Νόμιμες Αμοιβές.

1. Τα σχετικά με την αμοιβή του δικηγόρου ορίζονται ελεύθερα με έγγραφη συμφωνία αυτού και του εντολέα του ή του αντιπροσώπου του, η οποία περιλαμβάνει είτε όλη τη διεξαγωγή της δίκης είτε μέρος ή ειδικότερες πράξεις αυτής ή κάθε άλλης φύσης νομικές εργασίες, δικαστικές ή εξώδικες.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει έγγραφη συμφωνία εφαρμόζονται οι οριζόμενες από τις διατάξεις των επόμενων άρθρων του παρόντος νόμιμες αμοιβές.

2. Με βάση τις νόμιμες αμοιβές, όπως αυτές αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος:
  - α) διενεργείται από τα δικαστήρια η επιδίκαση δικαστικών εξόδων και η εκκαθάριση πινάκων δικηγορικών αμοιβών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 88 του παρόντος,
  - β) προσδιορίζεται η αμοιβή του διοριζόμενου δικηγόρου υπηρεσίας στην παροχή νομικής βοήθειας σύμφωνα με το Ν. 3226/2004 (Α' 24) ή κάθε άλλο σχετικό νόμο ή επί διορισμού δικηγόρου κατά το άρθρο 200 του Κ.Πολ.Δ. σε περίπτωση παροχής ευεργετήματος πενίας ή επί διορισμού δικηγόρου για συνδικίες πτωχεύσεων κλπ. ή επί αυτεπάγγελτου διορισμού δικηγόρου σε ποινικές υποθέσεις,
  - γ) υπολογίζονται οι εισφορές-κρατήσεις τις οποίες υποχρεούνται να προκαταβάλουν οι δικηγόροι στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο για την παράστασή τους ενώπιον των

δικαστηρίων ή δικαστών, συμβουλίων, κάθε είδους αρχών (ανακριτικών, εισαγγελικών, διοικητικών, κ.λ.π.), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 63 παρ. 1 του παρόντος.

3. Οι νόμιμες αμοιβές μπορούν να αυξηθούν και αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο, ανάλογα με την επιστημονική εργασία, την αξία και το είδος της υπόθεσης, του χρόνου που απαιτήθηκε, τις εκτός έδρας μεταβάσεις, τη σπουδαιότητα της διαφοράς, των ειδικότερων περιστάσεων και κάθε είδους δικαστικών ή εξωδίκων ενεργειών. Αντίθετα, σε περίπτωση που το αίτημα της αγωγής κριθεί ως υπέρογκο, αλλά δεν μπορούσε να αξιολογηθεί από τον δικηγόρο ελλείψει πραγματικών στοιχείων, ο δικαστής ή το δικαστήριο και αυτεπάγγελτα μπορεί να προσδιορίσει τη νόμιμη αμοιβή με βάση το ποσό που έπρεπε να ζητηθεί με την αγωγή, είτε κατά την εκτίμησή του, είτε λόγω περιορισμού του αιτήματος της αγωγής κατά συμμόρφωση του δικηγόρου προς έγγραφη εντολή του εντολέα του ή του αντιπροσώπου του.

Άρθρο 60 Εργολαβικό Δίκης.

1. Επιτρέπεται η κατάρτιση έγγραφης συμφωνίας, η οποία εξαρτά την αμοιβή ή το είδος αυτής από την έκβαση της δίκης ή του αποτελέσματος της εργασίας ή από οποιαδήποτε άλλη αίρεση, όπως επίσης και συμφωνία, με την οποία εκχωρείται η μεταβιβάζεται μέρος του αντικειμένου της δίκης ή της εργασίας, ως αμοιβή (εργολαβικό δίκης). Αυτή η συμφωνία δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% του αντικειμένου της δίκης. Σε περίπτωση που συμπράττουν πέραν του ενός δικηγόροι, το ως άνω ποσοστό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30%. Σε συμφωνία, που εξαρτά την αμοιβή από το αποτέλεσμα της δίκης, η αμοιβή εισπράττεται είτε από το ίδιο το προϊόν της δίκης, είτε από την υπόλοιπη περιουσία του εντολέα. Ο πληρεξούσιος δικηγόρος έχει προνόμιο μόνο στο προϊόν της δίκης. Δεν επιτρέπεται, με συνέπεια απόλυτης ακυρότητας, κάθε εκχώρηση του προϊόντος της δίκης ή οποιαδήποτε άλλη μεταβίβασή του εν ζωή ή με αιτία τον θάνατο ή με κατάσχεση, μέχρι το ποσό ή την αξία που δικαιούται ο δικηγόρος.
2. Η συμφωνία βάσει της οποίας εξαρτάται η αμοιβή του δικηγόρου από την έκβαση της δίκης και η οποία αναφέρεται σε υποθέσεις από ζημίες αυτοκινήτων, απαλλοτριώσεις ή σε μισθούς, ημερομίσθια, πρόσθετες αμοιβές για υπερωρίες, εργασία νυκτερινή ή σε Κυριακές ή εορτές, δώρα, αντίτιμο για άδεια ή επίδομα αδειάς, αποζημίωση για καταγγελία της σύμβασης εργασίας και γενικά σε απαιτήσεις που ανάγονται σε εργασιακή σύμβαση υπαλλήλων, εργατών ή υπηρετών ή σε αποδοχές γενικά μονίμων δημοσίων υπαλλήλων ή υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. σε όποια δικαιοδοσία δικαστηρίου κι αν υπάγονται καταρτίζεται εγγράφως και γνωστοποιείται στο Δικηγορικό Σύλλογο του οποίου είναι μέλος ο δικηγόρος. Η γνωστοποίηση γίνεται με προσκόμιση δύο πρωτοτύπων συντάσσεται δε πράξη κάτω από το ένα πρωτότυπο, το οποίο παραλαμβάνει ο δικηγόρος. Το άλλο πρωτότυπο παραμένει στα αρχεία του Συλλόγου και καταχωρείται αμέσως σε ειδικό βιβλίο. Τα πρωτότυπα, στα οποία αναγράφεται ο αριθμός φορολογικού μητρώου των συμβαλλομένων, προσκομίζονται σε προθεσμία είκοσι ημερών από την ημέρα της κατάρτισης της σύμβασης. Αν παρέλθει η προθεσμία αυτή χωρίς να προσαχθεί η σύμβαση στο Σύλλογο, η σύμβαση είναι άκυρη.
3. Η αναγγελία της εκχώρησης τμήματος της απαίτησης για κάλυψη της αμοιβής του δικηγόρου γίνεται με κοινοποίηση του σχετικού συμφωνητικού στον οφειλέτη, οποτεδήποτε πριν από την πληρωμή της απαίτησης. Όταν οφειλέτης είναι το Ελληνικό Δημόσιο, η αναγγελία γίνεται με υποβολή του εκχωρητικού εγγράφου στον οικείο Υπουργό και στην αρμόδια για την εκκαθάριση της δαπάνης Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου, χωρίς να τηρούνται οι διατυπώσεις του άρθρου 95 του ν. 2362/1995 (Α' 247). Προκειμένου περί νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και

ασφαλιστικών οργανισμών το ανωτέρω έγγραφο γνωστοποιείται στο νόμιμο εκπρόσωπο τους και στην αρμόδια για την πληρωμή της δαπάνης υπηρεσία του νομικού προσώπου. Σε κάθε περίπτωση, η γνωστοποίηση του εκχωρητικού εγγράφου γίνεται και στην αρμόδια για τη φορολόγηση του δικηγόρου Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία. Η μη αναγγελία της εκχώρησης κατά τις διατάξεις του παρόντος επάγεται την ακυρότητα αυτής. Η παρακράτηση και απόδοση της αμοιβής του δικηγόρου γίνεται από το αρμόδιο για πληρωμή της απαίτησης όργανο του Δημοσίου ή του Ν.Π.Δ.Δ.

4. Η παραπάνω συμφωνία, που εξαρτά την αμοιβή από την έκβαση της δίκης, ισχύει μόνο όταν ο δικηγόρος ανέλαβε την υποχρέωση να διεξάγει την δίκη μέχρι τελεσιδικίας χωρίς να λάβει κάποια αμοιβή σε περίπτωση αποτυχίας, ούτε ο ίδιος ούτε ο συμπληρεξούσιος ή υποκατάστατος αυτού.
5. Σε περίπτωση αμφιβολίας, για το αν κερδήθηκε η δίκη σύμφωνα με τα παραπάνω, αποφαινεται αμετάκλητα, μετά από αίτηση του εντολέα ή του δικηγόρου, το Συμβούλιο του Συλλόγου στον οποίο ανήκει ο δικηγόρος.

Άρθρο 61 Προκαταβολή εισφορών - κρατήσεων.

1. Ο δικηγόρος για την παράστασή του ενώπιον των δικαστηρίων και των δικαστικών συμβουλίων, καθώς και ενώπιον δικαστών με την ιδιότητά τους ως ανακριτών ή εισηγητών ή εντεταλμένων δικαστών και εν γένει για την παροχή υπηρεσιών, σχετιζομένων με την έναρξη και τη διεξαγωγή δίκης, το στάδιο της απόπειρας συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς ή της διαδικασίας εκούσιας δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβανομένων και των διαδικασιών παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας ή έκδοσης δικαστικής διαταγής, υποχρεούται να προκαταβάλει στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο τα πιο κάτω ποσοστά επί των νομίμων αμοιβών, που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος, και συγκεκριμένα: αα) ποσοστό 4% για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των υπηρεσιών του Συλλόγου, εκ του οποίου ποσοστό 1% θα αποδίδεται, όπου έχει θεσπιστεί ως πόρος, στον Ειδικό Διανεμητικό Λογαριασμό νέων δικηγόρων του άρθρου 33 του ν. 2915/ 2001 (Α' 109), ββ) ποσοστό 3% για την απόδοση ως πόρου, στον τομέα Επικουρικής Ασφάλισης Δικηγόρων (ΤΕΑΔ) του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (ΕΤΑΑ) και γγ) ποσοστό 5% για την απόδοση ως πόρου στον από τον Δικηγορικό Σύλλογο συσταθέντα ή συσταθησόμενο Λογαριασμό Ενίσχυσης και Αλληλοβοήθειας Δικηγόρων (ΛΕΑΔ). Ειδικώς ο δικηγόρος, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, υποχρεούται να προκαταβάλει ποσοστό 1,75% για την απόδοση ως πόρου στον Τομέα Προνοίας Δικηγόρων Αθηνών του ΕΤΑΑ και ποσοστό 3,25% για την απόδοση ως πόρου τον Τομέα Υγείας του ΕΤΑΑ, οι δε δικηγόροι μέλη των Δικηγορικών Συλλόγων Πειραιά και Θεσσαλονίκης και συνάμα μέλη του αντίστοιχου Ταμείου Αλληλοβοηθείας Δικηγόρων υποχρεούνται να προκαταβάλουν ποσοστό 3,4% και 1,7165% αντίστοιχα για την απόδοση ως πόρου στο αντίστοιχο Ταμείο Αλληλοβοηθείας και ποσοστό 1,6% και 3,2835% για την απόδοση ως πόρου στον Τομέα Υγείας του ΕΤΑΑ.
2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, μετά από γνώμη της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδος, μπορεί να αντικαθίσταται το ως άνω σύστημα των ποσοστών επί των νομίμων αμοιβών με καθοριζόμενα προκαταβαλλόμενα πάγια ποσά για κάθε διαδικαστική πράξη ή παράσταση δικηγόρου.

Το διάταγμα αυτό μπορεί να εκδίδεται και χωρίς τη γνώμη της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδος, αν παρέλθει άπρακτη

προθεσμία δύο (2) μηνών από τότε που θα ζητηθεί αυτή με έγγραφο του Υπουργού Δικαιοσύνης.

3. Από την υποχρέωση της προκαταβολής, που ορίζεται και υπολογίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1, απαλλάσσονται οι δικηγόροι, όταν εκπροσωπούν: α) διαδίκους που αναγνωρίζονται ότι δικαιούνται του ευεργετήματος πενίας, σύμφωνα με τα άρθρα 194 έως 204 του Κ.Πολ.Δ. ή δικαιούχους νομικής βοήθειας σύμφωνα με το ν. 3326/2004, β) διαδίκους που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 2 και της περίπτωσης η' της παραγράφου 1 του άρθρου 97 του παρόντος Κώδικα, γ) το Ελληνικό Δημόσιο. Η συνδρομή των περιπτώσεων β' και γ' αποδεικνύεται με υπεύθυνη δήλωση του πληρεξούσιου δικηγόρου.
4. Αναφορικά με την εκπλήρωση της υποχρέωσης προκαταβολής της παραγράφου 1, ο δικηγόρος που παρίσταται υποχρεούται να καταθέσει το σχετικό γραμμάτιο καταβολής του ποσού αυτής.

Σε περίπτωση αναβολής της συζήτησης ή ματαίωσης της δίκης, η προκαταβολή ισχύει για τη νέα συζήτηση.

Δικηγόρος που παραβιάζει την υποχρέωση προκαταβολής της παραγράφου 1, υποχρεούται να καταβάλει το ποσό που όφειλε να προκαταβάλει και τιμωρείται με πρόστιμο ύψους χιλίων (1.000) έως είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, σε περίπτωση δε υποτροπής και με την πειθαρχική ποινή της προσωρινής παύσης από το δικηγορικό λειτούργημα από δεκαπέντε (15) ημέρες μέχρι έξι (6) μήνες. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, ύστερα από πρόταση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδος, τα παραπάνω όρια του ύψους του προστίμου μπορούν να αναπροσαρμόζονται. Το ποσό προστίμου και κάθε ποσό που έπρεπε να έχει προκαταβληθεί καταβάλλονται στο ταμείο του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, εισπράττονται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

5. Οι προϊστάμενοι των γραμματειών όλων των δικαστηρίων υποχρεούνται, επί ποινή πειθαρχικού ελέγχου, να αποστέλλουν στο τέλος κάθε μήνα στους οικείους δικηγορικούς συλλόγους ονομαστικές καταστάσεις των δικηγόρων που παρέστησαν, χωρίς να προσκομίσουν το προβλεπόμενο από τις διατάξεις του παρόντος γραμμάτιο προκαταβολής, μνημονεύοντας ταυτόχρονα τα στοιχεία του διαδίκου για τον οποίο παρέστησαν, τη δικονομική του θέση, την ημερομηνία δικασίμου, το δικαστήριο και το είδος της διαδικασίας.

Άρθρο 62 Διανεμητικοί λογαριασμοί.

1. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, η οποία εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, που εκφράζεται με πλειοψηφία των 2/3 των μελών του και επικυρώνεται από τη Γενική Συνέλευση του Συλλόγου, που συγκαλείται ειδικά για το σκοπό αυτόν, σύμφωνα με τη διαδικασία των σχετικών διατάξεων του παρόντος και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, μπορεί να συστήνονται ιδιαίτεροι διανεμητικοί λογαριασμοί για τη συγκέντρωση καταβαλλόμενων ποσών (υποχρεωτικών εισφορών), που θα παρακρατούνται υποχρεωτικά από δικηγόρους επί διενέργειας οριζόμενων εξώδικων ή δικαστικών εργασιών (παραστάσεις στα δικαστήρια, συμβόλαια, απαλλοτριώσεις, συνδικίες κλπ.) και να ρυθμίζονται τα αναγκαία ζητήματα για τη συγκέντρωση των καταβαλλόμενων ποσών, το ύψος παρακράτησης από το Δικηγορικό Σύλλογο, τα κριτήρια συμμετοχής στους διανεμητικούς λογαριασμούς και τη διανομή τους στα μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία του λογαριασμού. Η ψηφοφορία μπορεί να διεξάγεται επί μία έως τρεις συνεχείς ημέρες, σύμφωνα με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Η επικύρωση θεωρείται

ότι έγινε, αν υπέρ της πρότασης του Διοικητικού Συμβουλίου ψηφίζουν τα 2/3 του συνόλου όσων ψηφοφόρησαν.

2. Στην απόφαση του Υπουργού ή σε ιδιαίτερη απόφασή του, που εκδίδεται κατά τη προηγούμενη παράγραφο, είναι δυνατό να ορίζονται τα σχετικά με την παρακράτηση ποσοστών από αμοιβές δικηγόρων που διορίζονται σύμφωνα με το νόμο διαιτητές ή εκκαθαριστές κληρονομιών, σύνδικοι πτωχεύσεως κ.α. καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την προκαταβολή των αμοιβών, την άμεση μεταβίβαση του παρακρατούμενου ποσοστού σε ειδικό λογαριασμό και τα κριτήρια της συμμετοχής των μελών του Δικηγορικού Συλλόγου στη διανομή του προϊόντος.
3. Μετά την αφαίρεση των ποσοστών που προαναφέρονται, το υπόλοιπο ποσό της αμοιβής αποδίδεται στους δικαιούχους δικηγόρους.
4. Η παρακράτηση αμοιβών υπέρ των διανεμητικών λογαριασμών αρχίζει από τη δημοσίευση των υπουργικών αποφάσεων των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και δεν αφορά τις εκκρεμείς δίκες, σε οποιοδήποτε στάδιο και αν βρίσκονται.
5. Διανεμητικοί λογαριασμοί των δικηγορικών συλλόγων, που έχουν συσταθεί με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, νόμιμα δημοσιευμένη στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, εξακολουθούν να ισχύουν. Άλλως και σε κάθε περίπτωση οι Δικηγορικοί Σύλλογοι οφείλουν σε προθεσμία ενός έτους από τη ψήφιση του παρόντος νόμου να κινήσουν και να ολοκληρώσουν τις πιο πάνω διαδικασίες, ως προς τη σύσταση νέων διανεμητικών λογαριασμών και τη συνολική διαδοχή των παλαιών, διαφορετικά οι λογαριασμοί αυτοί τίθενται σε εκκαθάριση.
6. Οι υπουργικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 1 του άρθρου 96^Α και της παραγράφου 7 του άρθρου 161 του ΝΔ 3026/1954, όπως ίσχυαν πριν από την αντικατάστασή τους με τις παραγράφους 9 και 10 του άρθρου 5 του ν. 3919/2011, διατηρούνται σε ισχύ μέχρι την έκδοση των αντίστοιχων υπουργικών αποφάσεων, δυνάμει των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 64 και παραγράφου 3 του άρθρου 76 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 63 Καθορισμός των νομίμων αμοιβών.

1. Οι νόμιμες αμοιβές καθορίζονται με βάση την αξία του αντικειμένου της δίκης ως εξής:
  - i. Η νόμιμη αμοιβή για τη σύνταξη κύριας αγωγής ορίζεται επί της αξίας του αντικειμένου της αγωγής όπως παρακάτω:
    - (α) 2% όταν η αξία του αντικειμένου της αγωγής ανέρχεται μέχρι το ποσό των 200.000 ευρώ.
    - (β) 1,5% όταν η αξία του αντικειμένου της αγωγής ανέρχεται από το ποσό των 200.001 ευρώ μέχρι 750.000 ευρώ.
    - (γ) 1% όταν η αξία του αντικειμένου της αγωγής ανέρχεται από το ποσό των 750.001 ευρώ μέχρι 1.500.000 ευρώ.
    - (δ) 0,5% όταν η αξία του αντικειμένου της αγωγής ανέρχεται από το ποσό των 1.500.001 ευρώ μέχρι 3.000.000 ευρώ.
    - (ε) 0,3% όταν η αξία του αντικειμένου της αγωγής ανέρχεται από το ποσό των 3.000.001 ευρώ μέχρι 6.000.000 ευρώ.
    - (στ) 0,2% όταν η αξία του αντικειμένου της αγωγής ανέρχεται από το ποσό των 6.000.001 ευρώ μέχρι 12.000.000 ευρώ.

- (ζ) 0,5% όταν η αξία του αντικειμένου της αγωγής ανέρχεται από το ποσό των 12.00.001 ευρώ μέχρι 25.000.000 ευρώ.
- (η) 0,05% όταν η αξία του αντικειμένου της αγωγής ανέρχεται πέραν από το ποσό των 25.000.001 ευρώ.

Επί αγωγών από συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή κατά την ειδική αυτών διαδικασία το ανωτέρω ποσοστό μειώνεται στο μισό.

- ii. Εάν το αίτημα της αγωγής δεν συνίσταται σε ορισμένη χρηματική απαίτηση (π.χ. αγωγές αναγνωριστικές, νομής, κυριότητας, δουλειών, διανομής, ακυρότητας, διαλύσεως Εταιρείας κλπ.) η νόμιμη αμοιβή καθορίζεται σύμφωνα με τα παραπάνω με βάση την πραγματική αξία του αντικειμένου της αγωγής.
  - iii. Εάν το αίτημα της αγωγής είναι η επιδίκαση περιοδικών παροχών ή προσόδων απροσδιορίστου χρόνου, η νόμιμη αμοιβή καθορίζεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος, με βάση το δεκαπλάσιο της ετήσιας παροχής ή προσόδου.
2. Σε περίπτωση που το αντικείμενο της δίκης δεν αποτιμάται σε χρήμα, κατά τα παραπάνω αναφερόμενα, ως νόμιμες αμοιβές θεωρούνται αυτές που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος νόμου και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτού.
  3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών, μετά από γνώμη της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδος, οι νόμιμες αμοιβές, όπως αυτές αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος, επανακαθορίζονται ανά ζετία. Το προεδρικό διάταγμα μπορεί να εκδίδεται και χωρίς την προβλεπόμενη στο προηγούμενο εδάφιο γνώμη, αν παρέλθει άπρακτη προθεσμία δύο μηνών από τότε που αυτή θα ζητηθεί με έγγραφο του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Άρθρο 64 Αμοιβή στη σώρευση αγωγών.

1. Εάν περισσότερες αγωγές ενωθούν στο ίδιο δικόγραφο, οφείλεται αμοιβή με βάση το συνολικώς αιτούμενο ποσό σε συνδυασμό με την πραγματική αξία του αντικειμένου της αγωγής.
2. Η πιο πάνω διάταξη εφαρμόζεται και στην περίπτωση που στο ίδιο δικόγραφο της αίτησης στρέφεται κατά περισσότερων ιδιοκτητών απαλλοτριουμένων ακινήτων.

Άρθρο 65 Αμοιβή για ανταγωγή, παρέμβαση, ανακοπή.

Με την αγωγή εξομοιώνεται η ανταγωγή, η κύρια παρέμβαση (είτε ασκούνται με χωριστό δικόγραφο είτε ασκούνται με τις προτάσεις) καθώς και οι ανακοπές κάθε είδους

Άρθρο 66 Αμοιβή για ανακοίνωση δίκης και για ανακοπή.

Για τη σύνταξη ανακοίνωσης δίκης με προσεπικλήση σε παρέμβαση, ανακοπής κατ' επιταγής, τριτανακοπής, ανακοπής κατά δήλωσης σε κατάσχεση (ανακοπής κατά συντηρητικού μέτρου, παρατηρήσεων ενώπιον του συμβολαιογράφου ως προς τη

σύνταξη του πίνακα, ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης), η νόμιμη αμοιβή ορίζεται στο μισό αυτής που ορίζεται με το άρθρο 66.

Άρθρο 67 Αμοιβή για παρεμπιπτούσα αγωγή που αφορά σε τόκους κ.λπ.

Για τη σύνταξη παρεμπιπτούσων αγωγών, που αφορούν σε ανατοκισμό τόκων, σε πρόσθετη αποζημίωση ή σε καρπούς και τόκους συμπληρωματικούς ή μεταγενεστέρους, η νόμιμη αμοιβή ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 65 παράγραφος 1 του παρόντος.

Άρθρο 68 Αμοιβή για τη σύνταξη προτάσεων κατά την πρώτη συζήτηση.

1. Για τη σύνταξη προτάσεων κατά την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, η νόμιμη αμοιβή του μεν δικηγόρου του εναγομένου είναι ίση με την αμοιβή για σύνταξη αγωγής κλπ., που ορίζεται στο άρθρο 65 παράγραφος 1, του δε δικηγόρου του ενάγοντος είναι το μισό αυτής.
2. Για τη σύνταξη προτάσεων για κάθε μία ενώπιον των αυτών δικαστηρίων επομένων συζητήσεων της υπόθεσης, η νόμιμη αμοιβή των δικηγόρων και των δύο διαδίκων είναι ίση με την οριζόμενη στη προηγούμενη παράγραφο αμοιβή του δικηγόρου του ενάγοντος.
3. Για τη σύνταξη προτάσεων επί των παρεμπιπτούσων αγωγών, όταν αυτές συνεκδικάζονται με την κύρια αγωγή, ο δικηγόρος δεν έχει δικαίωμα αμοιβής.

Άρθρο 69 Αμοιβή για τη σύνταξη προτάσεων ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου.

1. Για τη σύνταξη προτάσεων για την πρώτη συζήτηση ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, η νόμιμη αμοιβή των δικηγόρων και των δύο διαδίκων είναι διπλάσια από τη νόμιμη αμοιβή που ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 70 του παρόντος. Για κάθε μία από τις επόμενες συζητήσεις η νόμιμη αμοιβή των δικηγόρων και των δύο διαδίκων είναι διπλάσια από τη νόμιμη αμοιβή που ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 70 του παρόντος.
2. Ως πρώτη ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου συζήτηση θεωρείται η πρώτη συζήτηση για κάθε μία έφεση που ασκήθηκε στην ίδια υπόθεση.
3. Κάθε φορά που το εφετείο δικάζει ως δικαστήριο πρώτου βαθμού, η νόμιμη αμοιβή για τη σύνταξη προτάσεων καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 70 με βάση το αντικείμενο της διαφοράς.

Άρθρο 70 Αμοιβή για τη σύνταξη αίτησης ασφαλιστικών μέτρων νομής, για αγωγή λογοδοσίας και αίτηση διαιτησίας.

1. Για τη σύνταξη αίτησης ασφαλιστικών μέτρων η νόμιμη αμοιβή καθορίζεται κατά το άρθρο 65, αφενός με βάση το δεκαπλάσιο της ετησίας προσόδου, εφόσον πρόκειται για προσοδοφόρα κτήματα, αφετέρου δε, με βάση την αξία της νομής ή και οιονεί νομής, που αποτελεί το αντικείμενο της αίτησης εφόσον πρόκειται για μη προσοδοφόρα κτήματα ή για αξία δικαιωμάτων που δεν μπορεί να προσδιοριστεί.
2. Η αξία της νομής ορίζεται με βάση την αξία του κτήματος, όπως προσδιορίζεται στην αίτηση, άλλως, με βάση την αντικειμενική του αξία. Εάν η οιονεί νομή δουλείας είναι αντικείμενο της αίτησης, η αξία της δουλείας ορίζεται με την υπερτίμηση, την οποία αυτή προσδίδει στο δεσπόζον κτήμα, εκτός εάν το ποσόν, κατά το οποίο μειώνεται η

αξία του δουλεύοντος κτήματος, είναι μεγαλύτερο, οπότε ορίζεται κατά το μεγαλύτερο τούτο ποσό.

3. Για τη σύνταξη κυρίας ή παρεμπόπτουσας αγωγής περί λογοδοσίας, η νόμιμη αμοιβή προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 66 με βάση το εικαζόμενο έλλειμμα.
4. Για τη σύνταξη πρόσκλησης για υποβολή της διαφοράς σε διαιτησία, ή αίτησης περί διαιτησίας, η νόμιμη αμοιβή προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 66 με βάση το ποσό του αντικειμένου της διαφοράς.
5. Με τον ίδιο τρόπο προσδιορίζεται η νόμιμη αμοιβή για τη σύνταξη αίτησης ή προσφυγής για ερμηνεία συμβάσεων ή λύση διαφορών μεταξύ του Κράτους και των αναδόχων κάποιας παραχώρησης ή των εργολάβων δημοσίων έργων.
6. Ως προς τη σύνταξη υπομνημάτων ή προτάσεων, παράσταση και γενικά ως προς την διεξαγωγή της διαδικασίας και ενώπιον διαιτητικού οργάνου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που αφορούν την ενώπιον των δικαστηρίων διαδικασία .

Άρθρο 71 Αμοιβή για συμβιβασμό ή εξωδικαστική επίλυση της διαφοράς

Η συμφωνημένη και σε κάθε περίπτωση η νόμιμη αμοιβή οφείλεται και εάν η υπόθεση επιλυθεί συμβιβαστικά. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει σε περίπτωση που ο δικηγόρος απασχολείται με έμμισθη εντολή, ή του καταβάλλεται πάγια περιοδική αμοιβή, εκτός εάν έχει εγγράφως συμφωνηθεί το αντίθετο.

Άρθρο 72 Αμοιβή για σύνταξη επιταγής προς εκτέλεση.

1. Για τη σύνταξη επιταγής προς εκτέλεση τίτλων εκτελεστών η νόμιμη αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σε ποσοστό 2% αν ο εκτελεστής τίτλος έχει εκδοθεί από το ειρηνοδικείο, 1,5% αν ο εκτελεστής τίτλος έχει εκδοθεί από το μονομελές πρωτοδικείο, 1% αν έχει εκδοθεί από το πολυμελές πρωτοδικείο ή το εφετείο ή τον Άρειο Πάγο επί του συνολικού ποσού που ορίζεται στην επιταγή.
2. Σε περίπτωση που η απαίτηση δεν είναι χρηματική, η νόμιμη αμοιβή του δικηγόρου για τη σύνταξη της επιταγής ανέρχεται στο ποσό της δικαστικής δαπάνης που επιδικάστηκε και αν δεν επιδικάστηκε σε 100 ευρώ. Στο ποσό αυτό ορίζεται και η αμοιβή για τη σύνταξη της επιταγής για εκτέλεση περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης.
3. Εάν περισσότεροι συνοφειλέτες ή συγκάτοχοι πράγματος επιτάσσονται με χωριστή επιταγή ή με την ίδια, που κοινοποιείται στον καθέναν απ' αυτούς, οφείλεται μία αμοιβή.

Άρθρο 73 Έλεγχος Τίτλων.

1. Για τον έλεγχο τίτλων ιδιοκτησίας ακινήτου και στη σύνταξη της σχετικής έκθεσης του αγοραστή ή του πωλητή, καθώς και για έρευνα στα βιβλία μεταγραφών, υποθηκών ή κατασχέσεων, η αμοιβή του δικηγόρου καθορίζεται ελεύθερα με έγγραφη συμφωνία.
2. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει έγγραφη συμφωνία, η νόμιμη αμοιβή ορίζεται ως εξής:
  - (α) αν αφορά στον έλεγχο τίτλων ιδιοκτησίας ακινήτου και στη σύνταξη της σχετικής έκθεσης, για την υπογραφή συμβολαίου, ορίζεται σε ποσοστό όχι μεγαλύτερο του μισού (1/2) αυτής που υπολογίζεται επί της αξίας του αντικειμένου της δικαιοπραξίας

και με βάση το ποσοστό που ο δικηγόρος υποχρεούται να προκαταβάλλει στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο, σύμφωνα με το άρθρο 63 του παρόντος και

- (β) αν αφορά στην έρευνα στα βιβλία μεταγραφών, υποθηκών ή κατασχέσεων, για την εξακρίβωση των ακινήτων ιδιοκτησίας κάποιου προσώπου και των βαρών αυτής, ορίζεται σε ωριαία βάση, ανάλογα με τον χρόνο παροχής εργασίας, όπως καθορίζεται στο Παράρτημα Ι του παρόντος.

Άρθρο 74 Συμβόλαια.

1. Για τη σύνταξη ιδιωτικών εγγράφων ή σχεδίων δημοσίων εγγράφων για κάθε είδους δικαιοπραξίες (συμβόλαια), η αμοιβή του δικηγόρου καθορίζεται ελεύθερα με έγγραφη συμφωνία.
2. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει έγγραφη συμφωνία, θα εφαρμόζονται οι πιο κάτω νόμιμες αμοιβές, οι οποίες υπολογίζονται ποσοστιαίως και ανάλογα με την αξία του αντικειμένου της δικαιοπραξίας, όπως τα ποσοστά και οι αξίες αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του παρόντος, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτού.

Οι νόμιμες αυτές αμοιβές αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μετά γνώμη της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδος. Η ως άνω απόφαση μπορεί να εκδίδεται και χωρίς την γνώμη της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδος, αν παρέλθει άπρακτη προθεσμία δύο (2) μηνών από τότε που αυτή θα ζητηθεί αυτή με έγγραφο του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

3. Επίσης με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης που εκδίδεται μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 των μελών του και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, μπορεί να συστήνεται ιδιαίτερος λογαριασμός για τη συγκέντρωση καταβαλλόμενων ποσών (υποχρεωτικών εισφορών) από δικηγόρους κατά τη διενέργεια των ως άνω νομικών εργασιών και να ρυθμίζονται τα αναγκαία ζητήματα για τη συγκέντρωση των καταβαλλόμενων ποσών, τη διανομή τους στα μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία του λογαριασμού.

Ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος εκδίδει τριπλότυπη απόδειξη, ένα από τα αντίτυπα της οποίας προσαρτάται από τον συμβολαιογράφο στο συμβόλαιο. Η παράλειψη προσάρτησης αυτής συνιστά πειθαρχικό αδίκημα του συμβολαιογράφου.

4. Για δικαιοπραξία το αντικείμενο της οποίας δεν συνίσταται σε ορισμένη χρηματική ποσότητα, η αξία προσδιορίζεται βάσει της πραγματικής αξίας του αντικειμένου της. Για δικαιοπραξία επί περισσότερων αντικειμένων, η αξία προσδιορίζεται βάσει της αξίας την οποία έχουν συνολικά τα αντικείμενά της.
5. Από την υποχρέωση προκαταβολής εισφοράς προς το Δικηγορικό Σύλλογο, κατά την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, απαλλάσσονται οι δικηγόροι οι οποίοι εκπροσωπούν συμβαλλόμενους που εμπίπτουν στις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 85 και της περίπτωσης η' της παραγράφου 1 του άρθρου 97 του παρόντος Κώδικα.»

Άρθρο 75 Αμοιβή εργασιών με περισσότερους εντολείς.

Εάν οι αναφερόμενες στα προηγούμενα άρθρα πράξεις και εργασίες έγιναν κατόπιν εντολής περισσότερων του ενός εντολέων, η νόμιμη αμοιβή του δικηγόρου αυξάνεται

κατά 5% για καθένα των πέραν του ενός από αυτούς, σε καμία περίπτωση όμως δεν μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο.

Άρθρο 76 Υποχρέωση σε ολόκληρον με περισσότερους εντολείς.

Σε περίπτωση περισσότερων εντολέων καθένας απ' αυτούς είναι σε ολόκληρο υπόχρεος για την πληρωμή όλης της συμφωνημένης ή της νόμιμης αμοιβής.

Άρθρο 77 Αμοιβή δικηγόρων από κοινό εντολέα.

Επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 60 του παρόντος, για εργασίες που ανατίθενται σε περισσότερους δικηγόρους, κάθε ένας από αυτούς δικαιούται να λάβει από τον κοινό εντολέα ολόκληρη την αμοιβή κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 78 Αμοιβή σε περίπτωση ανάκλησης εντολής.

Σε περίπτωση που υπάρχει συμφωνία για αμοιβή και ανακληθεί η εντολή που έχει δοθεί προς το δικηγόρο, εάν μεν η ανάκληση είναι αδικαιολόγητη, ο εντολέας υποχρεούται σε άμεση εκτέλεση όλων των υποχρεώσεών του που απορρέουν από την συμφωνία, εάν δε η ανάκληση είναι δικαιολογημένη, ο εντολέας υποχρεούται στην καταβολή των γενομένων δαπανών και της αμοιβής του δικηγόρου για τις μέχρι την ανάκληση εργασίες αυτού, με βάση τις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 79 Αμοιβή σε περίπτωση μη εκτέλεσης εντολής.

Σε περίπτωση που υπάρχει συμφωνία για αμοιβή και ο δικηγόρος δεν πραγματοποιήσει την εντολή που του ανατέθηκε, εάν μεν η ενέργειά του αυτή είναι αδικαιολόγητη, δικαιούται μόνον την ανάληψη των γενομένων δαπανών, όχι όμως και τη συμφωνημένη ή τη νόμιμη αμοιβή, εάν δε η ενέργεια αυτή είναι δικαιολογημένη, δικαιούται στην απόληψη όχι μόνο των γενομένων δαπανών, αλλά και ανάλογης προς τις γενόμενες εργασίες αμοιβής.

Άρθρο 80 Αμοιβή μη περατωμένης εντολής λόγω ανωτέρας βίας.

Σε περίπτωση που υπάρχει συμφωνία για αμοιβή και δεν κατέστη εφικτή η περάτωση της ανατεθείσας εντολής στον δικηγόρο λόγω θανάτου ή άλλου λόγου, εκτός από τα αναφερόμενα στα άρθρα 80 και 81 του παρόντος, δικαιούται αυτός ή οι κληρονόμοι του σε απόληψη όχι μόνο των γενομένων δαπανών, αλλά και ανάλογης με τις γενόμενες εργασίες αμοιβής, με βάση την υπάρχουσα συμφωνία.

Άρθρο 81 Αμοιβή για σύνταξη εγγράφου από δικηγόρο.

Η υπογραφή εγγράφου από δικηγόρο παρέχει σε αυτόν το δικαίωμα της κατά τον παρόντα νόμο πλήρους για τη σύνταξη του εγγράφου αμοιβής.

Άρθρο 82 Αμοιβή δικηγόρου για αυτοπρόσωπη υπεράσπιση δικών του υποθέσεων.

Ο δικηγόρος για την υπεράσπιση των δικών του υποθέσεων, που διεξάγονται από τον ίδιο αυτοπροσώπως, δικαιούται να ζητήσει την επιδίκαση από τον αντίδικό του αμοιβή για τις εργασίες του, ως να ήταν πληρεξούσιος δικηγόρος σε ξένη υπόθεση.

Άρθρο 83 Παροχή υπηρεσιών δωρεάν ή με μειωμένη αμοιβή.

1. Δεν επιτρέπεται στο δικηγόρο να παρέχει τις υπηρεσίες του χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα.
2. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η παροχή υπηρεσιών, χωρίς τον περιορισμό της παραγράφου 1, προς σύζυγο ή προς συγγενή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι του τρίτου βαθμού, καθώς και προς δικηγόρο, ασκούμενο δικηγόρο, δικηγόρο σε αναστολή άσκησης των καθηκόντων του ή συνταξιούχο δικηγόρο, εφόσον πρόκειται για προσωπική τους υπόθεση, οι οποίοι όμως προκαταβάλλουν τα δικαστικά έξοδα.
3. Η παράβαση των διατάξεων των παραπάνω παραγράφων τιμωρείται πειθαρχικά από τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο, εάν κρίνεται ότι αντίκειται στη δικηγορική αξιοπρέπεια.

Άρθρο 84 Αμοιβή για δικαστικές ή εξώδικες υπηρεσίες.

Για εργασίες ή πράξεις ή απασχολήσεις του δικηγόρου δικαστικές ή εξώδικες, για την αμοιβή των οποίων δεν γίνεται ειδική αναφορά στα προηγούμενα άρθρα, η αμοιβή του, σε περίπτωση έλλειψης συμφωνίας, προσδιορίζεται ανάλογα με την ωριαία απασχόληση του δικηγόρου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Ι του παρόντος.

Άρθρο 85 Δικαστική εκκαθάριση εξόδων και δικηγορικής αμοιβής από το δικηγόρο.

Η εκκαθάριση από τα δικαστήρια των εξόδων και της δικηγορικής αμοιβής, υπέρ του νικήσαντα διαδίκου, δεν είναι υποχρεωτική για τον δικηγόρο έναντι του εντολέα του και δεν επηρεάζει τη μεταξύ τους γραπτή συμφωνία ή τη νόμιμη αμοιβή σε περίπτωση έλλειψης γραπτής συμφωνίας.

Άρθρο 86 Δικαστική εκκαθάριση εξόδων και δικηγορικής αμοιβής από τα δικαστήρια.

1. Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, τα δικαστήρια κατά την επιδίκαση δικαστικών εξόδων, καθώς και κατά την εκκαθάριση πινάκων δικηγορικών αμοιβών, που διενεργείται στην περίπτωση κατά την οποία δεν προκύπτει ύπαρξη έγγραφης συμφωνίας περί αμοιβής μεταξύ του δικηγόρου και του εντολέα του ή αντιπροσώπου αυτού, εφαρμόζουν τις περί νομίμων αμοιβών διατάξεις του Κώδικα αυτού. Προς τούτο λαμβάνουν υπόψη τον πίνακα των γενομένων εξόδων και των καταβλητέων αμοιβών που παρατίθεται υποχρεωτικά από τους διαδίκους κάτω από τις προτάσεις τους. Η παράβαση των παραπάνω από τους δικαστές συνεπάγεται τον πειθαρχικό έλεγχο τους. Ο δικηγόρος σε γνώση του οποίου περιήλθε αυτή η παράβαση, υποβάλλει αίτηση στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο στον οποίο είναι εγγεγραμμένος, σχετική δε γνωμοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου του διαβιβάζεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για πειθαρχικό έλεγχο κατά του δικαστή.
2. Τυχόν παράλειψη γνωστοποίησης της κατά τα πιο πάνω παράβασης τιμωρείται πειθαρχικά.
3. Κατά την ενώπιον του Προέδρου Πρωτοδικών διαδικασία επί αιτήσεων κάθε φύσης, πλην των περί αδείας κατάσχεσης και προσημείωσης, επιδικάζονται πάντοτε έξοδα και αμοιβή του Δικηγόρου του νικώντος διαδίκου. Επίσης και επί αιτήσεων εξαιρέσεων ενώπιον του Ειρηνοδίκη ή Προέδρου Πρωτοδικών ή Εφετών επιδικάζονται πάντοτε έξοδα και αμοιβή του δικηγόρου του νικώντος διαδίκου, εκτός

αν ο καθ' ου η αίτηση διάδικος συναινεί στην εξαίρεση, οπότε επιδικάζονται μόνον τα έξοδα. Επί των αιτήσεων παράτασης προθεσμίας ή χορήγησης αναστολής ή αναβολής εκτέλεσης, επιδικάζονται πάντοτε έξοδα και αμοιβή του δικηγόρου του καθ' ου η αίτηση. Επί αιτήσεων χορήγησης αναστολής ή αναβολής εκτέλεσης ή πλειστηριασμού με καθορισμό δόσεων, υποχρεωτικά οι πρώτες δόσεις πρέπει να ορίζονται από τους Προέδρους προς εξόφληση των δικαστικών εξόδων, δικηγορικών αμοιβών και εξόδων εκτέλεσης.

Άρθρο 87 Δικαίωμα επίσχεσης εγγράφων.

1. Ο Δικηγόρος μέχρι την πλήρη αποπληρωμή των δαπανών και αμοιβής που του οφείλονται, έχει το δικαίωμα επίσχεσης των εγγράφων του εντολέα που βρίσκονται στα χέρια του.
2. Ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου, με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, δικαιούται με πράξη του και πριν από κάθε πληρωμή των οφειλομένων δαπανών και αμοιβής, να άρει το δικαίωμα της επίσχεσης και να υποχρεώσει το δικηγόρο σε άμεση παράδοση των στα χέρια του εγγράφων, μπορεί δε να εξαρτήσει, με την ίδια πράξη του, την άρση της επίσχεσης από την καταβολή χρηματικής εγγύησης εκ μέρους του αιτούντος στο Ταμείο του Συλλόγου υπέρ του δικηγόρου. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο δικηγόρος υποχρεούται, πριν από κάθε κοινοποίηση επιταγής, να κοινοποιήσει στον Δικηγορικό Σύλλογο αντίγραφο της τελεσίδικης απόφασης που εκδόθηκε επί του πίνακα, μετά την οποία, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου καταβάλλεται στο δικηγόρο το κατατεθειμένο ποσό προς μερική ή ολική εξόφληση του πίνακα ή διατάσσεται η απόδοση του ποσού αυτού εν όλω ή εν μέρει στο δικαιούχο. Το αυτό δικαίωμα έχουν και οι κληρονόμοι του δικηγόρου.
3. Οι Γραμματείς των Δικαστηρίων εν γένει και των διοικητικών αρχών και επιτροπών κάθε είδους, κλπ. υποχρεούνται να παραδίδουν τα σχετικά της δικογραφίας, ως και απόγραφο της απόφασης, μόνο στον κατά τη συζήτηση της υπόθεσης παρασταθέντα δικηγόρο ή στους κληρονόμους αυτού, οι οποίοι νομιμοποιούνται σύμφωνα με τον Νόμο ή κατόπιν έγγραφης εντολής αυτού, η οποία φέρει την σφραγίδα του ή σε οποιονδήποτε τρίτο κατόπιν άδειας του Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου. Σε περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας του δικηγόρου ή των κληρονόμων του για την παράδοση των παραπάνω εγγράφων, μπορεί ο δικαιούχος να προσφύγει με αίτησή του στον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου ή στο νόμιμο αναπληρωτή του, ο οποίος αποφασίζει περί της παράδοσης αυτών, εφόσον όμως έχει προηγηθεί ολοσχερής εξόφληση των εξόδων και δικαιωμάτων που ορίζονται στον παρόντα κώδικα.

Άρθρο 88 Δικαστική προστασία αμοιβών δικηγόρων.

1. Οι διαφορές μεταξύ δικηγόρου και εντολέα του ή κληρονόμων του, σχετικά με τις δαπάνες και την αμοιβή του πρώτου, είτε υπάρχει συμφωνία είτε όχι, ως και οι απαιτήσεις από πάγια περιοδική αμοιβή και από αποζημίωση, φέρονται από τον δικηγόρο, ή από τους κληρονόμους του προς κρίση ή με τακτική αγωγή, για την οποία αρμόδιο είναι το δικαστήριο της κατοικίας του δικηγόρου, ή με πίνακα κατά τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ανεξάρτητα εάν το αντικείμενο της αγωγής ή του πίνακα είναι κινητό ή ακίνητο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ

Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι

Τμήμα Α – Συγκρότηση και Διαδικασία.

Άρθρο 89 Οι δικηγορικοί Σύλλογοι.

Οι δικηγόροι που είναι διορισμένοι στην περιφέρεια κάθε Πρωτοδικείου και ασκούν νόμιμα το λειτούργημά τους σε οποιοδήποτε δικαστικό σχηματισμό απαρτίζουν Δικηγορικό Σύλλογο, στον οποίο είναι υποχρεωτικά μέλη. Κάθε Δικηγορικός Σύλλογος εδρεύει στην έδρα του οικείου Πρωτοδικείου και λαμβάνει από αυτήν την επωνυμία του.

Άρθρο 90 Διοικητική και Οικονομική Αυτοτέλεια.

1. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σωματειακής μορφής.
2. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι δεν χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό.
3. Έχουν δική τους περιουσία, οικονομική, διοικητική και διαχειριστική αυτονομία και αυτοτέλεια και διοικούνται από τα αιρετά Διοικητικά Συμβούλιά τους.
4. Η διαχείριση και η αξιοποίηση της περιουσίας τους, η εποπτεία και ο έλεγχος των οικονομικών και διαχειριστικών πράξεων των Συλλόγων ανήκει αποκλειστικά στα Διοικητικά Συμβούλια και τις Γενικές Συνελεύσεις τους.
5. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι μπορούν να ιδρύουν νομικά πρόσωπα με εταιρική ή μη μορφή για τη διαχείριση και αξιοποίηση της περιουσίας τους.

Άρθρο 91 Σκοποί και Αρμοδιότητες Δικηγορικών Συλλόγων.

Στους Δικηγορικούς Συλλόγους ανήκει:

- (α) Η υπεράσπιση των αρχών και κανόνων του κράτους δικαίου σε μια δημοκρατική πολιτεία.
  - (β) Η διασφάλιση της λειτουργίας ενός ανεξάρτητου και με κύρος δικαστικού συστήματος, το οποίο οφείλει να απονέμει αξιόπιστη δικαιοσύνη στο όνομα του Ελληνικού λαού.
  - (γ) Η μέριμνα για τη συνδρομή των προϋποθέσεων για την αξιοπρεπή άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος όσο και για την εν γένει διαβίωση του δικηγόρου.
  - (δ) Η διασφάλιση του σεβασμού και της τιμής που οφείλονται στο δικηγόρο από τη δικαστική και κάθε Αρχή και εξουσία κατά την άσκηση του λειτουργήματός του.
  - (ε) Η διατύπωση γνώμων και προτάσεων που αφορούν στη βελτίωση της νομοθεσίας, την ερμηνεία και την εφαρμογή της. Στο πλαίσιο αυτό οι Δικηγορικοί Σύλλογοι αναγνωρίζονται ως σύμβουλοι της Πολιτείας και συμμετέχουν υποχρεωτικά στις σχετικές νομοπαρασκευαστικές επιτροπές.
- (στ) Η διατύπωση κρίσεων και προτάσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας και της απονομής της δικαιοσύνης.
- (ζ) Η άσκηση παρεμβάσεων ενώπιον Δικαστηρίων και κάθε Αρχής (στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι Ανεξάρτητες Αρχές) για κάθε ζήτημα που ενδιαφέρει τα μέλη του Συλλόγου ή το δικηγορικό σώμα γενικότερα, καθώς και για κάθε ζήτημα εθνικού, κοινωνικού ή πολιτισμικού περιεχομένου. Για την υλοποίηση και επίτευξη αυτού του σκοπού οι Δικηγορικοί Σύλλογοι μπορούν να υποβάλλουν αγωγή, κυρία ή πρόσθετη παρέμβαση, αναφορά, μήνυση, δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής,

αίτηση ακύρωσης, ουσιαστική προσφυγή και γενικά οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα και μέσο οποιασδήποτε φύσης κατηγορίας ενώπιον κάθε δικαστηρίου ποινικού, πολιτικού, διοικητικού ουσίας ή ακυρωτικού ή Ελεγκτικού οποιοδήποτε βαθμού δικαιοδοσίας.

- (η) Η συνεργασία με άλλους επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς σε θέματα κοινού και ευρύτερου ενδιαφέροντος.

Άρθρο 92 Όργανα του Δικηγορικού Συλλόγου.

Όργανα του Δικηγορικού Συλλόγου είναι:

- (α) η Γενική Συνέλευση των μελών,
- (β) ο Πρόεδρος,
- (γ) το Διοικητικό Συμβούλιο,
- (δ) οι Επιτροπές Μητρώου, και
- (ε) τα Πειθαρχικά Συμβούλια.

Άρθρο 93 Αρμοδιότητες Προέδρου και Εκπροσώπηση Δικηγορικού Συλλόγου.

1. Ο Πρόεδρος διευθύνει τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και εκπροσωπεί το Σύλλογο ενώπιον κάθε δικαστικής ή άλλης αρχής και κάθε τρίτου.
2. Σε περίπτωση κωλύματος του Προέδρου, τον αναπληρώνει ο Αντιπρόεδρος. Σε περίπτωση κωλύματος του Αντιπροέδρου κι εφόσον δεν υπάρχει Β' Αντιπρόεδρος, τον αναπληρώνει το μέλος με την μεγαλύτερη δικηγορική υπηρεσία, εκτός εάν φέρει την ιδιότητα του Ταμιά, οπότε στην περίπτωση αυτή αναπληρώνεται από τον αμέσως επόμενο σε σειρά μέλος.
3. Ο Πρόεδρος ασκεί τα δικαιώματα και τα καθήκοντα που ορίζει ο παρών νόμος και επιμελείται της εκτέλεσης των αποφάσεων των οργάνων του Συλλόγου.

Άρθρο 94 Αρμοδιότητες Γενικής Συνέλευσης.

1. Στις αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης υπάγονται:
  - (α) η εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και ο έλεγχος των πεπραγμένων,
  - (β) η ψήφιση του ετήσιου προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων, ο έλεγχος της διαχείρισης των οικονομικών και της περιουσίας του Συλλόγου καθώς και η έγκριση του απολογισμού και της ετήσιας εισφοράς των δικηγόρων, όπως αυτή έχει καθορισθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο.
  - (γ) η καθιέρωση ειδικών εισφορών και ο καθορισμός του σκοπού για τον οποίο θα διατεθούν. Για τη λήψη αυτής της απόφασης, απαιτείται απαρτία του ενός τρίτου τουλάχιστον του όλου αριθμού των μελών του Συλλόγου και απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.
2. Ειδικά στους Δικηγορικούς Συλλόγους Αθηνών και Θεσσαλονίκης οι αρμοδιότητες των εδαφίων β' και γ' της πρώτης παραγράφου μπορούν να ανατίθενται στο Διοικητικό Συμβούλιο, εφόσον το τελευταίο αποφασίσει σχετικά με πλειοψηφία των 3/5 του όλου αριθμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 95 Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου.

1. Στο διοικητικό συμβούλιο κάθε δικηγορικού συλλόγου ανήκει :

- (α) Η προαγωγή και προώθηση των σκοπών των Δικηγορικών Συλλόγων και η εφαρμογή των αποφάσεων των οργάνων τους.
  - (β) Η εποπτεία για την αξιοπρεπή και δεοντολογική άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος από τους δικηγόρους και τους ασκούμενους δικηγόρους,
  - (γ) Ο έλεγχος της ευδόκιμης άσκησης του λειτουργήματος και η προαγωγή των δικηγόρων σε ανώτερα και ανώτατα δικαστήρια.
  - (δ) Η διευθέτηση των διενέξεων μεταξύ των δικηγόρων στην άσκηση του λειτουργήματος τους ή μεταξύ δικηγόρων και των εντολέων τους
  - (ε) Η διαχείριση των οικονομικών και της περιουσίας του Συλλόγου και η σχετική ετήσια λογοδοσία,
  - (στ) Η εκπροσώπηση του Συλλόγου για την κατάρτιση οποιωνδήποτε συμβάσεων με τις οποίες ο Σύλλογος αναλαμβάνει υποχρεώσεις και αποκτά δικαιώματα,
  - (ζ) Ο προσδιορισμός του ποσού της ετήσιας εισφοράς καθώς και κάθε άλλης εισφοράς των δικηγόρων.
  - (η) Η ανάθεση σε δικηγόρο της παροχής δωρεάν δικηγορικών υπηρεσιών σε θέματα που ανάγονται στην εφαρμογή και προώθηση των σκοπών των Δικηγορικών Συλλόγων καθώς και σε όσους στερούνται οικονομικής δυνατότητας να υπερασπιστούν τον εαυτό τους ενώπιον δικαστηρίων ή οποιασδήποτε Αρχής .
2. Οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι διαχειριστικές και οικονομικές, υπόκεινται στον έλεγχο νομιμότητας και σκοπιμότητας της Γενικής Συνέλευσης.
  3. Το διοικητικό συμβούλιο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του μπορεί να αναθέτει σε ένα ή περισσότερα μέλη του τη μελέτη ζητημάτων, την εκπροσώπησή του, την διαπραγμάτευση, κατάρτιση και υπογραφή συμβάσεων.
  4. Το διοικητικό συμβούλιο χωρίς να στερείται των αρμοδιοτήτων του μπορεί να συγκροτεί τριμελή επιτροπή από δικηγόρους με θητεία άνω των 15 ετών αρμόδια για την επίλυση των διενέξεων που ανακύπτουν μεταξύ των μελών του Δικηγορικού Συλλόγου κατά την άσκηση του λειτουργήματός τους. Η επιτροπή αυτή μπορεί να έχει διάρκεια ίση ή και μικρότερη με εκείνη της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου.
  5. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να διορίζει, ως αμειβόμενους υπαλλήλους του Συλλόγου, μέλη του ή μη, καθώς επίσης και τον Διευθυντή. Δεν είναι ασυμβίβαστος προς το δικηγορικό λειτουργήμα ο διορισμός δικηγόρου ως υπαλλήλου ή Διευθυντή στο Δικηγορικό Σύλλογο, στον οποίο είναι διορισμένος ο δικηγόρος καθώς και του Διευθυντή. Τα καθήκοντα του Διευθυντή, των υπαλλήλων καθορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.
  6. Για τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου τηρείται βιβλίο, όπου καταγράφονται περιληπτικά πρακτικά των συζητήσεων, θεωρημένα, εγκεκριμένα και υπογεγραμμένα από τον Πρόεδρο και τον Γενικό Γραμματέα. Στο βιβλίο αυτό καταχωρούνται κυρίως οι αποφάσεις ή και οι συζητήσεις και σε περίπτωση που το ζητήσει κάποιο μέλος καταχωρούνται περιληπτικά οι γνώμες και προτάσεις της μειοψηφίας. Τα πρακτικά συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου επιτρέπεται να τηρούνται και ηλεκτρονικά.

Άρθρο 96 Κανονισμός οργάνωσης και λειτουργίας των δικηγορικών συλλόγων.

1. Το διοικητικό συμβούλιο κάθε Συλλόγου μπορεί να καταρτίζει γενικό κανονισμό λειτουργίας αυτού, με τον οποίο ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, ο οργανισμός του Συλλόγου, ο τρόπος διεξαγωγής των εργασιών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς

και η οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών του. Μέρη του αντικειμένου του κανονισμού αυτού μπορούν να προβλεφθούν και να ρυθμιστούν με ξεχωριστούς κανονισμούς.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να προβαίνει στην πλήρωση των οργανικών θέσεων του Συλλόγου καθώς και να αναθέτει σε μέλη του την ευθύνη λειτουργίας των υπηρεσιών του Συλλόγου.
3. Τα Διοικητικά Συμβούλια κατά τον προσδιορισμό των ετήσιων εισφορών των δικηγόρων λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη εμπλουτισμού των σχετικών βιβλιοθηκών με το σύνολο των νομικών περιοδικών, συγγραμμάτων και βιβλίων που εκδίδονται στην Ελλάδα, καθώς και των πιο βασικών νομικών περιοδικών Ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Επίσης, λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη αντιμετώπισης των δαπανών για την έκδοση και κυκλοφορία του νομικού περιοδικού κάθε Συλλόγου και ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης νομοθεσίας και νομολογίας γενικού ή περιφερειακού ή ειδικού περιεχομένου. Για την έγκυρη λήψη απόφασης για το αμέσως προηγούμενο εδάφιο απαιτείται πλειοψηφία των 2/3 των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.
4. Οι δικηγόροι που συγγράφουν βιβλία και ανάτυπα ή συμμετέχουν στην συγγραφή ή έκδοση συλλογικών έργων οφείλουν να αποστέλλουν δωρεάν δύο τουλάχιστον αντίτυπα στους οικείους Δικηγορικούς Συλλόγους για τον εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών.

Άρθρο 97 Αριθμός μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και θητεία.

1. Το διοικητικό συμβούλιο κάθε συλλόγου αποτελείται από τον πρόεδρο και:
  - (α) δύο (2) μέλη, όταν ο σύλλογος έχει λιγότερα από είκοσι πέντε (25) μέλη
  - (β) τέσσερα (4) μέλη, όταν έχει από είκοσι πέντε (25) μέχρι εκατό (100) μέλη,
  - (γ) οκτώ (8) μέλη, όταν έχει από εκατόν ένα (101) μέχρι τριακόσια (300) μέλη,
  - (δ) δέκα (10) μέλη, όταν έχει από τριακόσια ένα (301) μέλη μέχρι πεντακόσια (500),
  - (ε) δέκα τέσσερα (14) μέλη, όταν έχει πεντακόσια ένα (501) μέλη μέχρι χίλια (1000),
  - (στ) δέκα οκτώ (18) μέλη, όταν έχει από χίλια ένα (1001) μέλη μέχρι τέσσερες χιλιάδες (4000) και
  - (ζ) είκοσι τέσσερα (24) όταν έχει από τέσσερες χιλιάδες ένα (4001) και πάνω μέλη.
2. Όταν ο Σύλλογος εδρεύει σε πόλη που είναι και έδρα εφετείου, τότε το διοικητικό συμβούλιό του αποτελείται από τον Πρόεδρό του και τουλάχιστον τέσσερα (4) μέλη.
3. Ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου καθορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των μελών που έχουν εγγραφεί στο Σύλλογο μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου του έτους των αρχαιρεσιών.
4. Η θητεία του Προέδρου και των μελών του διοικητικού συμβουλίου είναι τετραετής.
5. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να υπηρετήσει δύο συνεχόμενες θητείες. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να υπηρετήσουν τρεις συνεχόμενες θητείες..

Τμήμα Β – Γενική Συνέλευση

Άρθρο 98 Σύγκληση Γενικής Συνέλευσης

1. Η Γενική Συνέλευση των μελών του Δικηγορικού Συλλόγου συγκαλείται σε τακτική μεν συνεδρίαση μία φορά τον χρόνο σε έκτακτη δε: α) όταν κρίνει αυτό αναγκαίο το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου ή β) το ζητήσουν γραπτώς το 1/10 των μελών

του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών που είναι ταμειακώς τακτοποιημένα ή το 1/5 των μελών των λοιπών Δικηγορικών Συλλόγων που είναι ταμειακώς τακτοποιημένα.

2. Στη δεύτερη περίπτωση με την ίδια γραπτή αίτηση πρέπει να ορίζονται απαραίτητως τα θέματα, για τα οποία ζητείται η σύγκληση της έκτακτης γενικής συνέλευσης καθώς και εισηγητής και αναπληρωτής του. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου είναι υποχρεωμένο σε προθεσμία ενός μήνα από την υποβολή της σχετικής αίτησης να συγκαλέσει τη συνέλευση για συζήτηση των θεμάτων που προτάθηκαν και των θεμάτων, που ενδεχομένως το ίδιο θα προτείνει.
3. Τα μέλη του Συλλόγου καλούνται να συμμετάσχουν στη γενική συνέλευση με γενική πρόσκληση, που δημοσιεύεται σε 2 τουλάχιστον τοπικές εφημερίδες, προκειμένου περί των Δικηγορικών Συλλόγων Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, ενώ για τους λοιπούς Δικηγορικούς Συλλόγους η πρόσκληση τοιχοκολλάται στα Γραφεία του Συλλόγου καθώς και σε προβεβλημένες θέσεις των δικαστηρίων πέντε (5) ημέρες πριν από τη σύγκληση. Σε περίπτωση που δεν εκδίδονται τοπικές εφημερίδες παραλείπεται η δημοσίευση και σύγκληση είναι έγκυρη, εφόσον η πρόσκληση γνωστοποιηθεί κατά τους άλλους τρόπους.
Στην πρόσκληση, η οποία υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα του Συλλόγου, πρέπει να αναγράφονται ο χρόνος, ο τόπος και τα θέματα της ημερησίας διάταξης, καθώς και αν πρόκειται για πρώτη ή επαναληπτική συνέλευση.
4. Τουλάχιστον 24 ώρες πριν από τη σύγκληση της συνέλευσης, ο Πρόεδρος του Συλλόγου καλεί το διοικητικό συμβούλιο σε συνεδρίαση, προκειμένου να συζητηθούν τα θέματα της ημερησίας διάταξης και να διαμορφωθεί η εισήγηση του συμβουλίου προς την συνέλευση.
5. Τα θέματα της ημερησίας διάταξης της συνέλευσης ορίζονται:

- (α) Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου.
- (β) Με την αίτηση των μελών, αν αυτά ζητήσουν τη σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης.

Άρθρο 99   Απαρτία Γενικής Συνέλευσης.

1. Οι δικηγόροι, που προσέρχονται στο χώρο της συνέλευσης υπογράφουν σε ειδικούς καταλόγους, οι οποίοι τηρούνται από υπαλλήλους του Συλλόγου για τη διαπίστωση της απαρτίας.
Σε κάθε δικηγόρο, που εγγράφεται στους καταλόγους, παραδίδεται ένα λευκό χαρτί με τη σφραγίδα του Συλλόγου, στο οποίο αναγράφεται ο αριθμός του μητρώου του ως μέλος.
2. Για την ύπαρξη απαρτίας απαιτείται η παρουσία, προκειμένου για τον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών 2.000 μελών, για τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης 1.400 μελών και για τους λοιπούς Συλλόγους τουλάχιστον το 1/4 των εγγεγραμμένων στο μητρώο μελών εκάστου Συλλόγου. Η διαπίστωση της ύπαρξης ή μη απαρτίας γίνεται από τον Πρόεδρο, όταν συμπληρωθεί μισή ώρα από εκείνη που είχε οριστεί για την έναρξη της συνέλευσης.
3. Εάν δεν διαπιστωθεί η ύπαρξη απαρτίας, καλείται νέα επαναληπτική συνέλευση εντός οκτώ (8) ημερών. Η σύγκληση της επαναληπτικής συνέλευσης γίνεται όπως και στην πρώτη, αλλά με σύντμηση των προθεσμιών δημοσίευσης στο ήμισυ. Σε κάθε περίπτωση, στην πρόσκληση για τη νέα γενική συνέλευση πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία της πρώτης πρόσκλησης, με την προσθήκη ότι πρόκειται για επαναληπτική.
4. Για την ύπαρξη απαρτίας στην επαναληπτική συνέλευση αρκεί η παρουσία του ημίσεος των μελών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Εάν

διαπιστωθεί ή μη ύπαρξη και πάλι της απαιτούμενης απαρτίας, δεν συγκαλείται τρίτη κατά σειρά συνέλευση, αλλά ματαιώνεται. Για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης της συνέλευσης αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο.

5. Η έλλειψη απαρτίας διαπιστώνεται από τον Πρόεδρο είτε αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν υποδείξεως οποιουδήποτε μέλους του Συμβουλίου και ελέγχεται ανά πάσα στιγμή. Ένσταση έλλειψης απαρτίας, μπορεί να προβληθεί μόνο όταν πρόκειται να ληφθεί απόφαση και εφόσον υποβληθεί από το 1/10 τουλάχιστον των μελών, τα οποία κάθε φορά απαιτούνται για το σχηματισμό της απαρτίας.
6. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να καλέσει να παρασταθούν στη συνέλευση και άλλα πρόσωπα, τα οποία κάθονται σε διακριτή θέση στο χώρο διεξαγωγής αυτής. Τα πρόσωπα αυτά έχουν δικαίωμα χαιρετισμού, εφ' όσον αυτό επιτρέψει ο Πρόεδρος της Συνέλευσης.

Άρθρο 100 Διεξαγωγή Γενικής Συνέλευσης.

1. Ο Πρόεδρος κηρύσσει την έναρξη και τη λήξη της συνέλευσης, τηρεί την τάξη, δίνει το λόγο σε όσα μέλη επιθυμούν να ομιλήσουν, συνιστά στους ομιλητές να αναφέρονται στα θέματα της ημερήσιας διάταξης και να διατηρούν το ήρεμο κλίμα της συνέλευσης. Ο Πρόεδρος αναπληρώνεται από τους κατά νόμο αναπληρωτές του.

Εάν ο Πρόεδρος συμμετέχει στη συζήτηση με εισήγησή του για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης ή με απαντήσεις του σε ερωτήματα των μελών, αναπληρώνεται στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του από τον α' αντιπρόεδρο, αν δε κωλύεται αυτός από τον β' αντιπρόεδρο και αν κωλύεται και αυτός από το αρχαιότερο ως προς το χρόνο άσκησης δικηγορίας μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που παρίσταται.

Ο Πρόεδρος της συνέλευσης βοηθείται στο έργο του από το Προεδρείο του Συλλόγου, ή από άλλα μέλη του Συμβουλίου.

2. Ο κατάλογος των ομιλητών συντάσσεται με ευθύνη και επιμέλεια του Προέδρου της συνέλευσης. Το μέλος, που επιθυμεί να συμμετάσχει στη συζήτηση, αναγράφει το όνομά του σε χαρτί και το παραδίδει σε εντεταλμένο υπάλληλο του Συλλόγου, και αυτός στον Πρόεδρο της συνέλευσης, ο οποίος το τοποθετεί σε κληρωτίδα. Έτσι, ο κατάλογος των ομιλητών της συνέλευσης καταρτίζεται ανάλογα με τη σειρά που ανασύρονται τα ονόματά τους από τη κληρωτίδα. Θέματα, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη, δεν επιτρέπεται να συζητηθούν στη συνέλευση.

3. Ο Πρόεδρος του Συλλόγου εισηγείται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, ενημερώνει τα μέλη και διατυπώνει προτάσεις.

4. Κάθε μέλος του Συλλόγου δικαιούται να ομιλεί για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, δευτερολογία δε αυτού κατ' εξαίρεση επιτρέπεται με απόφαση του Προέδρου.

Ο Πρόεδρος της συνέλευσης ενημερώνει τον ομιλητή για το πέρας του χρόνου της ομιλίας του και τον καλεί να ολοκληρώσει τις σκέψεις του, αν δε αυτός επιμένει να ομιλεί, ο Πρόεδρος του αφαιρεί το λόγο. Η διάρκεια των ομιλιών καθορίζεται με έκδοση κανονισμού λειτουργίας της Γενικής Συνέλευσης.

5. Τα μέλη της συνέλευσης δεν μπορούν να λάβουν το λόγο, αν δεν ζητήσουν την άδεια από τον Πρόεδρο της συνέλευσης.

Οι ομιλητές διατυπώνουν τις απόψεις τους από τη θέση τους είτε από το ειδικό βήμα. Στο χώρο του βήματος και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου δεν επιτρέπεται η παραμονή άλλων εκτός από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τους ομιλητές.

Οι διαλογικές συζητήσεις μεταξύ των μελών καθώς και διακοπές των ομιλητών δεν επιτρέπονται.

Οι ομιλητές μπορούν να αναφέρονται μόνο στα θέματα της ημερήσιας διάταξης, αν δε οι ομιλητές επιμένουν παρά τη σύσταση του Προέδρου, αυτός τους αφαιρεί το λόγο.

Τα μέλη του Συλλόγου είναι υποχρεωμένα να συμπεριφέρονται με κοσμιότητα στις συνελεύσεις.

6. Αν στη διάρκεια της συνέλευσης μέλη επιδείξουν ιδιαίτερος ανάρμοστη συμπεριφορά, είτε με φραστικές διατυπώσεις, είτε με άλλες πράξεις ή ενέργειές τους, καλούνται από τον Πρόεδρο της συνέλευσης να δώσουν τις αναγκαίες εξηγήσεις και να ανακαλέσουν. Εάν αρνηθούν, ανακαλούνται από τον Πρόεδρο στην τάξη.
7. Εάν κατά τη συζήτηση προκληθούν εντάσεις και επεισόδια, που παρεμποδίζουν την ήρεμη διεξαγωγή της συζήτησης αλλά βλάπτουν και το κύρος του δικηγорικού Συλλόγου, ο Πρόεδρος δικαιούται να διακόψει τη συνέλευση για λίγη ώρα, αν δε και μετά την διακοπή παραμένει έκρυθμη η κατάσταση, ο Πρόεδρος διακόπτει τη συνέλευση για άλλη ημέρα εντός τριών ημερών από τη διακοπή.

Στην περίπτωση αυτή ανακοινώνεται ο χρόνος και ο τόπος συνέχισης των εργασιών της συνέλευσης, η σειρά δε των ομιλητών δεν αλλάζει.

8. Ζήτημα επί προσωπικού θεωρείται η υβριστική ή ονειδιστική γενικά εκδήλωση εναντίον μέλους της συνέλευσης, που προσβάλλει την προσωπικότητα του ή η απόδοση σε ομιλητή όλως διαφορετικής γνώμης από εκείνη που εξέφρασε. Όποιος επικαλείται προσωπικό ζήτημα σε βάρος του, ζητεί από τον Πρόεδρο την άδεια να ομιλήσει. Ο Πρόεδρος έχει την ευχέρεια να μην δώσει το λόγο, αν κρίνει ότι δεν υπάρχει Προσωπικό ζήτημα.

Σε περίπτωση που το μέλος επιμένει, ο Πρόεδρος του δίνει το λόγο μόνο για να αναπτύξει σε ένα (1) λεπτό της ώρας σε τι συνίσταται το προσωπικό ζήτημα. Η ανάπτυξη του προσωπικού ζητήματος και η παροχή διευκρινίσεων ή εξηγήσεων από εκείνον που το προκάλεσε δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε (5) λεπτά της ώρας.

Εν συνεχεία, ο Πρόεδρος αποφαινεται εάν συντρέχει ή όχι περίπτωση προσωπικού ζητήματος. Σε περίπτωση που κρίνει ότι υπάρχει, καλεί εκείνον που το προκάλεσε να ανακαλέσει ή να ανασκευάσει.

9. Αν πριν από τη λήξη του προκαθορισμένου χρόνου της γενικής συνέλευσης δεν έχει εξαντληθεί ο κατάλογος των ομιλητών, ο Πρόεδρος δικαιούται είτε να μειώσει το χρόνο ομιλίας είτε ανάλογα με τις συνθήκες να επιλέξει την κλήρωση μεταξύ όσων απομένουν να ομιλήσουν.

Άρθρο 101 Ψηφοφορία στη Γενική Συνέλευση.

1. Όταν τελειώσει η συζήτηση στα θέματα της ημερήσιας διάταξης, ο Πρόεδρος θέτει σε ψηφοφορία, κατά σειρά τις προτάσεις που έχουν διατυπωθεί από τους ομιλητές μην αφήνοντας εκκρεμότητες. Στη διάρκεια της ψηφοφορίας δεν επιτρέπεται παρέμβαση, εκτός αν αφορά διαδικαστικό ζήτημα, το οποίο εξαντλείται σε χρόνο όχι μεγαλύτερο από πέντε (5) λεπτά.

Η ψηφοφορία είναι φανερή, γίνεται δε: α) Με ανάταση των μελών από τη θέση που κάθονται ή β) Με ονομαστική κλήση, αν :

- (α) το ζητήσουν τουλάχιστον το 1/3 των μελών της Γενικής Συνέλευσης, ή

- (β) το κρίνει αναγκαίο ο Πρόεδρος και ειδικότερα στην περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο υπάρξει αδυναμία να διαπιστωθεί με ακρίβεια το περιεχόμενο της ψήφου των μελών με κίνδυνο να αμφισβητηθεί το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας.
2. Ο Πρόεδρος της Συνέλευσης οφείλει να διοργανώνει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο την ψηφοφορία, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη και ομαλή διεξαγωγή της και να μην αμφισβητηθεί το αποτέλεσμά της.
- Σε περίπτωση διαφωνίας ως προς το αποτέλεσμα, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται για μια ακόμα φορά. Αν υπάρξει και πάλι διαφωνία ή έντονη αμφισβήτηση του αποτελέσματος με αίτηση του 1/20 των παρισταμένων, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται με ονομαστική κλήση.
- Τέλος με μυστική ψηφοφορία αποφασίζονται θέματα εμπιστοσύνης προς το Διοικητικό Συμβούλιο, έγκρισης λογοδοσίας, μομφής προς τα μέλη του Δ.Σ. και λήψης απόφασης περί αποχής.
- Η μυστική ψηφοφορία διεξάγεται με ψηφοδέλτια και μάλιστα ένα ψηφοδέλτιο για κάθε θέμα.
3. Η ψηφοφορία μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικά μέσα, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του οικείου Συλλόγου εφόσον εξασφαλίζεται σε απόλυτο βαθμό το κύρος της.

Άρθρο 102 Αποφάσεις

1. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του Συλλόγου λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας η πρόταση θεωρείται ότι απορρίφθηκε.
- Εάν για οποιοδήποτε λόγο δεν επαρκέσει ο χρόνος για τη λήψη απόφασης, η συζήτηση συνεχίζεται άλλη ημέρα, που ορίζεται από τον Πρόεδρο, μέσα σε τρεις (3) ημέρες από την επομένη εκείνης που διακόπηκε η συνέλευση.
- Τα Πρακτικά της Γενικής Συνέλευσης τηρούνται χωρίς ν' απαιτείται η επικύρωσή τους.
2. Η παράβαση από οποιονδήποτε των ως άνω διατάξεων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Κανονισμό Γενικών Συνελεύσεων, εφόσον υπάρχει, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, το οποίο τιμωρείται σύμφωνα με τον Κώδικα Δικηγόρων.

Τμήμα Γ – Αρχαιρεσίες.

Άρθρο 103 Εκλογικό Δικαίωμα

1. Εκλογικό δικαίωμα ασκούν οι δικηγόροι που έχουν εγγραφεί στο μητρώο του συλλόγου τους, μέχρι την 30 Σεπτεμβρίου του έτους διεξαγωγής των εκλογών. Σε περίπτωση ματαίωσης ή ακύρωσης των εκλογών ή κένωσης ή μη κάλυψης για οποιοδήποτε λόγο της θέσης του Προέδρου, ασκούν το δικαίωμα όσοι έχουν εγγραφεί στο μητρώο του οικείου Συλλόγου τουλάχιστον 10 ημέρες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών.
2. Δικηγόροι που τελούν σε προσωρινή παύση κατά το χρόνο διεξαγωγής των αρχαιρεσιών δεν έχουν δικαίωμα εκλογής.
3. Το διοικητικό συμβούλιο του συλλόγου καταρτίζει μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου του τελευταίου έτους της θητείας του κατάλογο των δικηγόρων που έχουν δικαίωμα να εκλέγουν. Ο κατάλογος αυτός αναρτάται ή εκτίθεται επί δέκα ημέρες στα γραφεία του Συλλόγου για να λάβει γνώση κάθε ενδιαφερόμενος. Αναρτάται επίσης και στην ιστοσελίδα του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Ο κατάλογος μπορεί να διορθωθεί με

απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ύστερα από έγγραφη αίτηση ενός εκλογέα μέσα σε προθεσμία 5 ημερών από την τελευταία ημέρα ανάρτησης του καταλόγου. Ο κατάλογος ισχύει για κάθε επαναληπτική εκλογή που τυχόν διεξαχθεί μέσα στους επόμενους 18 μήνες από την έναρξη της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου.

4. Η άσκηση ή μη του εκλογικού δικαιώματος θα αποτελεί στοιχείο συναξιολόγησης με τα άλλα στοιχεία του δικηγόρου από την αρμόδια Επιτροπή Εκκαθάρισης Μητρώου ως προς την εν τοις πράγμασι άσκηση της δικηγορίας.

Άρθρο 104 Εκλογιμότητα.

1. Δικαίωμα να εκλεγούν ως Πρόεδρος και μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν όλα τα μέλη του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου :
  - (α) που είναι ταμειακά εντάξει,
  - (β) δεν έχει ανασταλεί ή διακοπεί η άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματός τους και
2. Ειδικά για την εκλογή του Προέδρου απαιτείται να έχει συμπληρώσει δεκαετή τουλάχιστον συνολική δικηγορική υπηρεσία σε δικηγορικούς συλλόγους που εδρεύουν σε έδρα εφετείου και οκταετή δικηγορική υπηρεσία στους λοιπούς δικηγορικούς συλλόγους.
3. Εάν σε δικηγορικό σύλλογο υπάρχει απροθυμία υποβολής υποψηφιοτήτων με αποτέλεσμα να ματαιωθούν οι αρχαιρεσίες δύο συνεχείς φορές, η διοίκηση του οικείου συλλόγου ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου της έδρας του οικείου εφετείου.

Άρθρο 105 Ποιοι αποκλείονται να εκλεγούν.

Δεν έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν υποψηφιότητα και να εκλεγούν ως Πρόεδροι ή μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου:

- α) οι βουλευτές και ευρωβουλευτές,
- β) αυτοί που τελούν σε αναστολή του δικηγορικού λειτουργήματος,
- γ) όσοι έχουν τιμωρηθεί πειθαρχικά με προσωρινή παύση μέχρι ένα μήνα, πριν παρέλθει μια τριετία από την τελεσιδικία της απόφασης. Αν η ποινή της παύσης είναι μεγαλύτερη τότε η απαγόρευση ισχύει μια πενταετία από την τελεσιδικία της απόφασης που επέβαλε την ποινή.

Άρθρο 106 Έναρξη και λήξη θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η θητεία του διοικητικού συμβουλίου αρχίζει την 1η Ιανουαρίου του επομένου από αυτό της διενέργειας των αρχαιρεσιών έτους, ανεξάρτητα από την υποβολή ή όχι ένστασης κατά του κύρους τους και λήγει στις 31 Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους.

Άρθρο 107 Ημερομηνία και τόπος διεξαγωγής εκλογών.

1. Οι εκλογές για την ανάδειξη του προέδρου και των μελών του διοικητικού συμβουλίου διεξάγονται την τελευταία Κυριακή ή και Δευτέρα στην περίπτωση του άρθρου 107 παράγραφος 2 του Νοεμβρίου του έτους των εκλογών στους χώρους του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, εκτός αν άλλως αποφασίσει το Διοικητικό Συμβούλιο αυτού.

2. Σε δικηγορικούς συλλόγους, που έχουν περισσότερα από δύο χιλιάδες μέλη, η ψηφοφορία παρατείνεται και την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Στην περίπτωση αυτή με ευθύνη του προέδρου του συλλόγου εξασφαλίζεται η φύλαξη των ψηφοδόχων και του λοιπού εκλογικού υλικού κατά τη διάρκεια της νύκτας.

Άρθρο 108 Χρόνος ψηφοφορίας.

1. Η ψηφοφορία διεξάγεται από τις 7 το πρωί μέχρι τις 7 το απόγευμα, εκτός αν βεβαιωθεί ότι ψήφισαν όλοι οι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο των εκλογέων, οπότε η ψηφοφορία περατώνεται με την άσκηση του δικαιώματος και του τελευταίου εκλογέα.
2. Η εφορευτική επιτροπή μπορεί με απόφασή της να παρατείνει την ψηφοφορία και μετά τις 7 το απόγευμα για δύο ακόμη ώρες κατ' ανώτατο όριο, αν διαπιστώσει προσέλευση εκλογέων που επιθυμούν να ψηφίσουν.

Άρθρο 109 Υποβολή υποψηφιοτήτων. Μεμονωμένοι και συνδυασμοί.

1. Για να ανακηρυχθεί δικηγόρος ως υποψήφιος πρόεδρος ή σύμβουλος πρέπει να μη συντρέχει περίπτωση από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 105 του παρόντος, να υποβληθεί και πρωτοκολληθεί σχετική αίτηση στον πρόεδρο του δικηγορικού συλλόγου μέχρι την 31η Οκτωβρίου του τελευταίου έτους της θητείας του διοικητικού συμβουλίου.
2. Σε όσους δικηγορικούς συλλόγους την 30^η Σεπτεμβρίου του έτους των εκλογών τα μέλη τους υπερβαίνουν τα 1000, ο πρόεδρος υποβάλλει υποψηφιότητα ως επικεφαλής συνδυασμού, στον οποίο ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστον στο ένα δεύτερο του αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου και σε περίπτωση κλάσματος, αφαιρείται το κλάσμα. Υποψήφιος σύμβουλος μπορεί να μετέχει μόνο σε ένα συνδυασμό. Δεν επιτρέπεται μεμονωμένη υποβολή υποψηφιοτήτων για τη θέση προέδρου. Η συμμετοχή γίνεται με έγγραφη δήλωση και υπογράφεται από τον υποψήφιο πρόεδρο και τους υποψηφίους συμβούλους αυτού κατ' αλφαβητική σειρά. Η δήλωση κατατίθεται στο δικηγορικό σύλλογο σύμφωνα με τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 110 Ενιαίο ψηφοδέλτιο υποψηφίων

Σε όσους δικηγορικούς συλλόγους την 30^η Σεπτεμβρίου του έτους των εκλογών τα μέλη τους δεν υπερβαίνουν τα 1000, καταρτίζεται ενιαίο ψηφοδέλτιο συμβούλων. Το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει αν θα καταρτιστεί κοινό ψηφοδέλτιο υποψηφίων προέδρων ή ψηφοδέλτιο χωριστό για κάθε υποψήφιο πρόεδρο.

Άρθρο 111 Προϋποθέσεις έγκυρης δήλωσης υποψηφίων.

Η αίτηση των υποψηφίων καθώς και η δήλωση της κατάρτισης του συνδυασμού είναι απαραίδεκτες, αν δεν συνοδεύονται με απόδειξη του συλλόγου για την καταβολή από το συνδυασμό ή σε περίπτωση ενιαίου ψηφοδελτίου, από τους υποψηφίους προέδρους και συμβούλους, ποσού, το οποίο καθορίζει πριν από κάθε εκλογή το διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου για την κάλυψη των εξόδων της εκλογής.

Άρθρο 112 Ανακήρυξη υποψηφίων και συνδυασμών.

1. Ο Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου μέχρι και το τέλος Οκτωβρίου του έτους διεξαγωγής των εκλογών ανακηρύσσει με έγγραφη ανακοίνωση του που τοιχοκολλάται στα γραφεία του συλλόγου τους υποψηφίους προέδρους και συμβούλους. Με την ίδια ανακοίνωση αιτιολογείται η τυχόν μη ανακήρυξη υποψηφίου ή συνδυασμού.
2. Σε περίπτωση που ένας συνδυασμός δεν ανακηρυχθεί γιατί δεν συγκεντρώνονται τα προσόντα στο πρόσωπο ενός ή περισσότερων υποψηφίων συμβούλων που τον αποτελούν, δύναται σε προθεσμία τριών (3) ημερών από την πιο πάνω πράξη του Προέδρου να υποβληθεί νέα πλήρης δήλωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Στην περίπτωση αυτή ο πρόεδρος του Συλλόγου είναι υποχρεωμένος σε τρεις (3) ημέρες από την κατάθεση της νέας δήλωσης να εκδώσει σχετική νεώτερη πράξη για την ανακήρυξη ή μη του συνδυασμού.

Άρθρο 113 Κατάλογος υποψηφίων και δημοσιεύσεις.

1. Στην περίπτωση του άρθρου 109 με δαπάνες και μέριμνα του Συλλόγου εκτυπώνεται κατάλογος των συνδυασμών με αλφαβητική σειρά των ονομάτων τους. Στην περίπτωση του άρθρου 110, με δαπάνες και μέριμνα του Συλλόγου, εκτυπώνεται κατάλογος που περιλαμβάνει με αλφαβητική σειρά τα ονόματα των υποψηφίων προέδρων και συμβούλων. Οι κατάλογοι αυτοί εκτίθενται στα γραφεία, άλλως στην ιστοσελίδα του Συλλόγου και στο κατάστημα του Πρωτοδικείου οκτώ ημέρες τουλάχιστον πριν από την ημέρα της εκλογής.
2. Ο Πρόεδρος του Συλλόγου με ανακοίνωση του που δημοσιεύεται σε δύο (2) τουλάχιστον τοπικές εφημερίδες ή στην ιστοσελίδα, στα γραφεία του Συλλόγου και στα δικαστήρια, ανακοινώνει στα μέλη την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής των αρχαιρεσιών.
3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου κάθε Συλλόγου που εκδίδεται το τρίτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου του έτους των εκλογών, καθορίζονται οι διαστάσεις, το χρώμα και τα λοιπά στοιχεία των ψηφοδελτίων και των φακέλων. Στους συλλόγους που ισχύει το σύστημα των συνδυασμών, οι φάκελοι για τα ψηφοδέλτια των υποψηφίων Προέδρων πρέπει να διακρίνονται από τους φακέλους για τα ψηφοδέλτια των υποψηφίων συμβούλων.

Άρθρο 114 Εφορευτική Επιτροπή των εκλογών. Ψηφοφορία.

1. Ο Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του Συλλόγου, εφόσον δεν είναι ο ίδιος υποψήφιος πρόεδρος, αλλιώς το διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου διορίζει ως ψηφοδέκτες για κάθε ψηφοδόχο δύο από τα μέλη του Συλλόγου που έχουν δικαίωμα ψήφου με ισάριθμα αναπληρωματικά τα οποία πρέπει να παρίστανται σε όλη τη διάρκεια της εκλογής. Απαγορεύεται η παραμονή στην αίθουσα της ψηφοφορίας και κατά τη διενέργεια της, άλλου προσώπου πλην του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου των συμβούλων, των ψηφολεκτών ή των αναπληρωτών τους και κάθε υποψήφιου ή αντιπροσώπου του ή αντιπροσώπου του συνδυασμού. Οι συνδυασμοί δικαιούνται να διορίσουν δύο αντιπροσώπους με τους αναπληρωτές τους και όπου δεν ισχύει το σύστημα των συνδυασμών, οι υποψήφιοι δικαιούνται να διορίσουν έναν αντιπρόσωπο με έναν αναπληρωτή. Οι αντιπρόσωποι και οι αναπληρωτές τους διορίζονται μεταξύ των μελών του Συλλόγου που έχουν δικαίωμα ψήφου. Ο διορισμός του αντιπροσώπου γίνεται με έγγραφη δήλωση του επικεφαλής του συνδυασμού ή του υποψηφίου συμβούλου, που υποβάλλεται στον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του Συλλόγου δύο ημέρες πριν από την εκλογή.
2. Απαγορεύεται κάθε προεκλογική δραστηριότητα κατά την ημέρα της εκλογής, ομοίως δε και η άσκηση κάθε μορφής πίεσης κατά την ώρα της ψηφοφορίας σε βάρος των

ψηφοφόρων υπέρ ορισμένων υποψηφίων. Η παράβαση της διάταξης αυτής συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα.

3. Η εκλογή διενεργείται ενώπιον εφορευτικής επιτροπής που αποτελείται από τον Πρόεδρο του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου ή το νόμιμο αναπληρωτή του, εφόσον δεν είναι υποψήφιος, και από τους ορισμένους ψηφολέκτες ή σε περίπτωση κωλύματος από τους νόμιμους αναπληρωτές τους και αποφασίζει κατά πλειοψηφία για κάθε ζήτημα που ανακύπτει κατά την εκλογή. Σε περίπτωση που ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του συλλόγου είναι υποψήφιος, Πρόεδρος της Εφορευτικής Επιτροπής ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου μέλος του συλλόγου με 15ετή τουλάχιστον υπηρεσία. Η εφορευτική επιτροπή τηρεί το πρωτόκολλο ψηφοφορίας στο οποίο αναγράφονται τα ονοματεπώνυμα των ψηφοφόρων και ο αριθμός του μητρώου τους και μετά το τέλος της ψηφοφορίας συντάσσει το πρακτικό διαλογής των ψήφων, εξάγει τα αποτελέσματα της εκλογής και ανακηρύσσει τους επιτυχόντες. Εάν κατά τη διαλογή απουσιάζουν ορισμένοι ψηφολέκτες και οι αναπληρωτές τους, ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του Συλλόγου μπορεί με πράξη του να διορίσει και κατά την ίδια ημέρα της εκλογής δικηγόρους που έχουν δικαίωμα ψήφου ως μέλη της εφορευτικής επιτροπής σε αντικατάσταση των απόντων δικηγόρων.
4. Σε Δικηγορικούς Συλλόγους, στους οποίους υπάρχουν περισσότεροι από χίλιοι εγγεγραμμένοι στο μητρώο δικηγόροι η εκλογή μπορεί να ενεργείται κατά τμήματα ύστερα από απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Συλλόγου κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο. Ο πρόεδρος του Συλλόγου μαζί με τους προέδρους των εφορευτικών επιτροπών αποτελούν την Κεντρική Εφορευτική Επιτροπή, η οποία εκδίδει τα τελικά αποτελέσματα και ανακηρύσσει τους επιτυχόντες.

Άρθρο 115 Η διενέργεια της ψηφοφορίας και οι σταυροί προτιμήσεως.

1. Την ημέρα της ψηφοφορίας ο εκλογέας προσέρχεται στο εκλογικό Τμήμα και μετά τη διαπίστωση των στοιχείων της ταυτότητάς του, παραλαμβάνει από την εφορευτική επιτροπή φακέλους σφραγισμένους με τη σφραγίδα του Συλλόγου και σειρά ψηφοδελτίων των υποψηφίων Προέδρων και συμβούλων, στην περίπτωση διεξαγωγής των αρχαιρεσιών σύμφωνα με το άρθρο 109 ή κατάρτισης χωριστού ψηφοδέλιου για κάθε υποψήφιο πρόεδρο και αποσύρεται σε ιδιαίτερο χώρο, ώστε να εξασφαλίζεται το απόρρητο της ψηφοφορίας. Ο εκλογέας ψηφίζει τους υποψηφίους προέδρους και συμβούλους της προτίμησής του με σταυρό που σημειώνει παράπλευρα από το ονοματεπώνυμο τους, εκτός σαν υπάρχει ξεχωριστό ψηφοδέλτιο για κάθε υποψήφιο πρόεδρο, οπότε δεν απαιτείται σταυροδότησή του. Ο εκλογέας δικαιούται να ψηφίσει με σταυρό υποψηφίους του συνδυασμού της προτίμησής του μέχρι τον προβλεπόμενο αριθμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.
2. Τα ψηφοδέλτια εγκλείονται στους φακέλους που ρίπτονται ιδιόχειρα στις ψηφοδόχους από το μέλος που ψηφίζει.
3. Ψηφοδέλτια που δεν έχουν κανένα σταυρό προτίμησής για τους υποψηφίους είναι έγκυρα και υπολογίζονται υπέρ του συνδυασμού.

Άρθρο 116 Άκυρα ψηφοδέλτια.

Άκυρα είναι τα ψηφοδέλτια που δεν πληρούν τους όρους του άρθρου 113 παράγραφος 4 του παρόντος καθώς και τα ψηφοδέλτια που έχουν ενδείξεις που παραβιάζουν εμφανώς τη μυστικότητα της ψηφοφορίας.

Άρθρο 117 Απαρτία στη ψηφοφορία.

Στην περίπτωση του άρθρου 109 για να εκλεγεί Πρόεδρος από την πρώτη Κυριακή ή Δευτέρα στην περίπτωση του άρθρου 107 παράγραφος 2, πρέπει να λάβει το 50% συν ένα των εγκύρων ψηφοδελτίων. Άλλως, την επόμενη Κυριακή ή Δευτέρα στην περίπτωση του άρθρου 107 παράγραφος 2, συμμετέχουν οι δύο πρώτοι υποψήφιοι πρόεδροι που συγκέντρωσαν το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων, οπότε εκλέγεται ως πρόεδρος ο υποψήφιος που έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Οι σύμβουλοι εκλέγονται από την πρώτη Κυριακή ή και Δευτέρα στην περίπτωση του άρθρου 107 παράγραφος 2.

Στην περίπτωση του άρθρου 110, Πρόεδρος εκλέγεται εκείνος που μεταξύ των υποψηφίων προέδρων έλαβε τις περισσότερες ψήφους, σύμβουλοι δε εκλέγονται εκείνοι που έλαβαν τις περισσότερες κατά σειρά ψήφους μέχρι τη συμπλήρωση του προβλεπόμενου αριθμού μελών του διοικητικού συμβουλίου.

Άρθρο 118 Σύστημα αναλογικής και συνδυασμοί.

1. Στους δικηγορικούς συλλόγους, στους οποίους οι αρχαιρεσίες διεξάγονται με το σύστημα των συνδυασμών, η εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου γίνεται με το σύστημα της απλής αναλογικής. Οι θέσεις των συμβούλων κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών ανάλογα με την εκλογική τους δύναμη. Το σύνολο των εγκύρων ψηφοδελτίων διαιρείται με τον αριθμό των θέσεων του διοικητικού συμβουλίου. Το πηλίκο αυτής της διαίρεσης, και σε περίπτωση κλάσματος ο πλησιέστερος προς το κλάσμα ακέραιος αριθμός αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Αν το κλάσμα ισούται με το μισό της μονάδας, ως εκλογικό μέτρο θεωρείται ο μεγαλύτερος ακέραιος αριθμός. Κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες θέσεις στο διοικητικό συμβούλιο, όσες φορές χωρεί το εκλογικό μέτρο στον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε. Συνδυασμός, που περιλαμβάνει υποψηφίους λιγότερους από τις θέσεις που του ανήκουν, καταλαμβάνει τόσες μόνο θέσεις όσοι είναι και οι υποψήφιοι του. Οι θέσεις που μένουν αδιάθετες από την πρώτη κατανομή σύμφωνα με τα παραπάνω, κατανέμονται στη συνέχεια στους συνδυασμούς εκείνους που έχουν τα μεγαλύτερα κατά σειρά υπόλοιπα ψήφων και οι οποίοι έχουν εκλέξει σύμβουλο από την πρώτη κατανομή. Σε περίπτωση ίσου αριθμού ψήφων γίνεται κλήρωση.
2. Ο επικεφαλής του συνδυασμού εκλέγεται σύμβουλος, εάν ο ίδιος, ως υποψήφιος πρόεδρος, καταλάβει ποσοστό άνω του 6%.

Άρθρο 119 Κλήρωση σε περίπτωση ισοψηφίας.

Σε περίπτωση ισοψηφίας μεταξύ των υποψηφίων προέδρων ή υποψηφίων συμβούλων ενεργείται κλήρωση από την εφορευτική επιτροπή.

Άρθρο 120 Τα αποτελέσματα της εκλογής. Γνωστοποιήσεις.

Το αποτέλεσμα της εκλογής, σύμφωνα με το πρωτόκολλο διαλογής της εφορευτικής επιτροπής, κοινοποιείται από τον προεδρεύοντα προς τον πρόεδρο και τους συμβούλους που εκλέχθηκαν και γνωστοποιείται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο είναι υποχρεωμένο να μεριμνήσει για τη δημοσίευση των ονομάτων που εκλέχθηκαν στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης όταν παρέλθει η προθεσμία για την άσκηση ενστάσεων κατά του κύρους των εκλογών, ή, όταν απορριφθούν τυχόν ενστάσεις που έχουν υποβληθεί.

Άρθρο 121 Ενστάσεις κατά του κύρους των εκλογών.

1. Κάθε μέλος του Συλλόγου έχει το δικαίωμα να υποβάλει ένσταση κατά του κύρους των εκλογών, εφόσον όμως θα έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς το Σύλλογο μέχρι την ημέρα της υποβολής της ένστασής του.
2. Η ένσταση ασκείται σε προθεσμία δέκα ημερών από τη διενέργεια των εκλογών ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου, στην περιοχή του οποίου υπάγεται ο Δικηγορικός Σύλλογος. Η ένσταση ασκείται με κατάθεση δικογράφου στη γραμματεία του αρμόδιου εφετείου και εκδικάζεται την ημέρα που ορίζει ο πρόεδρος με πράξη του. Μεταξύ κατάθεσης της ένστασης και συζήτησής της πρέπει να μεσολαβούν δέκα (10) ημέρες. Αντίγραφο της ένστασης με την πράξη ορισμού δικασίμου και κλήση προς συζήτηση επιδίδεται με φροντίδα του ενισταμένου στον Πρόεδρο του Συλλόγου τουλάχιστο δέκα (10) ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Κατάθεση ενστάσεως χωρίς προσδιορισμό και κοινοποίηση με κλήση προς συζήτηση, αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα, η δε ένσταση απορρίπτεται.
3. Στη συζήτηση της ένστασης παρίσταται ο ενιστάμενος και εκ μέρους του Συλλόγου ο πρόεδρος ή αντιπρόεδρος ή μέλος του διοικητικού συμβουλίου που εκλέχθηκε και ορίζονται εγγράφως από τον πρόεδρο. Παράσταση με ή δια πληρεξουσίου δικηγόρου δεν αποκλείεται. Υπομνήματα κατατίθενται δύο (2) τουλάχιστο εργάσιμες ημέρες πριν από τη συζήτηση, χωρίς να είναι υποχρεωτικά.
4. Το διοικητικό Εφετείο δικάζει με βάση τα προσκομιζόμενα στοιχεία χωρίς να απαιτείται η έκδοση προδικαστικής απόφασης. Μάρτυρες μπορεί να εξετασθούν κατά τη συζήτηση της ένστασης.

Άρθρο 122 Μη Αποδοχή της εκλογής από τον πρόεδρο ή θάνατος ή παραίτηση του.

Μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών από την κοινοποίηση του άρθρου 117 του παρόντος, πρόεδρος που δεν αποδέχεται την εκλογή του πρέπει να δηλώσει έγγραφα τη μη αποδοχή τη εκλογής του στον πρόεδρο του οικείου Συλλόγου ή τον αναπληρωτή του. Στην περίπτωση αυτή όσο και στην περίπτωση που κενωθεί η θέση του προέδρου τα τρία (3) πρώτα έτη της θητείας του, διενεργούνται εκλογές με ανάλογη εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων. Σε περίπτωση που κενωθεί η θέση του προέδρου κατά το τελευταίο έτος της θητείας του τη θέση του αναλαμβάνει ο Αντιπρόεδρος ή, αν δεν υπάρχει αντιπρόεδρος, ο αρχαιότερος κατά τη δικηγορική του υπηρεσία σύμβουλος. Τη θέση του συμβούλου αυτού την καταλαμβάνει ο πρώτος αναπληρωματικός σύμβουλος.

Άρθρο 123 Μη αποδοχή της εκλογής του από σύμβουλο, θάνατος του ή παραίτησή του.

Αν σύμβουλος που εκλέχθηκε δεν αποδέχεται την εκλογή του ή σε περίπτωση που κενωθεί μια θέση συμβούλου από οποιαδήποτε αιτία τη θέση του καταλαμβάνει ο πρώτος αναπληρωματικός και σε περίπτωση που δεν υπάρχει, γίνεται κλήρωση μεταξύ εκείνων που έχουν τα μεγαλύτερα κατά σειρά υπόλοιπα ψήφων.

Άρθρο 124 Μη διενέργεια εκλογών ή ακύρωσης τους.

1. Αν δεν διεξαχθούν οι εκλογές για οποιονδήποτε λόγο ή ακυρωθούν ή κενωθεί η θέση του προέδρου, ο κατάλογος των εκλογέων του άρθρου 107 του παρόντος συντάσσεται σε προθεσμία δέκα πέντε (15) ημερών από τη ματαίωση των εκλογών ή την κύρωσή τους ή της κένωσης τη θέσης του προέδρου. Η προθεσμία για την υποβολή υποψηφιοτήτων ορίζεται εικοσαήμερη από τη συντέλεση των γεγονότων αυτών και τέλος οι αρχαιρεσίες ενεργούνται την πρώτη Κυριακή ή και Δευτέρα στην

περίπτωση του άρθρου 109 παράγραφος 2 ύστερα από δέκα πέντε μέρες από την ανακήρυξη των υποψηφίων. Οι διατάξεις των άρθρων 97 έως 140 εφαρμόζονται ανάλογα.

2. Η θητεία των μελών των διοικητικών συμβουλίων που εκλέγονται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο ανεξάρτητα από το χρόνο διενέργειας των εκλογών λήγει την ίδια ημέρα που θα έληγε η θητεία του συμβουλίου που θα εκλέγονταν κανονικά και σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις.

Άρθρο 125 Αποβολή της ιδιότητας του Προέδρου ή του συμβούλου. Έκπτωση από το αξίωμα.

1. Αποβάλλει την ιδιότητα του προέδρου αυτοδίκαια:
  - (α) εκείνος που για οποιοδήποτε λόγο αποβάλλει την ιδιότητα του δικηγόρου
  - (β) εκείνος που τιμωρήθηκε τελεσίδικα με πειθαρχική ποινή της προσωρινής παύσης
2. Στις περιπτώσεις της αυτοδίκαιης απώλειας της ιδιότητας του προέδρου ή του συμβούλου ειδοποιείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση από το διοικητικό συμβούλιο του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου το Υπουργείο Δικαιοσύνης, για να ενεργήσει όσα ορίζονται στο άρθρο 139 του παρόντος.
3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου δύναται να κηρυχθεί έκπτωτος από το αξίωμα του προέδρου ή του συμβούλου:
  - (α) εκείνος που αποδέχθηκε θέση ή αξίωμα που συνεπάγεται, σύμφωνα με το άρθρο 33 του παρόντος ολική αναστολή του λειτουργήματος του δικηγόρου και
  - (β) εκείνος που αδικαιολόγητα απουσιάζει από οκτώ (8) συνεχείς ή δεκαέξι (16) μη συνεχείς συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου.
4. Αν με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου ο πρόεδρος ή ο σύμβουλος που αποδέχθηκε θέση ή αξίωμα που συνεπάγεται ολική αναστολή του λειτουργήματος κριθεί ότι θα πρέπει να διατηρήσει τη θέση ή το αξίωμα τότε αυτός τελεί σε αναστολή της άσκησης του αξιώματος για όσο χρόνο διατελεί σε αναστολή του λειτουργήματος του δικηγόρου.

Άρθρο 126 Παραίτηση από το αξίωμα.

Ο Πρόεδρος ή ο σύμβουλος δικαιούνται να παραιτηθούν από το αξίωμα. Η παραίτηση υποβάλλεται έγγραφα στο διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου. Η απόφαση της αποδοχής της παραίτησης διαβιβάζεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Άρθρο 127 Η παροχή υπηρεσιών είναι άμισθη.

Οι υπηρεσίες του Προέδρου και των συμβούλων είναι άμισθες.

Άρθρο 128 Συγκρότηση σε σώμα των εκλεγέντων. Τα αξιώματα.

1. Ο πρόεδρος που εκλέχθηκε ή αν αυτός κωλύεται ή αμελεί, ο αρχαιότερος στη δικηγορική υπηρεσία εκλεγείς σύμβουλος καλεί σε οκτώ (8) ημέρες από την

κοινοποίηση των αποτελεσμάτων των εκλογών το συμβούλιο για να εκλέξει αντιπρόεδρο, γενικό γραμματέα και ταμία.

2. Αν υπάρξει απαρτία, το συμβούλιο εκλέγει με μυστική ψηφοφορία και απόλυτη πλειοψηφία: α) το γενικό γραμματέα, β) τον ταμία και γ) ένα ή δύο αντιπροέδρους. Αν το συμβούλιο αποτελείται από δέκα πέντε μέλη με τον Πρόεδρο ή και περισσότερα, εκλέγονται δύο αντιπρόεδροι, ενώ αν αποτελείται από ολιγότερα μέλη εκλέγεται ένας αντιπρόεδρος.
3. Ο αντιπρόεδρος, ο γενικός γραμματέας και ο ταμίας εκλέγονται για ολόκληρη την τετραετία.

Τμήμα Δ – Επιτροπές Μητρώου

Άρθρο 129 Σύσταση και οργάνωση επιτροπών.

1. Σε κάθε Δικηγορικό Σύλλογο συνιστώνται μία Επιτροπή Μητρώου σε πρώτο βαθμό και μία Επιτροπή Μητρώου σε δεύτερο βαθμό με έδρα τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο. Στους Δικηγορικούς Συλλόγους Αθηνών και Θεσσαλονίκης μπορούν να συσταθούν περισσότερες Επιτροπές Μητρώου σε κάθε βαθμό. Τα μέλη των επιτροπών εκλέγονται από τα Διοικητικά Συμβούλια των Δικηγορικών Συλλόγων ανά τριετία και το αργότερο μέχρι την 15^η Φεβρουαρίου, με τετραετή θητεία, αρχομένη από 1 Μαρτίου και λήγουσα την τελευταία ημέρα Φεβρουαρίου του τρίτου έτους.
2. Οι Επιτροπές Μητρώου αποτελούνται από επτά δικηγόρους που δεν είναι μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων με 10ετή τουλάχιστον θητεία και 15ετή, αν πρόκειται για τις Επιτροπές Μητρώου δεύτερου βαθμού, στις οποίες προεδρεύει ο αρχαιότερος κατά τον διορισμό. Χρέη Γραμματέα ασκεί ο νεώτερος δικηγόρος.

Άρθρο 130 Έργο Επιτροπών Μητρώου.

1. Οι Επιτροπές έχουν ως έργο τον έλεγχο των μητρώων και των δηλώσεων που υποβάλλονται ετησίως. Υποχρεούνται να αποφαινούνται για την ειλικρίνεια ή μη αυτών και να διατάσσουν τη διαγραφή από το μητρώο όσων υποβάλλουν ανειλικρινείς δηλώσεις ή όσων δεν τις υποβάλλουν εμπρόθεσμα.
2. Οι Επιτροπές βρίσκονται σε απαρτία και συνεδριάζουν, εφόσον παρίστανται πέντε τουλάχιστον μέλη και οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων.
3. Στις Επιτροπές διαβιβάζονται όλοι οι φάκελοι των εγγεγραμμένων στο μητρώο μαζί με τις υποβληθείσες δηλώσεις μέχρι τη 10^η Μαρτίου κάθε έτους και σε περίπτωση που η δήλωση κριθεί ειλικρινής, ενημερώνεται ο ατομικός φάκελος και σημειώνεται η χρονολογία λήψης της απόφασης και οι υπογραφές του Προέδρου και του Γραμματέα. Για την περίπτωση διαγραφής δικηγόρου λόγω εκπρόθεσμης υποβολής δήλωσης, η Επιτροπή οφείλει να καλέσει τον ενδιαφερόμενο με κλήση που υπογράφεται από τον Πρόεδρο και κοινοποιείται στον καλούμενο, 5 τουλάχιστον ημέρες πριν τη συνεδρίαση που έχει οριστεί. Η απόφαση για τη διαγραφή συντάσσεται εγγράφως, υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα και πρέπει να είναι αιτιολογημένη και ν' αναγράφεται η τυχόν γνώμη της τυχόν μειοψηφίας. Η απόφαση διαγραφής καταχωρίζεται σε ιδιαίτερο βιβλίο που τηρείται στο Σύλλογο και κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο με επιμέλεια του Συλλόγου, τα δε σχετικά αποδεικτικά τηρούνται στον φάκελο.
4. Κατά των αποφάσεων των πρωτοβαθμίων Επιτροπών επιτρέπεται έφεση εντός μηνός από την κοινοποίηση και ασκείται με κατάθεση στη Γραμματεία του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Η έφεση καταχωρίζεται σε ιδιαίτερο βιβλίο και διαβιβάζεται με τον σχετικό φάκελο στη δευτεροβάθμια Επιτροπή. Οι αποφάσεις των

δευτεροβάθμιων Επιτροπών συντάσσονται και αυτές εγγράφως και πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένες. Πριν την έκδοση της απόφασής της η δευτεροβάθμια Επιτροπή υποχρεούται να καλέσει τον εκκαλούντα ενώπιόν της στη συνεδρίαση που έχει οριστεί με κλήση που υπογράφεται από τον Πρόεδρο και επιδίδεται στον εκκαλούντα πέντε ημέρες πριν από τη συνεδρίαση.

5. Οι Επιτροπές, πρώτου και δεύτερου βαθμού, δικαιούνται να ερευνούν κάθε υπόθεση είτε συλλογικά, είτε να διορίζουν από τα μέλη τους εισηγητές. Οι Επιτροπές και οι διοριζόμενοι εισηγητές έχουν όλες τις κατά τα άρθρα εξουσίες του Πειθαρχικού Συμβουλίου. Οι ψηφοφορίες, αν ζητηθεί από κάποιο μέλος, διεξάγονται μυστικά και η απόφαση πρέπει να εκδίδεται εντός ευλόγου χρόνου. Η συμμετοχή στις Επιτροπές των διοριζομένων μελών είναι υποχρεωτική, η δε άρνηση συμμετοχής ή η αδικαιολόγητη απουσία σε τρεις κατά σειρά συνεδριάσεις αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα που τιμωρείται με προσωρινή παύση.
6. Η διαδικασία ενώπιον των Επιτροπών διεξάγεται ατελώς και οι σχετικές δαπάνες βαρύνουν τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο. Οι αποφάσεις και οι κλήσεις κοινοποιούνται με βάση τις διατάξεις της Ποινικής Δικονομίας που αφορούν τις επιδόσεις. Αιτήσεις εξαίρεσης μελών των Επιτροπών υποβάλλονται στο Διοικητικό Συμβούλιο του οικείου Συλλόγου, το οποίο δικαιούται να διατάξει την εξαίρεση και να ορίσει αντικαταστάτη του εξαιρεθέντος. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο, για να αποφαινεται για κάθε αίτηση διορισθέντος μέλους των Επιτροπών που προβάλλει αδυναμία συμμετοχής και να ορίζει άλλον σε αντικατάστασή του. Επίσης το Διοικητικό Συμβούλιο δικαιούται να αντικαθιστά το μέλος των Επιτροπών που απουσιάζει αδικαιολόγητα σε τρεις συνεχείς συνεδριάσεις και μπορεί να διατάξει και την πειθαρχική του δίωξη.
7. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου κάθε δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή, καθώς και κάθε νομικό πρόσωπο υποχρεούνται να παρέχουν στους Δικηγορικούς Συλλόγους οποιαδήποτε πληροφορία ή βεβαίωση σχετική με την υπηρεσιακή κατάσταση των δικηγόρων ή ασκούμενων πτυχιούχων που υπηρετούν σε αυτούς.

Τμήμα Ε – Οργάνωση μόνιμων διαιτησιών.

Άρθρο 131 Μόνιμη διαιτησία σε όλους τους Δικηγορικούς Συλλόγους.

1. Στους δικηγορικούς συλλόγους της χώρας μπορούν, μετά τη γνωμοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου του κάθε συλλόγου, να οργανώνονται μόνιμες διαιτησίες με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Ομοίως, μετά τη γνωμοδότηση των Διοικητικών Συμβουλίων των οικείων Δικηγορικών Συλλόγων μπορεί να οργανωθεί στην έδρα του Εφετείου μόνιμη διαιτησία.
2. Στη διαιτησία κάθε δικηγορικού συλλόγου μπορούν να υπαχθούν όλες οι διαφορές ιδιωτικού δικαίου, οι οποίες μπορούν να υπαχθούν σε διαιτησία σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 132 Διαδικασία στις διαιτησίες των Δικηγορικών Συλλόγων.

Στις διαιτησίες αυτές εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 867 έως 900 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Άρθρο 133 Έκδοση Προεδρικών διαταγμάτων.

1. Με Προεδρικά Διατάγματα καθορίζονται οι λεπτομέρειες οργάνωσης της διαιτησίας σε κάθε Δικηγορικό Σύλλογο.
2. Με τα ίδια διατάγματα μπορεί να προβλέπεται και παρέκκλιση από τις διατάξεις του Κώδικα πολιτικής Δικονομίας με τις ακόλουθες προσαρμογές, όπως:
  - α) στις περιπτώσεις των άρθρων 878, 880 παρ. 2 και 884 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αποφαινεται αντί του μονομελούς πρωτοδικείου ο Πρόεδρος ή το διοικητικό συμβούλιο ή επιτροπή αποτελούμενη από συμβούλους του οικείου δικηγορικού συλλόγου.
  - β) υποχρέωση εκλογής των διαιτητών και του επιδιαιτητή από κατάλογο διαιτητών που συντάσσεται κατά ορισμένα χρονικά διαστήματα από τον οικείο δικηγορικό σύλλογο και περιλαμβάνει μόνο δικηγόρους μέλη του ίδιου συλλόγου.
  - γ) η διαιτητική διαδικασία, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 886 παρ. 2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, καθώς και ο τρόπος προσδιορισμού της δαπάνης της διαιτησίας και της αμοιβής των διαιτητών.
  - δ) το εφαρμοστέο από τον επιδιαιτητή και τους διαιτητές ουσιαστικό δίκαιο.
  - ε) τα στοιχεία που πρέπει να περιέχει η διαιτητική απόφαση, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 892 παρ. 2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Τμήμα ΣΤ - Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδας.

Άρθρο 134 Η Ολομέλεια ως συντονιστικό όργανο.

1. Συντονιστικό όργανο των δικηγορικών συλλόγων της χώρας αποτελεί η «Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος».
2. Η Ολομέλεια είναι το ανώτατο αντιπροσωπευτικό όργανο των δικηγόρων της χώρας.
3. Η ανεξαρτησία και η αυτοτέλεια των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας, όπως το άρθρο 92 του παρόντος ορίζει, δεν θίγονται από τη λειτουργία, τις προτάσεις και αποφάσεις της Ολομέλειας των Προέδρων. Οι αποφάσεις της Ολομέλειας συνιστούν κατευθυντήριες γραμμές στη λήψη αποφάσεων από τα όργανα των δικηγορικών συλλόγων της χώρας και αξιοποιούνται για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους και την πραγμάτωση των σκοπών τους.
4. Μέλη της Ολομέλειας αποτελούν οι Πρόεδροι των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας που συμμετέχουν σε αυτήν αυτοδικαίως με την εκλογή τους στο αξίωμα του Προέδρου του οικείου Συλλόγου ή αναπληρωματικοί που αυτοί ορίζουν.
5. Η Ολομέλεια εδρεύει στην Αθήνα, όπου διατηρεί γραφεία και διοικητικό – υποστηρικτικό προσωπικό. Όσον αφορά στο προσωπικό της Ολομέλειας εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 97 παρ. 5 του παρόντος Κώδικα.
6. Η Ολομέλεια διευθύνεται από τριμελές Προεδρείο, το οποίο αποτελείται από τους Προέδρους των Δικηγορικών Συλλόγων Αθήνας, Θεσσαλονίκης & Πειραιά. Πρόεδρος αυτής, είναι ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθήνας, ο οποίος και την εκπροσωπεί.
7. Οι πόροι της Ολομέλειας προκύπτουν από την καταβολή ετήσιας συνδρομής εκ μέρους των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας, που καθορίζεται κάθε φορά με απόφασή της.

8. Όσα θέματα δεν προβλέπονται στον παρόντα Κώδικα ρυθμίζονται με Κανονισμό που συντάσσεται από επταμελή επιτροπή της Ολομέλειας, ο οποίος εγκρίνεται από την Ολομέλεια με πλειοψηφία των μελών της.

Άρθρο 135 Έργο της Ολομέλειας.

1. Έργο της Ολομέλειας αποτελεί ο συντονισμός της δραστηριότητας των Δικηγορικών Συλλόγων και η εκπροσώπηση του δικηγορικού σώματος συνολικά. Στο έργο της Ολομέλειας εμπίπτουν ιδίως:
  - (α) Η μελέτη των προβλημάτων και η προώθηση λύσεων άσκησης της δικηγορίας.
  - (β) Η μέριμνα για ζητήματα που αφορούν την οργάνωση και λειτουργία του δικαστικού συστήματος.
  - (γ) Η μελέτη και επεξεργασία θεμάτων σχετικών με τη νομοθεσία και τη νομολογία.
  - (δ) Η εκπροσώπηση του δικηγορικού σώματος ενώπιον των αρχών, των διεθνών οργανισμών και των οργάνων των ευρωπαϊκών κοινοτήτων.
  - (ε) Η δημιουργία και λειτουργία από την ίδια ή σε συνεργασία με άλλους κρατικούς ή μη φορείς, τράπεζας νομικών πληροφοριών ή η αξιοποίηση μορφών μέσω της τεχνολογίας του δικαστικού συστήματος όσο και του δικηγορικού λειτουργήματος
  - (στ) Η συνεργασία και ο συντονισμός με τους επιστημονικούς Συλλόγους της χώρας, της αλλοδαπής και ιδίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
  - (ζ) Η οργάνωση συνεδρίων των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας.

- (η) Η παρέμβαση σε ζητήματα εθνικής ή κοινωνικής σημασίας.

2. Η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων αποτελεί νομικό αρωγό της Ελληνικής Πολιτείας.

Άρθρο 136 Συνεδριάσεις της Ολομέλειας

3. Οι συνεδριάσεις της Ολομέλειας γίνονται τουλάχιστον μία (1) φορά κάθε τέσσερις μήνες, με έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου ή δέκα (10) τουλάχιστον μελών της Ολομέλειας προς τον Πρόεδρο αυτής, ο οποίος οφείλει σε διάστημα ενός μήνα από την υποβολή της αίτησης, να τη συγκαλέσει. Στην πρόσκληση του Προέδρου, ή την αίτηση των μελών πρέπει να αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.
4. Αν ο Πρόεδρος δεν συγκαλέσει εντός μηνός την Ολομέλεια, η Ολομέλεια συγκαλείται αυτοδικαίως το επόμενο Σάββατο μετά την παρέλευση πέντε (5) εργασίμων ημερών από την πάροδο της πιο πάνω πενθήμερης προθεσμίας στα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και το Προεδρείο για τη συγκεκριμένη και μόνο συνεδρίαση, εκλέγεται από τη συγκεκριμένη Ολομέλεια, η οποία ολοκληρώνει τις εργασίες της σε μία συνεδρίαση.
5. Η Ολομέλεια βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τουλάχιστον τα 3/5 των μελών της, αποφασίζει δε με ονομαστική ψηφοφορία και απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.

Άρθρο 137 Οργάνωση Πανελληνίου Συνεδρίου Δικηγορικών Συλλόγων.

1. Η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος οργανώνει κάθε τετραετία τουλάχιστον πανελλήνιο συνέδριο, το οποίο σκοπό έχει τη λήψη αποφάσεων σε θέματα που αναφέρονται στη δικαιοσύνη, στη δικηγορία, στη νομοθεσία και νομολογία καθώς και σε θέματα γενικότερου εθνικού και κοινωνικού

ενδιαφέροντος. Σύεδροι είναι οι Πρόεδροι και τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των Δικηγορικών Συλλόγων, δικαίωμα όμως παρέμβασης έχουν και εκπρόσωποι παρατάξεων που συμμετείχαν στις τελευταίες αρχαιρεσίες των κατά τόπους δικηγορικών συλλόγων.

2. Με απόφαση της Ολομέλειας ορίζεται επταμελής επιτροπή, η οποία συντάσσει τον κανονισμό του συνεδρίου, που ορίζει το χρόνο και τόπο διοργάνωσης αυτού, την ημερήσια διάταξη, τους εισηγητές και τα μέλη των επιτροπών επεξεργασίας των θεμάτων αυτής, τον τρόπο παρέμβασης των εκπροσώπων παρατάξεων που συμμετείχαν στις τελευταίες αρχαιρεσίες των κατά τόπους δικηγορικών συλλόγων και γενικά ό,τι αφορά στη διεξαγωγή του συνεδρίου. Εισηγητές και μέλη των επιτροπών μπορούν να ορισθούν μη μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των Δικηγορικών Συλλόγων. Ο κανονισμός αυτός εγκρίνεται από την Ολομέλεια και η εφαρμογή του ανατίθεται στην πιο πάνω επταμελή επιτροπή.

Άρθρο 138 – Συντονιστική Επιτροπή.

1. Η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων συγκροτεί στην πρώτη συνεδρίασή της, συντονιστική επιτροπή, η οποία αποτελείται από τους Προέδρους των Δικηγορικών Συλλόγων Αθήνας, Θεσσαλονίκης & Πειραιά και από δέκα Προέδρους Δικηγορικών Συλλόγων της περιφέρειας, οι οποίοι εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία.
2. Η Συντονιστική Επιτροπή εδρεύει στην Αθήνα, εξυπηρετείται από το διοικητικό προσωπικό της Ολομέλειας και έχει Πρόεδρο τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Αθήνας, ο οποίος συγκαλεί και τις συνεδριάσεις αυτής, τουλάχιστον μία (1) φορά το μήνα. Οι Πρόεδροι των Δικηγορικών Συλλόγων Θεσσαλονίκης και Πειραιά αποτελούν τα άλλα δύο μέλη του Προεδρείου της.
3. Η Συντονιστική Επιτροπή συγκαλείται επίσης με αίτηση επτά τουλάχιστον μελών της. Αν ο Πρόεδρος δεν συγκαλέσει την Συντονιστική Επιτροπή εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από τη λήψη της αίτησης, συγκαλείται αυτοδικαίως το επόμενο Σάββατο μετά την παρέλευση πέντε (5) εργασίμων ημερών από την πάροδο της πιο πάνω δεύτερης πενθήμερης προθεσμίας στα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και το Προεδρείο, για τη συγκεκριμένη και μόνο συνεδρίαση, εκλέγεται από την συγκεκριμένη Συντονιστική Επιτροπή, η οποία ολοκληρώνει τις εργασίες της σε μία συνεδρίαση.
4. Η Συντονιστική Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίστανται στις συνεδριάσεις της τουλάχιστον επτά από τα μέλη της και αποφασίζει με πλειοψηφία των 3/5 των παρόντων μελών της.
5. Έργο της Συντονιστικής Επιτροπής είναι η αντιμετώπιση επειγόντων ζητημάτων και όσων αναθέτει σε αυτήν η Ολομέλεια.
6. Οι διατάξεις για τη λειτουργία της Ολομέλειας των Προέδρων και Διοικητικών Συμβουλίων των Δικηγορικών Συλλόγων ισχύουν αναλογικά και για τη Συντονιστική Επιτροπή.

Άρθρο 139 Δημοψηφίσματα

1. Για θέματα ιδιαίτερης και κρίσιμης σημασίας για το δικηγορικό λειτούργημα ή τη λειτουργία της δικαιοσύνης, με απόφαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων δύναται να προκηρυχθεί η διεξαγωγή πανελλαδικού δημοψηφίσματος δικηγόρων με μυστική ψηφοφορία.
2. Η Συντονιστική Επιτροπή της Ολομέλειας καλεί όλα τα μέλη των Δικηγορικών Συλλόγων να συμμετάσχουν στην ψηφοφορία με γενική πρόσκληση, που δημοσιεύεται σε δύο (2) τουλάχιστον εφημερίδες πανελλήνιας κυκλοφορίας και τοιχοκολλάται σε προβεβλημένα σημεία των δικαστηρίων, οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία ή αναρτάται στην ιστοσελίδα του Συλλόγου

Στην πρόσκληση πρέπει να αναγράφονται ο χρόνος και ο τόπος της ψηφοφορίας, καθώς και τα θέματα για τα οποία θα διεξαχθεί αυτή. Η Συντονιστική Επιτροπή (μαζί με τους Προέδρους των Δικηγορικών Συλλόγων, ως προς την οργάνωση των ζητημάτων τοπικού χαρακτήρα) έχει τη γενική ευθύνη για την ψηφοφορία.

3. Με απόφαση των 2/3 των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου κάθε Δικηγορικού Συλλόγου, δύναται να προκηρυχθεί με μυστική ψηφοφορία (για τοπικά θέματα) η διεξαγωγή δημοψηφίσματος δικηγόρων μελών του Συλλόγου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η

Πειθαρχικό Δίκαιο

Τμήμα Α - Γενικές Αρχές - Πειθαρχικά αδικήματα

Άρθρο 140 Γενικές Αρχές.

1. Η πειθαρχική δίκη είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από κάθε άλλη.
2. Οι πειθαρχικές ποινές επιβάλλονται από τα Πειθαρχικά Συμβούλια.
3. Η ποινική διαδικασία δεν αναστέλλει την πειθαρχική. Ο πειθαρχικός δικαστής δύναται να διατάξει την αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας, έως ότου περατωθεί η ποινική. Σε περίπτωση αθώωσης στη ποινική δίκη, δύναται να επαναληφθεί η πειθαρχική διαδικασία. Πάντως, οι διαπιστώσεις που εμπεριέχονται σε αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή αμετάκλητο βούλευμα, για την ύπαρξη ή μη ορισμένων γεγονότων, γίνονται δεκτές και στην πειθαρχική δίκη.
4. Κανένας δεν διώκεται για δεύτερη φορά για το ίδιο πειθαρχικό παράπτωμα, για το οποίο και επιβάλλεται μόνο μία πειθαρχική ποινή. Νέα πειθαρχική δίωξη για το ίδιο παράπτωμα είναι απαράδεκτη. Διαφορετική νομική υπαγωγή των ίδιων περιστατικών δεν καθιστά την πειθαρχική αγωγή νέα.
5. Περισσότερες πράξεις που αποτελούν εξακολούθηση του ίδιου παραπτώματος θεωρούνται ως ενιαίο σύνολο, η βαρύτητα του οποίου λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό και την επιμέτρηση της ποινής.
6. Η χάρη, η αποκατάσταση, καθώς και η με οποιοδήποτε άλλο τρόπο άρση του ποινικώς κολάσιμου της πράξης ή η ολική ή μερική άρση των συνεπειών της ποινικής καταδίκης δεν αίρουν το πειθαρχικώς κολάσιμο της πράξης.
7. Αν από την τέλεση του πειθαρχικού παραπτώματος έως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης ίσχυσαν περισσότεροι νόμοι, διατάξεις κωδίκων δεοντολογίας και εσωτερικοί κανονισμοί του οικείου δικηγορικού συλλόγου, αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των Γενικών Συνελεύσεων του Συλλόγου και αποφάσεις της Ολομέλειας των Προέδρων των δικηγορικών συλλόγων της Χώρας, εφαρμόζονται εκείνες οι διατάξεις που είναι ευμενέστερες, στη συγκεκριμένη περίπτωση, για το διωκόμενο.
8. Παραίτηση ή μετάθεση του δικηγόρου πριν από την έναρξη ή κατά την διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας για την επιβολή της ποινής της οριστικής παύσης ούτε την εμποδίζει ούτε την καταργεί.

Άρθρο 141 Πειθαρχικά παραπτώματα.

1. Το πειθαρχικό παράπτωμα συντελείται με υπαίτια και καταλογιστή ενέργεια ή παράλειψη του δικηγόρου, στο πλαίσιο του λειτουργήματός του ή και έξω από αυτό, εφόσον αυτή:
  - (α) αντίκειται προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το Σύνταγμα και τους νόμους που συνδέονται άρρηκτα με την άσκηση του λειτουργήματός του και την απονομή της Δικαιοσύνης.
  - (β) αντίκειται προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τις διατάξεις εσωτερικού και διεθνούς δικαίου που αφορούν την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,

- (γ) αντίκειται προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τις διατάξεις κωδίκων δεοντολογίας, εσωτερικών κανονισμών του οικείου δικηγορικού συλλόγου, αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των Γενικών Συνελεύσεων του Συλλόγου .
  - (δ) είναι ασυμβίβαστη προς την ιδιότητά του ως υπερασπιστή και εκπροσώπου των ηθικών και υλικών συμφερόντων του εντολέα του,
  - (ε) θίγει το κύρος του ή το κύρος του δικηγορικού λειτουργήματος.
2. Πειθαρχικά παραπτώματα του δικηγόρου αποτελούν:
- (α) πράξεις που μαρτυρούν έλλειψη αφοσίωσης προς την Πατρίδα και το Δημοκρατικό πολίτευμα της Χώρας.
  - (β) η χρησιμοποίηση της ιδιότητας του δικηγόρου για την επιδίωξη παράνομων ιδιοτελών σκοπών. Η απαίτηση για τη λήψη νόμιμης αμοιβής δεν συνιστά τέτοιο σκοπό.
  - (γ) η αναξιοπρεπής ή απρεπής συμπεριφορά τόσο κατά την άσκηση των καθηκόντων του, όσο και πέραν αυτών.
  - (δ) η παραβίαση του δικηγορικού απορρήτου.
3. Κάθε κακούργημα που τελείται από δικηγόρο είναι και αυτοτελές πειθαρχικό παράπτωμα. Επίσης, κάθε πλημμέλημα που η διάπραξή του και η σχετική καταδίκη είναι ασυμβίβαστες με το δικηγορικό λειτουργήμα είναι και αυτοτελές πειθαρχικό παράπτωμα.
4. Δεν αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα για το δικηγόρο η άρνησή του να εφαρμόσει διατάξεις που τίθενται κατά κατάλυση του Συντάγματος ή είναι αντίθετες σε αυτό.

Άρθρο 142 Παραγραφή.

1. Τα πειθαρχικά παραπτώματα παραγράφονται πέντε έτη μετά την τέλεσή τους.
2. Πειθαρχικό παράπτωμα, που αποτελεί συγχρόνως και ποινικό αδίκημα, δεν παραγράφεται προτού παρέλθει ο χρόνος που ορίζεται για την παραγραφή του τελευταίου. Όσο διαρκεί η ποινική διαδικασία και έως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης ή αμετάκλητου απαλλακτικού βουλεύματος, αναστέλλεται η παραγραφή του πειθαρχικού παραπτώματος.
3. Ο χρόνος της παραγραφής αναστέλλεται από την υποβολή της αναφοράς, ο χρόνος όμως της αναστολής αυτής δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία έτη. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του οικείου συλλόγου καθορίζεται το ύψος του παραβόλου που απαιτείται για την υποβολή της ως άνω αναφοράς.
4. Η παραγραφή πειθαρχικού παραπτώματος διακόπτεται με την τέλεση άλλου πειθαρχικού παραπτώματος που αποσκοπεί στη συγκάλυψη του πρώτου ή στη ματαίωση έγερσης πειθαρχικής δίωξης για αυτό.

Τμήμα Β - Πειθαρχικές Ποινές

Άρθρο 143 Πειθαρχικές ποινές.

1. Οι πειθαρχικές ποινές είναι:
  - (α) η σύσταση
  - (β) η επίπληξη

- (γ) το πρόστιμο από 500 μέχρι 5000 ευρώ. Το ανώτατο και το κατώτατο όριο των προστίμων μπορεί να τροποποιείται με απόφαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας.
- (δ) προσωρινή παύση από το δικηγορικό λειτούργημα έως έξι (6) μήνες και
- (ε) οριστική παύση από το δικηγορικό λειτούργημα.
2. Η ποινή της οριστικής παύσης επιβάλλεται μόνο σε ιδιαίτερα βαριές περιπτώσεις πειθαρχικών παραπτώματων, όταν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες διαπράχθηκαν και ο βαθμός υπαιτιότητας του διωκόμενου μαρτυρούν ότι αυτός δεν έχει συναίσθηση των βασικών υποχρεώσεων του ως δικηγόρου ή θίγουν σοβαρά το κύρος του δικηγορικού λειτουργήματος. Τέτοιες προϋποθέσεις συντρέχουν:
- α) αν ο εγκαλούμενος καταδικάστηκε αμετάκλητα για κακούργημα
- β) αν κηρύχθηκε ένοχος οποιουδήποτε πλημμελήματος, που η διάπραξή του και η σχετική καταδίκη εμποδίζει το διορισμό του ως δικηγόρου
- γ) αν έχει τιμωρηθεί ήδη με ποινή προσωρινής παύσης έξι (6) μηνών για άλλη, χρονικά προγενέστερη, πράξη.
3. Τα μέτρα της επίπληξης και του προστίμου μπορούν να επιβληθούν και συνδυαστικά.
4. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου [προσωρινά 6] δεν εφαρμόζεται κατά την επιβολή της ποινής της οριστικής παύσης.

Άρθρο 144 Συνέπειες Παύσης – Απαγόρευση εκπροσώπησης.

1. Ο δικηγόρος, στον οποίο έχει επιβληθεί παύση από το δικηγορικό λειτούργημα, οριστική ή προσωρινή, για όσο χρόνο αυτή διαρκεί, δεν επιτρέπεται να ενεργεί ή εμφανίζεται ως πληρεξούσιος ή συνήγορος ή νομικός σύμβουλος αυτοπροσώπως ή μέσω αλληλογραφίας, ενώπιον δικαστηρίων, υπηρεσιών, διαιτητικού δικαστηρίου ή άλλων ατόμων ή να διορίζει πληρεξουσίους ή μεταπληρεξουσίους.
2. Το κύρος των νομικών πράξεων του δικηγόρου δεν θίγεται από την επιβολή παύσης, εκτός αν εκείνος που εκπροσωπείται τελούσε σε γνώση της παύσης αυτής. Το ίδιο ισχύει και για νομικές πράξεις που έχουν κινηθεί κατά αυτού.
3. Τα δικαστήρια οφείλουν να αποπέμπουν το δικηγόρο που παρίσταται ενώπιόν τους παρά την παύση που του έχει επιβληθεί.

Άρθρο 145 Επιμέτρηση ποινής.

1. Κατά τον προσδιορισμό του είδους της ποινής και κατά την επιμέτρησή της το πειθαρχικό συμβούλιο λαμβάνει υπόψη
- (α) τη βαρύτητα του πειθαρχικού παραπτώματος και ιδίως τη βλάβη που προκάλεσε το αδίκημα, τη φύση, το είδος και το αντικείμενο του αδικήματος, τις περιστάσεις χρόνου, τόπου, μέσων και τρόπου, την ένσταση του δόλου ή το βαθμό της αμέλειας του διωκόμενου.
- (β) την προσωπικότητα του δικηγόρου και ιδίως το βαθμό του, την πείρα του, τις ατομικές, κοινωνικές περιστάσεις και την προηγούμενη πορεία του καθώς και τη διαγωγή του μετά την πράξη, την μετάνοια που επέδειξε και την προθυμία να επανορθώσει τις συνέπειες της πράξης του.
2. Όταν συρρέουν περισσότερα πειθαρχικά αδικήματα και οι πειθαρχικές ποινές για καθένα από αυτά είναι του ίδιου είδους, επιβάλλεται μετά την επιμέτρησή τους συνολική ποινή, η οποία αποτελείται από την πιο βαριά από τις συντρέχουσες ποινές και προσαυξάνεται. Εάν οι πειθαρχικές ποινές είναι του αυτού είδους, ή αν οι ποινές

είναι ίσης διάρκειας η συνολική ποινή αποτελείται από μία από αυτές, που προσαυξάνεται μέχρι το ανώτερο όριο της. Η επαύξηση της προσωρινής παύσης δεν μπορεί να είναι ανώτερη των 6 μηνών. Η επαύξηση της πιο βαριάς ποινής για κάθε μια από τις συντρέχουσες ποινές γίνεται κατά την αιτιολογημένη κρίση του πειθαρχικού συμβουλίου.

3. Όταν πρόκειται για παράπτωμα που οφείλεται σε ελαφρά αμέλεια, το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί να μην επιβάλει ποινή, εκτιμώντας τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έχει τελεστεί και την προσωπικότητα του διωκόμενου δικηγόρου.

Άρθρο 146 Δημοσιότητα.

1. Οι τελεσίδικες αποφάσεις που επιβάλουν την πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης δημοσιεύονται στο Νομικό Περιοδικό που εκδίδει σε τακτική βάση ο οικείος δικηγορικός σύλλογος και στην περίπτωση που δεν εκδίδεται ή έχει παύσει να εκδίδεται, στο νομικό περιοδικό που εκδίδεται στην ίδια εφετειακή περιφέρεια, διαφορετικά στο Νομικό Βήμα του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Επίσης, αναρτάται περίληψη στην ηλεκτρονική σελίδα του δικηγορικού συλλόγου, του οποίου είναι μέλος εκείνος, στον οποίο έχει επιβληθεί η πειθαρχική ποινή.
2. Σε περίπτωση προσωρινής ή οριστικής παύσης δικηγόρου που ανήκει σε δικηγορική εταιρία, αφαιρείται το όνομά του από την επωνυμία της εταιρίας.

Τμήμα Γ - Πειθαρχικά Όργανα

Άρθρο 147 Πειθαρχικά Συμβούλια.

1. Πειθαρχικά συμβούλια είναι (α) τα πειθαρχικά συμβούλια στην έδρα κάθε πολιτικού εφετείου που δικάζουν πειθαρχικά αδικήματα σε πρώτο βαθμό και (β) το ανώτατο πειθαρχικό συμβούλιο για τους δικηγόρους, με έδρα τον Άρειο Πάγο που δικάζει τα πειθαρχικά αδικήματα των δικηγόρων σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό.
2. Τα πειθαρχικά συμβούλια μπορούν να συνεδριάζουν και στην έδρα του Δικηγορικού Συλλόγου των πειθαρχικά εγκαλούμενων, εφόσον αυτό διευκολύνει όλα τα διάδικα μέρη.

Άρθρο 148 Πρωτοβάθμια πειθαρχικά συμβούλια.

1. Τα πρωτοβάθμια πειθαρχικά συμβούλια είναι πενταμελή και συγκροτούνται ως ακολούθως:
  - (α) Κάθε Δεκέμβριο ανά τετραετία συντάσσεται, μετά από πρόταση των διοικητικών συμβουλίων και κατά την αναλογία των μελών κάθε συλλόγου, κατάλογος πενταπλάσιου του αναγκαίου αριθμού υποψηφίων μελών πειθαρχικού συμβουλίου στην έδρα κάθε πολιτικού εφετείου για την επόμενη θητεία. Ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων μελών κάθε εφετειακής περιφέρειας αποφασίζεται από τη συντονιστική επιτροπή των προέδρων των δικηγορικών συλλόγων. Η συντονιστική επιτροπή μετά από πρόταση ενός ή περισσοτέρων δικηγορικών συλλόγων μπορεί να προβλέψει περισσότερο του ενός πειθαρχικά συμβούλια στην έδρα συγκεκριμένων πολιτικών εφετείων.
  - (β) Μέσα στον ίδιο μήνα από τη σύνταξη του καταλόγου υποψηφίων μελών γίνεται δημόσια κλήρωση των μελών του πειθαρχικού συμβουλίου στην έδρα κάθε πολιτικού εφετείου με πρωτοβουλία και παρουσία του Προέδρου αυτού και

παρουσία των προέδρων των δικηγορικών συλλόγων της περιφέρειας του πολιτικού εφετείου.

2. Υποψήφια μέλη των πειθαρχικών συμβουλίων δύνανται να είναι:
  - (α) Δικηγόροι, που έχουν συμπληρώσει δεκαπενταετή δικηγορία,
  - (β) Επίτιμοι δικηγόροι, που έχουν διακριθεί εξαιρετικά κατά τη διάρκεια της ενεργούς δικηγορίας τόσο για τις επιστημονικές τους ικανότητες όσο και για την επαγγελματική τους συμπεριφορά.
3. Δεν δύνανται να είναι μέλη των πειθαρχικών συμβουλίων όσοι τελούν σε αναστολή, όσοι είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου και όσοι έχουν καταδικασθεί αμετάκλητα σε οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, πλην της προειδοποίησης και της επίπληξης.
4. Καθήκοντα Προέδρου κάθε πειθαρχικού συμβουλίου ασκεί μέλος του που έχει κληρωθεί με τα περισσότερα χρόνια ενεργούς δικηγορίας.
5. Η Συντονιστική Επιτροπή των Προέδρων των δικηγορικών συλλόγων συντάσσει σχέδιο Κανονισμού λειτουργίας των πειθαρχικών συμβουλίων και μετά από πρότασή της εγκρίνεται από την Ολομέλεια των Προέδρων των δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας.
6. Δικηγόροι που διορίστηκαν μέλη πειθαρχικού συμβουλίου απέχουν υποχρεωτικά των καθηκόντων τους για όσο χρόνο υπάρχει εκκρεμής σε βάρος τους πειθαρχική δίωξη.

Άρθρο 149   Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο.

1. Οι αποφάσεις των πειθαρχικών συμβουλίων, με εξαίρεση εκείνες που επιβάλλουν την προειδοποίηση ή την επίπληξη, υπόκεινται στο ένδικο μέσο της έφεσης που εκδικάζεται από το ανώτατο πειθαρχικό συμβούλιο.
2. Το ανώτατο πειθαρχικό συμβούλιο, που εδρεύει στην Αθήνα και στο δικαστήριο του Αρείου Πάγου, είναι πενταμελές και αποτελείται από τον πρόεδρο του Αρείου Πάγου, έναν αρεοπαγίτη και τρεις δικηγόρους, που είναι Πρόεδροι των πειθαρχικών Συμβουλίων και δεν έχουν συμμετάσχει καθοιονδήποτε τρόπο στη διαδικασία της πειθαρχικής πρωτοβάθμιας διαδικασίας. Τα αναπληρωματικά μέλη είναι συνολικά εννέα, δηλαδή ένας αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου, δύο αρεοπαγίτες και έξι δικηγόροι, οι τελευταίοι ομοίως δεν θα πρέπει να έχουν συμμετάσχει καθοιονδήποτε τρόπο στη διαδικασία της πειθαρχικής πρωτοβάθμιας διαδικασίας. Οι τρεις αρεοπαγίτες και ο αντιπρόεδρος εκλέγονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης μέσα στο μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους και η θητεία τους αρχίζει από την 1 Ιανουαρίου του επομένου έτους. Τα λοιπά μέλη, δηλαδή οι τρεις δικηγόροι που είναι τακτικά μέλη και οι έξι που είναι αναπληρωματικά, επιλέγονται ύστερα από κλήρωση μεταξύ εκείνων που δεν κληρώθηκαν και δεν ορίστηκαν ως μέλη σε Πρωτοβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο. Αμφότερες οι υπουργικές αποφάσεις δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης στο μήνα Δεκέμβριο που εκδίδονται. Γραμματέας του συμβουλίου είναι ο γραμματέας του Αρείου Πάγου ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.
3. Το ανώτατο πειθαρχικό συμβούλιο συνεδριάζει πάντοτε σε ολομέλεια των μελών του, οι δε αποφάσεις του λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία. Τον πρόεδρο του ανωτάτου πειθαρχικού συμβουλίου, όταν κωλύεται, τον αναπληρώνει ως αναπληρωματικό μέλος ο διορισμένος αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου και σε περίπτωση κωλύματος και αυτού ο αρχαιότερος αρεοπαγίτης, από τους τρεις που εκλέγονται και τον τελευταίο ο αρχαιότερος αναπληρωματικός αρεοπαγίτης, τα δε λοιπά τακτικά μέλη του συμβουλίου αναπληρώνονται, σε περίπτωση κωλύματος, από τα αναπληρωματικά μέλη κατά τη σειρά της αρχαιότητάς τους στη δικηγορία.

4. Ο πρόεδρος του ανωτάτου πειθαρχικού συμβουλίου δύναται να χρησιμοποιεί και τα αναπληρωματικά μέλη σε περίπτωση φόρτου υποθέσεων.

Άρθρο 150 Συγκρότηση πειθαρχικών συμβουλίων.

1. Η θητεία των τακτικών και αναπληρωματικών μελών των πειθαρχικών συμβουλίων είναι τριετής.
2. Ο πρόεδρος και τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των δικηγορικών συλλόγων υπάγονται στη δικαιοδοσία των πειθαρχικών συμβουλίων που εδρεύουν σε όμορο πολιτικό εφετείο. Ο καθορισμός του όμορου πολιτικού εφετείου γίνεται με απόφαση της συντονιστικής επιτροπής των προέδρων των δικηγορικών συλλόγων που δημοσιεύεται στον Κώδικα Νομικού Βήματος.
3. Πράξεις που διενεργήθηκαν έγκυρα κατά τη διάρκεια θητείας των πειθαρχικών συμβουλίων παραμένουν ισχυρές και μετά την λήξη της θητείας τους. Αποφάσεις που έχουν συζητηθεί ενώπιον των πειθαρχικών συμβουλίων πριν από τη λήξη της θητείας τους μπορούν να εκδοθούν και να δημοσιευτούν μέσα σε ένα τετράμηνο από την λήξη της θητείας. Σε κάθε άλλη περίπτωση επαναλαμβάνεται η συζήτηση της πειθαρχικής υπόθεσης ενώπιον των νέων πειθαρχικών συμβουλίων.

Άρθρο 151 Εξαίρεση μελών πειθαρχικού συμβουλίου.

1. Οι διατάξεις για την εξαίρεση των δικαστών του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 52επ.) ισχύουν και για την εξαίρεση των μελών των πειθαρχικών συμβουλίων.
2. Η αίτηση για την εξαίρεση επιδίδεται στον πρόεδρο του πειθαρχικού συμβουλίου ο οποίος την εισάγει στο πειθαρχικό συμβούλιο για να αποφανθεί. Η απόφαση που εκδίδεται είναι αμετάκλητη. Κάθε εγκαλούμενος έχει δικαίωμα υποβολής αίτησης εξαίρεσης μόνο μία φορά σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας.
3. Αν η αίτηση εξαίρεσης γίνει δεκτή και δεν μένει επαρκής αριθμός μελών για συγκρότηση του πειθαρχικού συμβουλίου η υπόθεση με την ίδια απόφαση παραπέμπεται σε άλλο πειθαρχικό συμβούλιο στην έδρα του ίδιου πολιτικού εφετείου, στην περίπτωση που λειτουργούν περισσότερα από ένα τμήματα ή στο πειθαρχικό συμβούλιο όμορου εφετείου.

Άρθρο 152 Τοπική αρμοδιότητα των πειθαρχικών συμβουλίων.

1. Αρμόδιο για την εκδίκαση των πειθαρχικών παραπτώματων είναι το πειθαρχικό συμβούλιο στην έδρα του πολιτικού εφετείου στην περιφέρεια του οποίου φέρεται ότι τελέστηκε το πειθαρχικό παράπτωμα.
2. Σε περίπτωση τέλεσης του πειθαρχικού παραπτώματος σε περιφέρειες περισσότερων πολιτικών εφετείων, αρμόδιο είναι το πειθαρχικό συμβούλιο, το οποίο έχει επιληφθεί της υπόθεσης το πρώτον και έχει επιδώσει στον πειθαρχικά εγκαλούμενο το κατηγορητήριο.

Τμήμα Δ - Πειθαρχική Διαδικασία

Άρθρο 153 Προκαταρκτική πειθαρχική εξέταση.

1. Ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου ευθύς ως λάβει αναφορά με την οποία καταγγέλλονται πειθαρχικά επιλήψιμες πράξεις ή ανακοίνωση δημόσιας ή δικαστικής Αρχής ή λάβει με οποιονδήποτε τρόπο γνώση σχετικά με την τέλεση τέτοιων πράξεων, παραγγέλλει την διενέργεια προκαταρκτικής πειθαρχικής εξέτασης, αναθέτοντάς την σε μέλος του Πειθαρχικού Συμβουλίου.
2. Η προκαταρκτική εξέταση είναι συνοπτική και όσο το δυνατόν σύντομη, δεν επιτρέπεται δε να διαρκέσει πέραν των 30 ημερών. Περαιτώνεται είτε με γραπτές ή προφορικές εξηγήσεις του προσώπου κατά του οποίου στρέφεται είτε με πράξη με την οποία τίθεται η υπόθεση στο αρχείο.
3. Το μέλος του συλλόγου που διενεργεί την προκαταρκτική εξέταση μπορεί να εξετάζει μάρτυρες και να αναζητά άλλα νόμιμα αποδεικτικά μέσα. Κατά τη διεξαγωγή της προκαταρκτικής εξέτασης φροντίζει έτσι ώστε να μην προσβάλλεται δυσανάλογα η τιμή και η υπόληψη του δικηγόρου, του οποίου η συμπεριφορά ερευνάται.
4. Ανώνυμες καταγγελίες δεν λαμβάνονται υπόψη και αρχειοθετούνται αμέσως.
5. Σε περίπτωση που η αναφορά δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία ή ανεπίδεκτη οποιασδήποτε εκτίμησης, ο Πρόεδρος του δικηγορικού συλλόγου την αρχειοθετεί με συνοπτική αιτιολογία και ανακοινώνει στον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου την πράξη αρχειοθέτησης.
6. Δεν διενεργείται προκαταρκτική εξέταση για πράξεις, για τις οποίες έχει ήδη ασκηθεί ποινική δίωξη για κακούργημα ή πλημμέλημα αρμοδιότητας του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου.
7. Ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών έχει την υποχρέωση να ενημερώσει τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο σε περίπτωση άσκησης ποινικής δίωξης σε βάρος δικηγόρου. Την ίδια υποχρέωση έχει και σε περίπτωση έκδοσης τελεσίδικης αθωωτικής ή καταδικαστικής απόφασης σε βάρος δικηγόρου, αποστέλλοντας πλήρες αντίγραφο.

Άρθρο 154 Άσκηση πειθαρχικής δίωξης.

1. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται ενώπιον του αρμόδιου πειθαρχικού συμβουλίου από τον Πρόεδρο του οικείου δικηγορικού συλλόγου μετά το πέρας της προκαταρκτικής εξέτασης και εφ' όσον προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις τέλεσης πειθαρχικού παραπτώματος.
2. Το έγγραφο της πειθαρχικής δίωξης μαζί με το πόρισμα της προκαταρκτικής εξέτασης και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου αποστέλλονται αμέσως στον Πρόεδρο του πειθαρχικού συμβουλίου. Σε περίπτωση ύπαρξης περισσοτέρων τμημάτων στο πειθαρχικό συμβούλιο της έδρας του πολιτικού εφετείου, ο σχετικός φάκελος διαβιβάζεται στον Πρόεδρο του τμήματος που έχει τα περισσότερα χρόνια ενεργούς δικηγορίας. Ο τελευταίος διενεργεί κλήρωση ενώπιον των Προέδρων όλων των τμημάτων της ίδιας εφετειακής περιφέρειας για το ποιο τμήμα θα χρεωθεί την υπόθεση μεταξύ όλων των τμημάτων που έχουν συγκροτηθεί στην έδρα του πολιτικού εφετείου.

Άρθρο 155 Διαδικασία ενώπιον των πειθαρχικών συμβουλίων.

1. Ο Πρόεδρος του πειθαρχικού συμβουλίου ή του τμήματος του πειθαρχικού συμβουλίου που έχει τελικά χρεωθεί την υπόθεση ορίζει εισηγητή της υπόθεσης.
2. Ο Εισηγητής έχει όλες τις αρμοδιότητες και εξουσίες κάθε γενικού προανακριτικού υπαλλήλου. Εξετάζει τους μάρτυρες, συλλέγει το λοιπό αποδεικτικό υλικό, συντάσσει το κατηγορητήριο και καλεί τον πειθαρχικά διωκόμενο να λάβει γνώση του κατηγορητηρίου και της δικογραφίας και να απολογηθεί προφορικά ή γραπτά μέσα

σε εύλογο χρόνο. Σε περίπτωση που ο διωκόμενος υποβάλει γραπτό απολογητικό υπόμνημα ο Εισηγητής δύναται να διατυπώσει οποιαδήποτε κατά την κρίση του διευκρινιστική ή άλλη ερώτηση.

3. Σε περίπτωση έκδοσης από τον εισηγητή εντάλματος βιαίας προσαγωγής κατά των μαρτύρων που απειθούν, το ένταλμα διαβιβάζεται απ' ευθείας στον αρμόδιο εισαγγελέα και κατά μαρτύρων στρατιωτικών στον αρμόδιο υπουργό, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να το εκτελέσουν. Ο εισηγητής έχει επίσης, το δικαίωμα να ενεργήσει εκτός έδρας της περιφέρειας του Εφετείου πράξεις και ενέργειες, εφόσον το κρίνει εφικτό και αναγκαίο. Σε κάθε περίπτωση, όμως, έχει την υποχρέωση να ανακοινώσει στον Πρόεδρο του πειθαρχικού συμβουλίου, του οποίου είναι μέλος, την προγραμματισμένη από αυτόν ενέργεια τουλάχιστον 24 ώρες πριν από τη διεξαγωγή της.
4. Αν ο εισηγητής μετά τη συγκέντρωση του αποδεικτικού υλικού κρίνει ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις που να στηρίζουν πειθαρχική κατηγορία, παραδίδει τον φάκελο στον πρόεδρο του πειθαρχικού συμβουλίου με την πρόταση να μην γίνει κατηγορία και να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο. Ο πρόεδρος εισάγει την υπόθεση στο πειθαρχικό συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει, αν θα γίνει ή όχι κατηγορία ή και αν πρέπει να γίνει συμπληρωματική ανάκριση από τον εισηγητή. Αν το πειθαρχικό συμβούλιο δεχθεί ότι πρέπει να γίνει κατηγορία, συντάσσεται από τον εισηγητή κατηγορητήριο και εφαρμόζονται όσα ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους.
5. Μετά την ολοκλήρωση του έργου του εισηγητή, ολόκληρος ο φάκελος διαβιβάζεται στον Πρόεδρο του αρμόδιου πειθαρχικού συμβουλίου για τον ορισμό της δικασίμου, μαζί με τον κατάλογο των μαρτύρων που πρέπει να κληθούν και το αποδεικτικό επίδοσης της πράξης αυτής στον πειθαρχικά διωκόμενο δικηγόρο.
6. Ο εισηγητής της υπόθεσης δύναται να συμμετάσχει στη συνεδρίαση του συμβουλίου.
7. Η ακροαματική διαδικασία δεν είναι δημόσια. Επιτρέπεται όμως να παραστούν ο Πρόεδρος του δικηγορικού συλλόγου που άσκησε την πειθαρχική δίωξη ή το μέλος του διοικητικού συμβουλίου που τον αναπληρώνει ή αντικαθιστά. Ο ασκήσας την ποινική δίωξη Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου ή ο αντικαταστάτης του έχει το δικαίωμα να ζητήσει και να λάβει τον λόγο από τον Πρόεδρο του πειθαρχικού συμβουλίου για να αναπτύξει την υπόθεση για την οποία άσκησε πειθαρχική δίωξη. Η μη παράστασή του Προέδρου του δικηγορικού Συλλόγου ή του αναπληρωτή του δεν αποτελεί λόγο αναβολής ούτε καθιστά άκυρη τη σύνθεση του πειθαρχικού συμβουλίου.
8. Ο διωκόμενος δικηγόρος δύναται να παραστεί αυτοπρόσωπα μόνος του ή και με τη συμπαράσταση άλλου δικηγόρου. Ασκεί το δικαίωμα υπεράσπισης του, καλώντας και με δική του ευθύνη, χωρίς υποχρεωτική προδικασία, μάρτυρες για να καταθέσουν υπέρ του ή για την υπόθεσή του.
9. Το πειθαρχικό συμβούλιο μέσα σε έξι (6) μήνες το αργότερο από την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης, οφείλει να εκδώσει οριστική απόφαση. Ο χρόνος αυτός παρατείνεται αναλόγως, εάν έχει διαταχθεί η αναστολή της πειθαρχικής δίωξης. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση που έγινε δεκτή αίτηση εξαίρεσης και εξαιτίας της ανέφικτης συγκρότησης του πειθαρχικού συμβουλίου με νέα σύνθεση, παραπέμπεται η υπόθεση σε άλλο πειθαρχικό συμβούλιο.
10. Αν το πειθαρχικό παράπτωμα συνιστά και αξιόποινη πράξη, η αθωωτική ή καταδικαστική απόφαση καθώς και το απαλλακτικό βούλευμα δεν εμποδίζουν το πειθαρχικό συμβούλιο να εκδικάσει την υπόθεση στην ουσία της και να εκδώσει απόφαση, λαμβάνοντας υπόψη του τη σχετική ποινική δικογραφία, την οποία οφείλει να αποστείλει σε αντίγραφο ο αρμόδιος εισαγγελέας, ύστερα από σχετική αίτηση του εισηγητή της υπόθεσης.

Άρθρο 156 Πειθαρχικά παραπτώματα ενώπιον δικαστηρίων.

Πειθαρχικά παραπτώματα, που διαπράττονται ενώπιον δικαστηρίου σε δημόσια συνεδρίαση ή ενώπιον εντεταλμένου δικαστή, ανακριτή ή εισηγητή βεβαιώνονται με έκθεση που αποστέλλεται στον Πρόεδρο του οικείου δικηγορικού συλλόγου, για την τήρηση και ολοκλήρωση της σχετικής πειθαρχικής διαδικασίας. Σε κάθε περίπτωση οι δικαστικές αρχές έχουν υποχρέωση να ανακοινώνουν στον οικείο δικηγορικό σύλλογο κάθε πειθαρχικό παράπτωμα δικηγόρου το οποίο λαμβάνουν γνώση.

Άρθρο 157 Έκδοση της πειθαρχικής απόφασης.

1. Αμέσως μετά την ολοκλήρωση της αποδεικτικής διαδικασίας και της απολογίας του πειθαρχικά διωκόμενου ακολουθεί η διάσκεψη των μελών του πειθαρχικού συμβουλίου για τη λήψη οριστικής απόφασης.
2. Η διάσκεψη λαμβάνει χώρα χωρίς διακοπές, παρά μόνο για τον αναγκαίο χρόνο ανάπαυλας των μελών του πειθαρχικού συμβουλίου.
3. Η απόφαση συντάσσεται εγγράφως μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την εκδίκαση και πρέπει να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη. Εγγράφως συντάσσονται, επίσης μέσα στην ίδια προθεσμία, και τα πρακτικά του δικαστηρίου, τα οποία υπογράφονται από τον πρόεδρο και το γραμματέα και καταχωρούνται όπως και η απόφαση σε ειδικό βιβλίο με αύξοντα αριθμό.
4. Αν ο εγκαλούμενος δικηγόρος δεν έχει δηλώσει το τελευταίο έτος στο δικηγορικό του σύλλογο την ακριβή διεύθυνση του γραφείου του ή της κατοικίας του ή είναι άγνωστης διαμονής, τότε οι κοινοποιήσεις της πειθαρχικής διαδικασίας γίνονται στο γενικό γραμματέα του δικηγορικού συλλόγου που θεωρείται νόμιμος αντίκλητός του.

Άρθρο 158 Έφεση.

1. Ο δικηγόρος που τιμωρήθηκε με οποιαδήποτε ποινή, με εξαίρεση την προειδοποίηση ή την επίπληξη, έχει δικαίωμα να ασκήσει έφεση σε προθεσμία ενός μηνός από την επίδοση της απόφασης. Η έφεση ασκείται με κατάθεσή της στη γραμματεία του πειθαρχικού συμβουλίου, που άσκησε την πειθαρχική δίωξη και εξέδωσε την απόφαση που προσβάλλεται. Για την άσκηση της έφεσης συντάσσεται έκθεση. Η προθεσμία για την άσκηση της έφεσης και η άσκησή της δεν έχουν ανασταλτική δύναμη, εκτός αν στην απόφαση ορίζεται διαφορετικά.
2. Μέσα σε προθεσμία δέκα πέντε (15) ημερών από την κατάθεση της έφεσης, με επιμέλεια και ευθύνη του προέδρου του πρωτοβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου που εξέδωσε την απόφαση, ο φάκελος παραδίδεται στον πρόεδρο του δευτεροβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου.
3. Ο πρόεδρος του δευτεροβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου ορίζει ημέρα για την εκδίκαση της έφεσης και καλεί με κλήση που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή, στον εκκαλούντα δικηγόρο δέκα (10) ημέρες πριν από την ημέρα της συζήτησης. Ο εγκαλούμενος μπορεί αυτοπρόσωπα ή με πληρεξούσιο δικηγόρο να αναπτύξει έγγραφα ή προφορικά τις απόψεις του.
4. Το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί να διατάξει τη συμπλήρωση της ανάκρισης, οφείλει όμως να εκδώσει την απόφασή του σε προθεσμία το πολύ δύο (2) μηνών από την ημέρα της κατάθεσης της έφεσης.
5. Με την επιφύλαξη του επόμενου άρθρου 176, η απόφαση του δευτεροβάθμιου πειθαρχικού συμβουλίου είναι αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο μέσο.

Η απόφαση αυτή διαβιβάζεται με ολόκληρη τη δικογραφία στον πρόεδρο του δικηγορικού συλλόγου χωρίς καθυστέρηση, ο οποίος οφείλει να κοινοποιήσει αντίγραφο της απόφασης στο δικηγόρο που τιμωρήθηκε.

Άρθρο 159 Έλεγχος των πειθαρχικών συμβουλίων.

1. Τα πειθαρχικά συμβούλια υπόκεινται γενικά, στον έλεγχο και την εποπτεία του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου για την εμπρόθεσμη και προσήκουσα εκτέλεση του έργου τους.
2. Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου έχει το δικαίωμα να παρακολουθεί τις υποθέσεις των πειθαρχικών συμβουλίων και ν' αναφέρεται στο Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο απευθείας. Επίσης δικαιούται, χωρίς να περιορίζεται από προθεσμία, να φέρει ενώπιον του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου κάθε απόφαση οιαδήποτε πειθαρχικού συμβουλίου, που κατά τη γνώμη του στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελή εφαρμογή του νόμου. Στις περιπτώσεις αυτές το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο, αν αποδεχθεί τη γνώμη του εισαγγελέα, στις μεν καταδικαστικές αποφάσεις απαλλάσσει τον τιμωρηθέντα δικηγόρο, έστω και αν η απόφαση έχει καταστεί τελεσίδικη λόγω μη εγκαίρου άσκησης έφεσης, στις δε απαλλακτικές αποφαινεται αμετάκλητα περί του νομικού μόνο ζητήματος και εξαφανίζει υπέρ του νόμου την απόφαση του πειθαρχικού συμβουλίου του συλλόγου. Δικαιούται επίσης να εκκαλεί ενώπιον του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου οποιαδήποτε απόφαση των πρωτοβαθμίων πειθαρχικών συμβουλίων για λόγους ουσιαστικής εκτίμησης μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την έκδοσή της. Οι εισαγγελείς Πρωτοδικών και Εφετών οφείλουν να αναφέρουν στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου την έκδοση κάθε απόφασης των πειθαρχικών συμβουλίων.

Άρθρο 160 Εκτέλεση πειθαρχικών αποφάσεων.

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου του παρόντος, οι τελεσίδικες αποφάσεις των πειθαρχικών συμβουλίων εκτελούνται με τη φροντίδα του προέδρου του δικηγορικού συλλόγου, του οποίου μέλος αποτελεί ο τιμωρημένος δικηγόρος.
2. Η προειδοποίηση, η επίπληξη και το πρόστιμο γνωστοποιούνται εγγράφως στον τιμωρηθέντα από τον πρόεδρο του συλλόγου. Τα πρόστιμα παρακρατούνται από το Σύλλογο από τα ποσά των διανεμητικών λογαριασμών και των μερισμάτων ή εισπράττονται σύμφωνα με το νόμο για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων και εισάγονται στο ταμείο του συλλόγου. Αν δεν καταβληθεί το πρόστιμο είναι απαράδεκτη η υποβολή της ετήσιας δήλωσης. Οι αποφάσεις, με τις οποίες επιβάλλονται ποινές οριστικής παύσης ή προσωρινής τουλάχιστον ενός μηνός, δημοσιεύονται στο νομικό τύπο με δαπάνη του δικηγόρου που τιμωρήθηκε η οποία εισπράττεται, όπως και τα πρόστιμα, και τοιχοκολλούνται επιπλέον στα γραφεία του συλλόγου. Οι αποφάσεις που επιβάλλουν οριστική ή προσωρινή παύση γνωστοποιούνται στους εισαγγελείς και στους γραμματείς όλων των δικαστηρίων όπου υπηρετεί ο τιμωρημένος, ώστε να ειδοποιηθούν σχετικά τα δικαστήρια.
3. Ο δικηγόρος που τιμωρήθηκε οφείλει μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη γνωστοποίηση της τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης και εφόσον του επιβλήθηκε ποινή οριστικής ή προσωρινής παύσης να προσέλθει στα γραφεία του συλλόγου, στον οποίο ανήκει και να παραδώσει το δελτίο της δικηγορικής του ταυτότητας. Από την επόμενη ημέρα της παράδοσης του δελτίου αρχίζει η έκτιση της ποινής. Αν δεν έχει εφοδιασθεί με δελτίο ταυτότητας, τότε καταθέτει σχετική υπεύθυνη δήλωση και από την επόμενη ημέρα της κατάθεσης της δήλωσης αυτής, αρχίζει η έκτιση της ποινής. Αν δεν κατατεθεί το δελτίο της ταυτότητας του ή η υπεύθυνη δήλωση, η έκτιση της ποινής αρχίζει με την παρέλευση της κατά τα άνω

πενθήμερης προθεσμίας γνωστοποίησης της τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης οπότε συντρέχει και περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 175 παρ. 2 του Ποινικού Κώδικα. Αν ο δικηγόρος τιμωρηθεί με την ποινή της οριστικής παύσης, αποβάλλει αυτοδίκαια την ιδιότητα του δικηγόρου.

4. Αν η απόφαση για την οριστική παύση εξαφανισθεί από νεότερη δικαστική απόφαση, ο ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα να επαναδιορισθεί με σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του δικηγορικού συλλόγου που ήταν μέλος του πριν την καταδίκη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ

Αγωγή Κακοδικίας

Άρθρο 161 Υποχρέωση αποζημίωσης από δικηγόρο

1. Ο δικηγόρος, που προκάλεσε ζημία στον εντολέα του παράνομα, με ενέργεια ή παράλειψή του, από δόλο ή βαριά αμέλεια ή αρνησιδικία, έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει.
2. Ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

Άρθρο 162 Παραγραφή

1. Οι αξιώσεις του προηγούμενου άρθρου παραγράφονται τρία (3) έτη μετά από την ενέργεια ή παράλειψη που επικαλείται ο ενάγων.
2. Η παραγραφή των αξιώσεων του προηγούμενου άρθρου αναστέλλεται ή διακόπτεται για όσο χρόνο προβλέπεται στα άρθρα 255 επ. και 260 του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 163 Αρμόδιο δικαστήριο.

Η αγωγή κακοδικίας κατά δικηγόρου υπάγεται στο κατά τόπο αρμόδιο, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, πολυμελές πρωτοδικείο, που δικάζει κατά την τακτική διαδικασία.

Άρθρο 164 Περιεχόμενο αγωγής

1. Το δικόγραφο της αγωγής :
  - (α) συντάσσεται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στα άρθρα 118 και 216 εδαφ. 1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας,
  - (β) περιέχει όλους τους λόγους, στους οποίους ο ενάγων στηρίζει την αγωγή κακοδικίας, και
  - (γ) αναγράφει με ακρίβεια όλα τα αποδεικτικά μέσα που επικαλείται για να αποδείξει τους λόγους.
2. Στην αγωγή επισυνάπτονται:
  - (α) τα αποδεικτικά έγγραφα που ο ενάγων επικαλείται για να υποστηρίξει τους λόγους της αγωγής, σε πρωτότυπα η επικυρωμένα αντίγραφα,
  - (β) ειδικό πληρεξούσιο στο δικηγόρο που υπογράφει την αγωγή, αλλιώς είναι απαράδεκτη.

Άρθρο 165 Συνέπειες απόρριψης

Αν η αγωγή κακοδικίας απορριφθεί για οποιονδήποτε λόγο, δεν επιτρέπεται να ασκηθεί νέα αγωγή για την ίδια υπόθεση, για τους ίδιους ή άλλους λόγους, και ο ενάγων καταδικάζεται να πληρώσει τα έξοδα ενώ μπορεί να καταδικαστεί και σε χρηματική ποινή κατά το άρθρο 205 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Μεταβατικές και Τελικές Διατάξεις

Άρθρο 166 Μεταβατικές Διατάξεις

1. **Άσκηση δικηγόρων.** Οι διατάξεις για τις εξετάσεις των υποψηφίων δικηγόρων εφαρμόζονται στους υποψηφίους δικηγόρους που εγγράφονται στα σχετικά βιβλία ασκουμένων μετά τη δημοσίευση του παρόντος Κώδικα στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης.
2. **Θητείες Προέδρου και Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.** Οι διατάξεις, που θέτουν ανώτατο όριο στη θητεία των Προέδρων και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των οικείων Δικηγορικών Συλλόγων δεν εφαρμόζονται στις επόμενες αρχαιρεσίες. Η θητεία των Προέδρων και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των οικείων Δικηγορικών Συλλόγων που θα εκλεγούν στις επόμενες αρχαιρεσίες θα διαρκέσει έως 31.12.2017.
3. Οι επόμενες αρχαιρεσίες θα διεξαχθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 167 Τελικές Διατάξεις

1. Οι διατάξεις του παρόντος Κώδικα είναι ειδικές έναντι κάθε άλλης διάταξης.
2. Από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης καταργείται ο Κώδικας περί Δικηγόρων όπως αυτός έχει κυρωθεί με το ν.δ. 3026/1954.
3. Ο νόμος αυτός, με την επιφύλαξη του άρθρου 166 του παρόντος Κώδικα, ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.